

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

III - A. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

Planavimo organizatorius:

Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius

Plano rengėjas:

UĮ „Atkulos projektai“

Projekto vadovė: Laimutė Janulienė (Atestato Nr. A413)

Vilnius, 2016

PLANUOJAMA TERITORIJA: Anykščių rajono savivaldybės teritorija

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTO PAVADINIMAS: Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas

TERITORIJŲ PLANAVIMO LYGMUO: Savivaldybės

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTO RŪŠIS: Savivaldybės bendrasis planas

PLANO RENGIMO PAGRINDAS: Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014-07-31 sprendimas Nr. 1-TS-242

TURINYS:

III-A. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

III-B. BRĖŽINIAI:

- Pagrindinis brėžinys (M 1:50 000)
- Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinys (M 1:50 000)
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros brėžinys (M 1:50 000)

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS			
RENGIMO ETAPAS – KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI		Parašas	Data
Planavimo organizatorius	ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS J. Biliūno g. 23, LT-29111 Anykščiai, tel. (8 381) 58041, faks. (8 381) 58088, el. paštas info@anyksciai.lt , www.anyksciai.lt		2016 m.
Plano rengėjas	IĮ „ATKULOS PROJEKTAI“ Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius, tel. (8 5) 216 2869, faks. (8 5) 216 3647, el. paštas atkula@gmail.com , www.atkula.lt Projekto vadovė Laimutė Janulienė		2016 m.

TURINYS

ĮVADAS	4
1. ESAMA BŪKLĖ	11
2. PLĖTROS POREIKIAI	18
3. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAVIMAS	26
3.1. BENDRIEJI REGLAMENTAI	26
3.2. SPECIALIEJI REGLAMENTAI	39
4. TERITORIJOS NAUDOJIMO PRIVALOMIEJI REIKALAVIMAI	44
4.1. BENDRASIS TERITORIJOS ZONAVIMAS	44
4.2. TERITORIJOS GYVENAMŪJŲ VIETŲVIŲ SISTEMA	45
4.3. SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS REIKALAVIMAI.....	46
4.4. VIETINIO REIKŠMINGUMO LYGMENS NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS IR VEIKLOS PLĖTOJIMO JO TERITORIJOSE IR APSAUGOS ZONOSE REIKALAVIMAI	54
4.5. INŽINIERINĖS IR SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO PRINCIPAI (AR JOS IŠDĖSTYMO REIKALAVIMAI), INŽINERINIŲ KOMUNIKACIJŲ KORIDORIAI	65
4.6. TERITORIJOS SKIRTOS TARŠIEMS OBJEKTAMS	73
4.7. SAVIVALDYBEI SVARBIEMS OBJEKTAMS REZERVUOTINOS TERITORIJOS	74
4.8. ŽEMĖS GELMIŲ IŠTEKLIŲ TELKINIAI	77
4.9. VALSTYBEI SVARBIŲ PROJEKTŲ TERITORIJOS	77
5. TERITORIJOS NAUDOJIMO PAPILDOMI REIKALAVIMAI	78
5.1. TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA.....	78
5.2. TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOVĖS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS ...	81
PRIEDAI	83

ĮVADAS

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo projektas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 patvirtintomis Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, taip pat vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. liepos 31 d. sprendimu Nr. 1-TS-242 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo“, Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa, patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. spalio 13 d. patvirtintomis planavimo sąlygomis Nr. 7-TD-78 bei kitomis planuojamai teritorijai išduotomis planavimo sąlygomis:

- Anykščių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyrius (2014-10-07 planavimo sąlygos Nr.4-SD-142);
- Utenos priešgaisrinė gelbėjimo valdyba Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (2014-10-08 planavimo sąlygos Nr.1);
- AB „Lietuvos dujos“ Panevėžio filialas (2014-10-03 planavimo sąlygos Nr. (25-08) 2014/An-25);
- Anykščių regioninio parko direkcija (2014-10-08 planavimo sąlygos Nr. T2-12(9.2.));
- LITGRID, AB (2014-10-08 planavimo sąlygos Nr. SD-4301);
- TEO LT, AB (2014-10-10 planavimo sąlygos Nr. 03-3-02-5/1542);
- Utenos visuomenės sveikatos centro Anykščių skyrius (2014-10-14 planavimo sąlygos Nr. 9A16-12);
- UAB „Anykščių vandenys“ (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. 14/10-1);
- Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. PS-71);
- VĮ „Utenos regiono keliai“ (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. EB-21);
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritorinis padalinys (2014-10-21 planavimo sąlygos Nr. (12.12.-U)2U-706);
- AB „Amber Grid“ (2014-10-24 Nr. 7-221-1587);
- Aplinkos ministerija (2014-12-19 planavimo sąlygos Nr. (14-1)-D8-9380);
- Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentas (2014-10-27 planavimo sąlygos Nr. S/tp-121/S-1675);
- Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Anykščių skyrius (2014-10-30 planavimo sąlygos Nr. 38PLS-);
- UAB „Anykščių šiluma“ (2014-12-11 planavimo sąlygos Nr. SD-646);
- LESTO AB (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. TS-14-22395);
- Lietuvos kariuomenės vadas (2014-10-27 planavimo sąlygos Nr. VL-124).

Planuojama teritorija – Anykščių rajono savivaldybės teritorija, Andrioniškio sen., Anykščių sen., Debeikių sen., Kavarsko sen., Kurklių sen., Skiemonių sen., Svėdasų sen., Traupio sen., Viešintų sen., Troškūnų sen.

Planavimo tikslai:

1. sudaryti sąlygas darniai savivaldybės teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, kompleksiskai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius;
2. patikslinti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires, patikslinti esamas ir nustatyti naujas plėtrai reikalingas

- teritorijas;
3. sudaryti sąlygas racionaliam rajono gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
 4. numatyti rajono gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą;
 5. kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse;
 6. sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas;
 7. derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybių ir valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų;
 8. sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui ir žemės ūkio veiklai skatinti.

Planavimo uždaviniai:

1. suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
3. numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones;
4. detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;
5. pakeisti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano teritorijos funkcinio zonavimo pavadinimus ir turinį pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 patvirtintas Teritorijų planavimo normas;
6. ištaisyti sprendinių prieštaravimus ir detaliau aprašyti Žemės naudojimo skyriaus Teritorijos funkcinio zonavimo dalyje, Anykščių rajono susisiekimo sistemos vystymo skyriuje ir *Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinyje* M 1: 50 000 ir kitus sprendinių prieštaravimus, atsiradusius planavimo proceso metu;
7. patikslinti numatomų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;
8. numatyti ypatingų inžinerinių statinių išdėstymą, pažymint visus esamus, rengiamu bendroju planu ir kitais teritorijų planavimo dokumentais numatomus 30 m ir aukštesnius ypatingus inžinerinius statinius, kuriems aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas, kuriam Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 2 punkte numatytu atveju neformuojamas atskiras žemės sklypas.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programoje, patvirtintoje Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu, taip pat numatyta:

- nustatyti įstatymais pagrįstus papildomus aplinkosaugos, kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, urbanistinius, architektūrinius, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo, visuomenės sveikatos saugos ir kitus privalomus reikalavimus;

- atlikti kraštovaizdžio savitumo ir jo estetinio respektavimo tyrimus, įvertinančius planuojamą teritoriją ir jos prieigas;
- atlikti dirvožemio, grunto taršos tyrimus, planuojamų pramoninių ir kitų teritorijų konversijos vietose;
- atlikti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimą vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967;
- parengti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepciją;
- sprendiniai galioja 10 metų.

Planavimo organizatorius:

- Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius, J. Biliūno g. 23, LT-29111 Anykščiai, el. paštas info@anyksciai.lt, tel. (8 381) 58041, faks. (8 381) 58088, interneto svetainės adresas: www.anyksciai.lt.

Plano rengėjas:

- II „Atkulos projektai“, Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius, tel. (8 5) 216 2869, faks. (8 5) 216 3647, el. paštas atkula@gmail.com, internetinis puslapis www.atkula.lt. Projekto vadovė – Laimutė Janulienė.

Subranga:

- VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius, Konstitucijos pr. 23A, LT-08105 Vilnius, tel. (8 5) 261 8856; tel./faks. (8 5) 262 1672, el. paštas krastotvarka@vzf.lt, internetinis puslapis www.vzf.lt. Skyriaus vedėja Rita Palčiauskaitė.
- UAB „AF-Consult“, Lvovo g. 25, LT-09320 Vilnius, tel. (8 5) 2107210, faks. (8 5) 2107211, el. paštas info.lt@afconsult.com, internetinis puslapis www.afconsult.com. Generalinis direktorius Darius Čičinskas.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo etapai ir terminai nustatyti vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa, patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu bei sutartimi Nr. 1-SU-778.

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) parengtas vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Rengiant Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo konkretizuotų sprendinių pakeitimus, vadovautasi Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo esamos būklės įvertinimo stadijos metu atliktų darbų rezultatais ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcija, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pritarimai 2016 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-286 „Dėl pritarimo Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijai“. Rengiant teritorijų planavimo dokumentą įvertinti planuojamai teritorijai taikomi galiojančių atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir kitų strateginių dokumentų bei programų (projektų) reikalavimai.

Teritorijų planavimo dokumentai:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 nutarimu Nr. IX-1154;

- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703;
- Utenos apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 2 d. nutarimu Nr. 1318;
- Utenos apskrities nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-201;
- Anykščių rajono miškų priskyrimo miškų grupėms planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);
- Anykščių rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, patvirtinta 2005-11-24 Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-342;
- Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. TS-142 (rengiamas keitimas).

Plėtros programos, strateginės veiklos planai ir kiti strateginio planavimo dokumentai:

- Anykščių rajono strateginis 2012-2019 metų plėtros planas, patvirtintas 2011 m. gruodžio 22 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-375;
- Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2014-2016 metų veiklos planas, patvirtintas 2014 m. kovo 27 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-TS-118;
- Utenos regiono plėtros 2014-2020 m. planas (2013-10-15 Utenos regiono plėtros tarybos sprendimas);
- Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdžio politikos kryptys;
- Kryptingas investavimas į turizmo plėtrą Rytų Aukštaitijos regione (Utenos apskrities teritorijoje) iki 2020 metų (galimybių studija);
- VĮ Anykščių miškų urėdijos „Miškotvarkos projektas“ 2009-2018 metams.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje parengiami Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (toliau – Bendrasis planas) konkretūs sprendiniai, kuriuose nustatomi privalomieji teritorijos naudojimo reikalavimai. Parengiamas sprendinių **aiškinamasis raštas ir brėžiniai** (masteliu M 1:50 000).

Teritorijų funkcinis zonavimas ir tvarkymo režimai nustatomi vadovaujantis Teritorijų planavimo normomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7, funkcinio zonavimo spalvinis žymėjimas – Teritorijų planavimo dokumentų erdvinių duomenų specifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1009.

Sprendiniai ir kita informacija pažymima brėžiniuose ir tekstinėje dalyje jų reikšmes nurodant *aprašomosiose lentelėse*. Teritorijų naudojimo ir tvarkymo reglamentai pateikiami *3.1 lentelėje* ir *1 priede*. Aiškinamajame rašte apibūdinami planavimo tikslai ir uždaviniai, esama būklė, paaiškinami Bendrojo plano sprendiniai, pateikiami teritorijos naudojimo ir tvarkymo duomenys, pagrindžiami teritorijų vystymo bei plėtros poreikiai nurodant gyventojų skaičiaus pokytį, teritorijų balansą, teritorijų panaudojimo efektyvumo rodiklius ir kiti būtini

paaikškinimai. Bendrajame plane, atsižvelgiant į rengiamo bendrojo plano mastelį ir pagal Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisykles detalizuojant atitinkamų valstybės lygmens bendrųjų planų nuostatas, nustatomi teritorijos naudojimo **privalomieji** reikalavimai.

Vadovaujantis planavimo darbų programoje suformuotais planavimo uždaviniais, Bendrajame plane nustatomi įstatymais pagrįsti **papildomi** aplinkosaugos, kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, visuomenės sveikatos saugos, urbanistiniai, architektūriniai, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo ir kiti privalomieji reikalavimai.

Bendrojo plano sprendiniai išreiškia Anykščių rajono savivaldybės tarybos nuostatas dėl darnios savivaldybės teritorijos plėtros, racionalios urbanizacijos, kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo vertybių apsaugos, taip pat išreiškia privalomas nuostatas ir reikalavimus dėl savivaldybės teritorijos naudojimo, veiklos joje plėtojimo sąlygų. Bendrojo plano sprendiniai užtikrina pradėtų planavimo darbų ir statybų tęstinumą, garantuoja investicijų stabilumą. Bendrojo plano sprendiniai nekeičia savivaldybės teritorijoje galiojančių specialiojo ar kompleksinio planavimo dokumentų sprendinių. Tačiau, keičiant šių dokumentų sprendinius, vadovaujamas Bendrojo plano sprendiniais.

Bendrojo plano **bendrieji sprendiniai** taikomi ir jų sąveika su kitais galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais nustatoma vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 4 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatomis. Saugomų teritorijų ribos nustatomos ir keičiamos Saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio nustatyta tvarka, o saugomų teritorijų tvarkymo ir naudojimo priemonės numatomos saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, parengtais Saugomų teritorijų įstatymo 28 straipsnio nustatyta tvarka. Buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribos nustatomos ir keičiamos, tvarkymo ir apsaugos priemonės nustatomos Saugomų teritorijų įstatymo 24¹ straipsnio 5 ir 6 punktų nustatyta tvarka.

Šiais Bendrojo plano sprendiniais nesiūloma steigti naujų saugomų teritorijų, **nekeičiamos saugomų teritorijų** (tarp jų Anykščių regioninio parko ir jo zonų) ribos, nekeičiami Anykščių regioninio parko tvarkymo plane nustatyti reglamentai, nekeičiamos saugomų teritorijų tvarkymo ir naudojimo priemonės, numatytos specialiuosiuose saugomų teritorijų planuose.

Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-286 „Dėl pritarimo Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijai“ buvo raštu pritarta Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijai, kurioje yra numatyta preliminari geležinkelio trasa. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154, ir Utenos apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 2 d. nutarimu Nr. 1318, sprendiniais, Bendrojo plano koncepcijoje numatoma nauja geležinkelio jungtis nuo Utenos iki Anykščių Rytų–Vakarų kryptimi, toliau ties Troškūnais kryptis keičiama į šiaurės vakarus Subačiaus (Panevėžio apskritis) link. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros metu nustatyta, kad siekiant išvengti reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai Anykščių regioninio parko teritoriją preliminari geležinkelio trasa galėtų kirsti tik ją sutapatinus su Anykščių miesto aplinkkelio trasa (sutapatinamos planuojamų tiesinių ašinės linijos) įrengiant dviejų lygių transporto koridorių. Koncepcijos stadijoje išnagrinėjus principines galimybes ir sąlygas įrengti geležinkelio jungtį Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje konkretizuojant sprendinius šis klausimas nedetalizuojamas ir sprendiniai nerengiami. Ši jungtis nenumatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 692 patvirtintoje Ilgalaikėje (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijoje.

Kadangi Bendrojo plano sprendiniuose nenagrinėjami pavieniai žemės sklypai, todėl sklypams nėra nurodomi detalūs reglamentai. Šie reglamentai gali būti nustatomi rengiant vietovės lygmens kompleksinio arba specialiojo teritorijų planavimo dokumentus arba išduodant architektūrinius /urbanistinius reikalavimus techniniam projektui rengti.

Teritorijų, žemės sklypų, pastatų, statinių ir įrenginių naudotojams, kurių nekilnojamojo turto iki Bendrojo plano sprendinių įsigaliojimo dienos registruota tikslinė naudojimo paskirtis, būdas prieštarauja šiems Bendrojo plano sprendiniams, paliekama teisė naudotis nekilnojamoju turtu taip pat, kaip jis buvo naudojamas iki sprendinių įsigaliojimo dienos, nekeičiant jo naudojimo paskirties būdo bei masto. Bet kokie šio turto naudojimo pakeitimai neturi prieštarauti šiems Bendrojo plano sprendiniams.

Bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdytys veiklą šioje teritorijoje. Jeigu Bendrojo plano sprendiniuose nėra suformuluotos aiškios nuostatos dėl konkrečios veiklos, tuomet reikia vadovautis Bendrojo plano koncepcijoje suformuluotomis bendrosiomis nuostatomis.

Ginčo atvejais prioritetas teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

Bendrojo plano sprendiniai galioja savivaldybės tarybos ir administracijos kompetencijos ribose.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurie yra sudėtinė šio plano sprendinių dalis:

Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi, savivaldybės tarybos patvirtinti savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų (išskyrus specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus) sprendiniai konkretizuoja Bendrojo plano sprendinius ir **savivaldybės tarybos sprendimu specialiojo teritorijų planavimo dokumentai pripažįstami Bendrojo plano sudedamąja dalimi:**

- Anykščių rajono degalinių išdėstymo schemos keitimo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 1-TS-388 (*keičiami sprendiniai, žr. 4.5 skyrių*);
- Svėdasų seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-316;
- Kavarsko seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. TS-254;
- Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. TS-295 (*keičiami sprendiniai, žr. 5.1 skyrių*);
- Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-213 (*keičiami sprendiniai, žr. 4.5 skyrių*);
- Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. TS-5.

Šiame sąraše išvardintų specialiojo planavimo dokumentų kai kurie sprendiniai pakeisti atitinkamose šio Bendrojo plano sprendinių dalyse. Ginčo atveju savivaldybės

teritorijos Bendrojo plano sprendiniai yra viršesni už išvardintų specialiojo planavimo dokumentų sprendinius.

Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi, **kitų patvirtintų savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, keičiant savivaldybės lygmens bendrąjį planą integruojami į Bendrojo plano sprendinius:**

- Anykščių rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. IV-201;
- Kultūros paveldo objektų teritorijų ir apsaugos zonų planai;
- Penkių sodybų gatvinio kaimo (unikalus kodas 10307, buvęs kodas AtV295) Pakalnių k., Kavarsko sen., Anykščių r. sav. nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-65;
- Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1292;
- Anykščių regioninio parko tvarkymo planas, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-699;
- Šventosios valstybinio kraštovaizdžio draustinio ribų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1067;
- Kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti nacionalinių saugomų teritorijų, esančių Anykščių rajono savivaldybėje, ribų ir/ ar funkcinio prioriteto zonų ribų planai.
- Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas 2008-2014 metų laikotarpiui, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. TS-319;
- Anykščių rajono šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-332;
- Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. TS-126;
- Mažojo Anykščių regiono parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-103;
- Mažojo dviračių tako nuo šaltinio „Karalienės liūnas“ iki Anykščių miesto ribos Anykščių sen. specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-274;
- Mažojo Anykščių regiono parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-317.

1. ESAMA BŪKLĖ

Geografiniu, geopolitiniu požiūriu savivaldybė išskirtinumu nepasižymi. Socialiniu ir ekonominiu požiūriu Anykščių rajono savivaldybė atitinka bendras Lietuvos rajonų savivaldybių plėtros tendencijas – nedarbas, emigracija, investicijų stoka, visuomenės senėjimas.

Gamtinė aplinka, kraštovaizdis, aplinkos kokybė

Anykščių rajono savivaldybė yra išsidėsčiusi Vidurio pabaltijos žemumos ir Baltijos aukštumų ruožuose. Žemumos ruožas apima Centrinės Lietuvos žemumos sritį, Lėvens aukštupio–Šventosios žemupio miškingos agrarinės lygumos rajoną. Aukštumų ruožas apima į Aukštaičių aukštumos sritį, Vakarų aukštaičių miškingos agrarinės pakilumos (plynaukštės) rajoną. Ribą tarp žemumos ir aukštumos ženklina Bukonių–Veprių (Viešintų) moreninis gūbrys einantis ties Viešintomis ir nuo jų į pietus, Andrioniškio seniūnijos vakarine riba, dešiniąja Šventosios upės slėnio šlaito briauna.

Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdis pasižymi raižytu ir itin vaizdingu reljefu. Vertingiausi kraštovaizdžio gamtiniai arealai yra rytinėje ir šiaurės rytinėje rajono dalyje esantys Aukštaičių aukštumų moreniniai masyvai, taip pat Šventosios ir jos intakų slėniai ir apyslėniai, miškai, ežerai. Rajono upės, ežerai, miškai yra švarūs, o sąlyginai natūralus kraštovaizdis – ypač vaizdingas. Centrinėje planuojamos teritorijos dalyje įsteigtas Anykščių regioninis parkas, reprezentuojantis Aukštaičių aukštumų morfologinį ruožą, kuriame išskiriami miškingų, mažai sukultūrintų ir urbanizuotų terasinių slėnių, gilių stačiašlaitių slėniukų, miškingo banguoto paslėnio, stambaus sukultūrinto ežero duburio, agrarinių ir miškingų moreninių kalvynų kraštovaizdžio tipai.

Aplinkos kokybė – aplinka yra sveika, taršos fono nėra. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos aplinka yra sveika, taršos fono nėra. Aplinkos ekologinis atsparumas vidutiniškas (aplinka tinkama vidutinio intensyvumo masiniam rekreaciniam naudojimui). Potencialūs taršos šaltiniai – buvusios fermos, buvę kuro sandėliai, mechaninės dirbtuvės, technikos kiemai, nuotekų valymo įrenginiai, buvę katilinės, esami ir buvę gamybos objektai, darantys poveikį gyventojų sveikatai ir aplinkai, kt.) pasklidę po savivaldybės teritoriją. Savivaldybėje parengti užterštų teritorijų tvarkymo planai. Detalūs ekogeologiniai tyrimai buvo atlikti dviem objektams.

Paviršinis vanduo. Vidutinis Anykščių rajono savivaldybės teritorijos upių tinklo tankumas yra apie 0,9 km/km² (Lietuvoje – 1,18 km/km²). Svarbiausia Anykščių rajono savivaldybės teritorijos upė – Šventoji, šiaurės rytų – pietų kryptimi dalina savivaldybės teritoriją pusiau ir su savo intakais (Virinta (vidurupis ir žemupys), Anykšta, Elme, Susiena, Latava, Variumi, Jara–Šetekšna (žemupys) ir kitais) drenuoja tris ketvirtadalius savivaldybės teritorijos (70%). Likusios savivaldybės teritorijos dalys patenka į Nevėžio (Nevėžis, Juosta) ir Lėvens (Viešinta) nuotėkio sritis. Anykščių rajono savivaldybė patenka į ežeringiausių Lietuvos savivaldybių tarpą, bendras savivaldybės vandenuotumo rodiklis siekia 3,01% (įskaitant ir tekančio vandens paviršių), tačiau jis daug mažesnis, nei kaimyninių ežeringose aukštumose esančių savivaldybių. Ežerai susikoncentravę daugiausiai rytinėje Anykščių rajono savivaldybės dalyje.

Paviršinių vandens telkinių bendra būklė yra gera. Blogos ir labai blogos ekologinės būklės paviršinių vandens telkinių Anykščių rajono savivaldybėje analizuotu momentu nebuvo. Savivaldybės teritorijoje esančių upių, ežerų, tvenkinių, priekrantės ir tarpinių vandenų cheminė būklė yra gera. Rizikos grupei dėl hidroelektrinių (HE) poveikio priskirtos Šventosios ir Nevėžos upės. Melioracija rajone pakeitė 50–70% visų vandentėkmių vagų. Klimato kaitos procesų įtakoje Anykščių rajono savivaldybėje galimybė formuotis su potvyniais

susijusiems ekstremaliems hidrologiniams reiškiniams yra Šventosios, Jaros – Šetekšnos ir Virintos upių atkarpose.

Požeminis vanduo. Centralizuotai tiekiamo vandens kokybė atitinka higienos normos reikalavimus. Tačiau centralizuotai geriamas vanduo tiekiamas 91 % – Anykščių miesto gyventojų ir 30 % – seniūnijų gyventojų. Taigi didelė dalis Anykščių rajono savivaldybės gyventojų naudoja šachtinių šulinių vandenį. Šachtinių šulinių vandens kokybės monitoringas nevedamas. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra įsteigtų ir Žemės gelmių registre (ŽGR) registruotų vandenviečių SAZ specialiųjų planų. Anykščių rajono savivaldybės monitoringo lygmenyje nauji požeminio vandens tyrimai neatliekami, o apsiribojama ūkio subjektų monitoringų metu sukauptų duomenų apibendrinimu.

Dirvožemis savivaldybės teritorijoje, išsidėsčiusioje Lėvens aukštupio–Šventosios žemupio miškingoje agrarinėje lygumoje vyrauja glėjiški išplautžemiai, kur nudrenuojama – paprastieji karbonatingieji išplautžemiai, kai kur įmirkę – šlynžemiai ir durpžemiai. Tai palankiausios žemės ūkio gamybai teritorijos.

Aukštumose, šiaurinėje jų dalyje vyrauja smėlingų priemolių bei priesmėlių pasotintieji balkšvažemiai su mažesniais paprastųjų išplautžemiu plotais, žemiausiose vietose šlynžemiai ir durpžemiai, yra akmeningų plotų. Pietryčiuose galinės morenos sudaro stačiašlaites įvairių formų, skirtingo polinkio ir ilgio sudėtingas kalvas su daug didelių ir uždarų duburių, juose slūgso ežerai, didesni ar mažesni durpžemių plotai, čia dirvožemių danga marga, kontrastinga. Vyrauja priesmėlių ant smėlingų priemolių nepasotintųjų jaurazemių kombinacijos su kitais dirvožemiais, pavyzdžiui, išplautžemiais. Statesniuose, smarkiai įsavintuose kalvynų šlaituose vyksta dirvožemių erozija, dirvos rūgščios, jų našumo balas vos 31–35.

Dauguma Anykščių rajono savivaldybės dirvožemių sunkūs, nėra jautrūs defliacijai. Šimonių girioje ir Šventosios slėnyje bei apyslėnyje esantys lengvos mechaninės sudėties gruntai nėra veikiami vėjo erozijos, kol nėra mechaniškai apdirbami, juos saugo pievos ar miškai. Kalvotoje rytinėje savivaldybės dalyje 48,7% žemės ūkio naudmenų yra pažeistos erozijos, o banguotoje plynaukštėje 18,5%. Intensyvumas priklauso nuo granulimetrinės sudėties ir šlaitų parametrų.

Biologinė įvairovė. Anykščių rajono *miškingumas* (2014 m.) (31,19%) yra artimas Lietuvos teritorijos miškingumo vidurkiui (32,6). Vyrauja mišrieji pušų–beržų miškai. Valstybiniuose miškuose pagal medienos išteklius vyrauja spygliuočiai (72,35 % valstybinės reikšmės miškų ploto, ir 65,51 % medynų tūrio), daugiausiai pušys (43,11 % visų valstybinių miškų). Tarp lapuočių labiausiai yra paplitę beržai (15,37 %), drebulės (4,09 %); ąžuolai (1,2 %) ir uosiai (1,65 %). Beveik pusė visų miškų (47,7 %) – privatūs.

Oro ir triukšmo tarša. Planuojamos savivaldybės teritorijoje valstybinės oro kokybės kontrolės stotys neįrengtos. Tačiau Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra stambių pramonės objektų, kurių oro tarša valstybės mastu būtų labai didelė. Menkai išvystyta vietos pramonė didelės įtakos aplinkos oro užterštumui neturi. Planuojamas tiesti Anykščių miesto aplinkelis nukreips tranzitinio transporto srautus nuo miesto centro ir pagerins oro sąlygas ir sumažins triukšmo taršą miesto centre. Anykščių rajono savivaldybės taryba 2008 m. nustatė tyliąsias viešąsias zonas, kuriose atliekama triukšmo stebėseną.

Išteklių pagrindu yra prielaidos plėtoti turizmo verslą, kurortines paslaugas ir pramogas, turinčias vertę tarptautinėms turizmo rinkoms.

Anykščių rajono savivaldybė laikoma svarbiu nacionalinės reikšmės turizmo rajonu, kurio turizmo ištekliai šiuo metu vertinami kaip vidutiniai, tačiau jų pagrindu yra prielaidos plėtoti turizmo verslą, kurortines paslaugas ir pramogas, turinčias vertę tarptautinėms turizmo rinkoms. Kultūrinio istorinio kraštovaizdžio aspektu savivaldybės teritorijoje išskirta 10 nekilnojamųjų kultūros vertybių sancaupos arealų, kurie gali būti naudojami turizmo produktams kurti. Didžioji estetiniu ir rekreaciniu požiūriu vertingiausių savivaldybės

gamtinių išteklių dalis koncentruojasi miškinguose-ežeringuose rajonuose, upių slėniuose ir priemiestinėse zonose, saugomose teritorijose (Anykščių regioniniame parke, Šimonių girios biosferos poligone, Šventosios kraštovaizdžio, bei kituose draustiniuose). Saugomose teritorijose bet kokia veikla ir gamtinės aplinkos kokybė juose yra stebima bei kontroliuojama.

Žemės naudojimo rodikliai atitinka bendras šalies ir apskrities žemės naudojimo tendencijas. Bendrai Anykščių rajono savivaldybės teritorijos panaudojimas žemės ūkio veiklai yra ekstensyvus. Kalvotoje rajono dalyje dirvožemiai yra mažo našumo, linkę į eroziją todėl prekiniam žemės ūkiui plėtoti yra netinkami.

Savivaldybės teritorijoje aptikti ir naudojami kvarcinio smėlio klodai, tinkami porceliano gamybai, taip pat mineralinio vandens išteklių, naudotini plėtojant kurortinio gydymo paslaugas.

Gyvenimo kokybė – atitinka Utenos regiono lygmenį ir turi tendenciją prastėti.

Viešosios paslaugos. Smulkus ir dispersinis gyvenamųjų vietovių tinklas sąlygoja didesnę vietinės reikšmės ir rajoninių kelių ilgį, tankį, socialinės infrastruktūros ir paslaugų didesnę sklaidą savivaldybės teritorijoje. Seniūnijų ribose pagrindinės viešosios paslaugos koncentruotos miesteliuose, seniūnijų centruose. Įvairaus pobūdžio socialines paslaugas teikiančios įstaigos, pagrindinės savivaldybės kultūros bei švietimo įstaigos ir centrai yra susitelkę Anykščių mieste. Savivaldybės kaimo vietovėse stebimas aptarnavimo ir viešųjų paslaugų trūkumas, jų pasiekiamumas asmenims, neturintiems ar negalintiems naudotis asmeninėmis transporto priemonėmis, yra komplikotas. Troškūnų, Viešintų, Andrioniškio, Kurklių seniūnijų centrų teritorijose yra dideli retai apgyvendintų teritorijų plotai, nepatenkantys į viešųjų ir būtinųjų paslaugų pasiekiamumo spindulį (5 km).

Gyventojai. Gyventojų bendruomenė yra vienalytė tiek tautybės, tiek religijos požiūriu. Gyventojų skaičius nuolat mažėja, visuomenė sensta. Gyventojų prieaugio tendencijos atitinka bendras šalies ir apskrities tendencijas. Gyventojų skaičiaus augimo Lietuvoje ir apskrityje per artimiausius 10 metų nelaukiama. Todėl Anykščių rajono savivaldybėje taip pat gyventojų skaičiaus augimas neprognozuojamas. Geriausiu atveju gali sumažėti jo mažėjimo tempai.

Savivaldybės demografinė situacija ir jos tendencijos yra labai nepalankios ekonominei teritorijos plėtrai. Darbingo amžiaus gyventojų, kuriančių pridėtinę ekonominę vertę, bendrą vidaus produktą ir socialiai išlaikančių senjorus bei vaikus, dalis bendrame gyventojų skaičiuje mažėja. Tuo pačiu mažėja socialiniai ekonominės plėtros išteklių. Anykščių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimas ilgainiui gali tapti esmine savivaldybės kliūtimi, siekiant užtikrinti stabilią socialinę ir ekonominę plėtrą.

Darbas. Anykščių rajono savivaldybės nedarbo lygio rodikliai panašūs į Utenos apskrities nedarbo lygio rodiklius, tačiau gerokai viršija Lietuvos vidurkį. Aktyvi darbo biržos veikla, taip pat aktyvios darbo rinkos reguliavimo ir verslo paramos priemonės kartu su Europos Sąjungos parama duoda teigiamus rezultatus. Tačiau kol kas jie nepakankami esminėms darbo rinkos plėtros problemoms spręsti. Nedarbas mažėja, tačiau svarbiausia to priežastis ne mažėjanti emigracija, o visuomenės senėjimas.

Pajamos ir gyvenimo lygis. Daugiausiai gyventojų pajamas gauna iš darbo užmokesčio. Mažėja pragyvenančių iš žemės ūkio veiklos. Gyventojų, kurie pragyvena iš savo verslo arba investicijų, dalis bendrame skaičiuje yra mažesnė nei bendrai šalyje ir neturi tendencijos augti, o valstybės išlaikomų gyventojų dalis yra pastebimai didesnė. Darbo užmokesčio atotrūkis nuo šalies vidurkio didėja.

Inžinerinės paslaugos. Anykščių miesto ir rajono gyventojai geriamą vandenį naudoja iš centralizuoto vandentiekio tinklo, privačių šachtinių šulinių bei artezinių gręžinių. Centralizuoto vandentiekio paslaugomis Anykščių mieste naudojasi 91 % nuo bendro gyventojų skaičiaus ir 30 % nuo bendro seniūnijų gyventojų skaičiaus. Anykščiuose, Andrioniškyje, Viešintose, Debeikiuose, Raguvėlėje, Kurkliuose, Janušavoje, Surdegyje, Leliūnuose, Mačionyje, Skiemonyse, Katlėriuose, Staškūniškyje, Traupyje ir Svirnuose pastatyti vandens nugeležinimo įrenginiai, todėl vandens vartotojams tiekiamas kokybiškas vanduo.

Elektros pajėgumais, ryšių paslaugomis aprūpinti visi rajono gyventojai. Anykščių rajono savivaldybėje šiluma centralizuotai yra tiekama Anykščių miesto, Kavarsko miesto ir Svėdasų miestelio vartotojams. Pašto paslaugas Anykščių rajono savivaldybėje teikia 15 AB „Lietuvos paštas“ skyrių.

Verslo aplinka – atitinka bendrą Utenos regiono lygį.

Darbo jėgos kokybė planuojamoje teritorijoje prastėja. Gyventojų migracijos problema nėra išskirtinis Anykščių rajono savivaldybės bruožas, tai visoje šalyje vykstančių procesų atspindys. Regionų plėtros kontekstas linkęs gerėti, tačiau šiuo metu yra nepalankus smulkesnių jo dalių ekonominei plėtrai. AB SEB bankas analitikų nuomone akivaizdūs gyvenimo lygio skirtumai tarp apskričių susidaro dėl kapitalo, o ne darbo veiksmų (pajamų, atlyginimo) skirtumų.

Dirbančiųjų struktūra atitinka teritorijos, kurioje dominuoja kaimo gyvenamosios vietovės, išteklius ir jų naudojimą. Tačiau, savivaldybei, kuri turi ambicijų ir siekia savo miestui kurorto statuso, turizmo paslaugų sektoriaus svoris dirbančiųjų struktūroje yra per mažas. Pagal darbuotojų skaičių 2015 metų pradžiai fiksuoti veikiantys ūkio subjektai yra maži ir labai maži.

Investicijos. Tiesioginių užsienio investicijų dydis ir dinamika 2001 – 2003 metų laikotarpiu, savivaldybės ūkio augimui didelių prielaidų nesudarė. Panašus tiesioginių užsienio investicijų santykis ir dinamika pastebima 2005 – 2010 – 2013 m. laikotarpiu. Nors procentinė savivaldybės biudžeto dalis, skirta ekonomikai per pastaruosius metus augo, tačiau to nepakanka išjudinti Anykščių rajono savivaldybės ekonominei plėtrai. Materialinės investicijos savivaldybėje 2005-2013 m. laikotarpiu kito netolygiai ir buvo palyginus mažos. Didžiausia investicijų dalis skirta įvairioms tarpininkavimo veikloms ir paslaugoms bei viešojo sektoriaus paslaugoms plėtoti. Sritims, kurios kuria pridėtinę vertę (kasyba, gamyba, žemės ūkis, statyba) skirta 21,4 % investicijų vidutiniškai per tris metus. AB „Swedbank“ nuomone labiausiai investicijas slopinantis veiksnys išlieka ne skolinto ar nuosavo kapitalo trūkumas, bet nerimas dėl ateities ir nepakankama paklausa.

Susisiekimo sistemos išvystymo lygis yra artimas šalies lygiui.

Išnagrinėjus Anykščių rajono savivaldybės susisiekimo sistemą, galima daryti bendrą išvadą, kad šios savivaldybės susisiekimo sistemos išvystymo lygis yra artimas šalies lygiui. Kelių tinklo išvystymo lygis ir tankis yra pakankamas, o bendra struktūra – palanki pasiekiamumui užtikrinti.

Valstybinės reikšmės kelių būklė yra panaši kaip Utenos apskrityje bei geresnė nei šalyje. Vietinės reikšmės kelių tinklas su patobulinta danga yra retesnis nei šalyje ir Utenos apskrityje. Savivaldybėje keliai (valstybinės ir vietinės reikšmės) be pagerintos dangos sudaro net 72 % iš kurių 86 % vietinės reikšmės ir 14 % valstybinės reikšmės keliai. Problema yra neasfaltuoti valstybinės reikšmės rajono ir vietinės reikšmės keliai. Didelis savivaldybės teritorijos plotas ir dispersinis gyvenviečių tinklas sąlygoja didelį kelių skaičių bei atitinkamai daug kelių be pagerintos dangos.

Eismo intensyvumas. Anykščių rajono savivaldybėje transporto eismo intensyvumas nėra didelis lyginant su aplinkinėmis savivaldybėmis. Transporto eismas koncentruojasi

valstybinės reikšmės magistraliniame kelyje A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“. Nėra jokios būtinybės naujų kelių tiesimui ir esamo tinklo tankinimui.

Tranzitiniai krovinio transporto srautai koncentruojasi pagrindinėse magistralinio kelio A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“, krašto kelių 118 „Kupiškis – Utena“ ir 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ trasose atitinkamai nors pagrindiniai srautai praeina kaimyninėse rajono savivaldybėse magistraliniais keliais A2 „Vilnius - Panevėžys“ ir A14 „Vilnius - Utena“ ir mažai įtakoja savivaldybės kelių tinklą. Jungtis su šiais magistraliniais keliais sudaro idealias sąlygas susisiekimui su kitais Lietuvos regionais. Likusiuose krašto keliuose eismo intensyvumas žymiai mažesnis, todėl nėra tikslo tiesti savivaldybėje naujų kelių, išskyrus, tenkinant savivaldybės centro poreikius, nukreipti per miesto centrą einančius srautus.

Keleivių vežimas autobusais sudaro 17,51 % visų keleivių vežimų autobusais Utenos apskrityje. Keleivių pervežimų mažėjimas yra ypatingai susijęs su gyventojų skaičiaus mažėjimu savivaldybėje. Mažas gyventojų naudojimas viešuoju transportu kelionės tikslui pasiekti ir didelis lengvųjų automobilių naudojimas rodo, kad viešojo transporto struktūrą reikia peržiūrėti priartinant ją prie keleivių poreikių. Neišvystyta viešojo transporto infrastruktūra. Anykščių rajono savivaldybėje keleiviai buvo vežami 46 autobusų maršrutais. Su savivaldybės centru Anykščių miestu tiesioginį susisiekimą turi daugelis stambių gyvenamųjų vietovių.

Inžinerinis aprūpinimas – atitinka bendrą Utenos regiono lygį. Plėtotinos aprūpinimo geriamuoju vandeniu kaimo vietovėse ir buitinių bei lietaus nuotekų surinkimo sistemos.

Vanduo ir nuotekos. Pagrindinis geriamojo vandens tiekėjas Anykščių rajono savivaldybėje yra UAB „Anykščių vandenys“. 2015 m. duomenimis įmonė eksploatuoja 36 vandenvietes, 17 iš jų nėra įrengtų vandens gerinimo, nugeležinimo įrenginių. Bendras eksploatuojamų vandentiekio tinklų ilgis yra 213 km., t.sk. Anykščių m. 80 km., seniūnijose apie 133 km. Andrioniškyje, Viešintose, Debeikiuose, Raguvėlėje, Kurkliuose, Janušavoje, Surdegyje, Leliūnuose, Mačionyje, Skiemonyse, Katlėriuose, Staškūniškyje, Traupyje ir Svirnuose pastatyti vandens nugeležinimo įrenginiai, todėl vandens vartotojams tiekiamas kokybiškas vanduo. Seniūnijose eksploatuojami 35 arteziniai gręžiniai. Centralizuoto vandentiekio paslaugomis Anykščių mieste naudojasi 91 % nuo bendro gyventojų skaičiaus ir 30 % nuo bendro seniūnijų gyventojų skaičiaus. Seniūnijų gyvenviečių vanduo yra per daug geležingas – reikalingi vandens nugeležinimo įrenginiai. Vandens vartojimas turi tendenciją didėti.

Nuotekų tinklų bendras ilgis 128 km., t.sk. Anykščių m. 74 km., seniūnijose apie 54 km. Anykščių m. biologinio valymo įrenginių pajėgumas 3000 m³/d. Mieste eksploatuojamos 20 įvairaus našumo nuotekų siurblinės. Seniūnijose eksploatuojami 8 nuotekų valymo įrenginiai. 2014 metais pasinaudojant Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis vykdyta nuotekų valymo įrenginių statyba Troškūnų mieste, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Anykščių rajono savivaldybėje (Troškūnų mieste, Vaidlonių ir Smėlynės gyvenamosiose vietovėse), vandens nugeležinimo įrenginių statyba Svėdasų

Ankščių mieste yra eksploatuojami 8 lietaus nuotekų išleistuvai, kuriuos eksploatuoja užsiima UAB „Anykščių vandenys“. Apie lietaus nuotekų tinklus Anykščių rajono savivaldybės gyvenamosiose vietovėse duomenų nėra.

Elektra. Anykščių rajono savivaldybė aprūpinama elektra iš 110 kV įtampos elektros perdavimo tinklo, sujungto su Panevėžio ir Utenos 330/100 kV įtampos transformatoriui pastotėmis. Anykščių rajono savivaldybėje yra trys 110/35/10 kV įtampos transformatorių pastotės (Kvarcas TP, Skriemonių TP, Vašuokėnų TP), nuo kurių elektra paskirstoma po savivaldybę 35 kV įtampos tinklais. 35 kV įtampos tinklas Anykščių rajono savivaldybėje yra pakankamai išplėtotas, todėl užtikrina patikimą elektros tiekimą. Savivaldybėje yra keturios

35/10 kV įtampos transformatorių pastotės, nuo kurių elektra paskirstoma 10 kV įtampos elektros tinklais.

Atliekos. Savivaldybės biudžeto lėšomis maži šiukšlynai buvo sutvarkyti 2009 m., pesticidų atliekos sutvarkytos centralizuotai 2004 m. Nuo 2004 m. savivaldybės teritorijoje diegiama konteinerinė mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema. Pakuočių/ antrinių žaliavų atliekos surenkamos atliekų surinkimo konteineriais. Iš individualių namų valdų šios atliekos papildomai renkamos apvažiavimo būdu. Savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Utenos regioninį Mockėnų sąvartyną. Prieš tai iš gyventojų, įmonių, organizacijų surinktos pakuočių ir antrinių žaliavų atliekos perrūšiuojamos. UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ eksploatuoja Anykščių rajono savivaldybėje 2 atliekų surinkimo aikšteles: vienoje – surenkamos ir kompostuojamos biologiškai skaidžios atliekos, o kitoje laikinai saugomos didžiosios ir pavojingos atliekos. Pažymėtina, jog Anykščių mieste yra eksploatuojama atliekų rūšiavimo linija.

Šiluma. Anykščių rajono savivaldybėje šiluma centralizuotai yra tiekama Anykščių miesto, Kavarsko miesto ir Svėdasų miestelio vartotojams. Anykščių, Svėdasų, Kavarsko, Troškūnų, Debeikių, Traupio, Kurklių, Viešintų, Raguvėlės šilumos ūkius valdo ir prižiūri UAB „Anykščių šiluma“. Anykščių rajono savivaldybėje yra įrengta 20 katilinių. Savivaldybėje yra įrengta apie 21,6 km šilumos tiekimo trasų. Dauguma trasų paklota nepraeinamuose kanaluose. Šilumos teikimo trasų amžius – virš 20 metų. Anykščių rajono savivaldybės centralizuotos šilumos ūkio sistemoje šilumos nuostoliai sudarė apie 9,9 tūkst. MWh, t.y. vidutiniškai apie 31 % visos pagamintos šilumos.

Dujos. Gamtinių dujų infrastruktūra Anykščių rajono savivaldybėje susideda iš magistralinio dujotiekio Vilnius – Panevėžys – Ryga, Ivacevičiai – Vilnius – Ryga ir magistralinio dujotiekio atšakų į Anykščius ir Uteną. Pažymėtina, kad vienintelis dujofikuotas savivaldybės miestas yra Anykščiai, kurie gamtines dujas gauna iš Anykščių DSS ir skirstomuoju dujotiekiu pasiekia vartotojus. Pagrindiniai gamtinių dujų vartotojai yra UAB „Anykščių šiluma“ ir AB „Anykščių vynas“.

Ryšiai. Anykščių rajono savivaldybės teritorija yra padengta visų pagrindinių šalies mobiliojo ryšio operatorių – UAB „Omnitel“, UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Tele2“ – ryšiu. Fiksuoto laidinio ryšio paslaugas tiekia AB TEO LT, mobilaus interneto paslaugas – UAB „Omnitel“, UAB „Bitė“ ir AB „Lietuvos radijo ir televizijos. Pašto paslaugas Anykščių rajono savivaldybėje teikia 15 AB „Lietuvos paštas“ skyrių.

Atsinaujinantys energijos šaltiniai. Išduoti 35 leidimai elektros energijos gamybai. 2 hidro, 1 vėjo ir 32 saulės elektrinėms. Bendra įrengiama galia yra 3,27 MW. Papildomai išduotas leidimas vėjo elektrinių parkui įrengti, kurio galia 7,5 MW.

Urbanizacija – tolygi, ekstensyvi ir dispersiška.

Šalies urbanistinės integracijos ašys aplenkia Anykščius, tad aukštos kategorijos urbanistinių centrų savivaldybėje nėra ir nenumatoma plėtoti. Savivaldybės teritorijoje urbanizacija plėtojama lėtai ir nuosekliai. Galiojančio Bendrojo plano koncentruotos urbanistinės plėtros nuostatos įgyvendinamos vangiai.

Anykščių miestas plėtojamas siekiant kurorto statuso. Du trečdaliai miesto yra Anykščių regioninio parko dalis, todėl jo plėtrą reguliuoja du teritorijų planavimo dokumentai: Anykščių miesto bendrasis planas ir Anykščių regioninio parko tvarkymo planas. Miesto plėtra daugiau kokybinė – atnaujinama ir plėtojama miesto infrastruktūra, viešieji želdynai, plėtojamos centro funkcijos, kurortinės paslaugos ir pramogos. Kiti savivaldybės miestai ir miesteliai taip pat buvo plėtojami kokybiniu požiūriu – tvarkomos viešosios erdvės, gatvės, inžineriniai tinklai, kita infrastruktūra, plėtojamos paslaugos gyventojams ir verslo subjektams.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje kaimo gyvenamųjų vietovių tinklas yra smulkus ir dispersinis. Urbanizacija atitinka bendras plėtros tendencijas, tačiau yra labai

ekstensyvi. Teritorijoje gyventojai pasiskirstę palyginus tolygiai. Savivaldybės investicijos kaimo vietovėje daugiausiai buvo kreipiamos siekiant kartu su Anykščių regioninio parko direkcija išvystyti rekreacijos infrastruktūrą Anykščių šilelyje taip pat Rubikių ežero pakrantėje ir jo prieigose.

Detaliųjų planų analizė parodė, kad veiklos interesai koncentruojasi Anykščiuose. Didžioji dalis detaliųjų planų skirta keisti paskirtį į gyvenamąją. Ūkio plėtros tikslais rengtų detaliųjų dalis yra labai nežymi. Statybos leidimų analizė nustebino gausa ir dispersiškumu. Materialinių investicijų pasiskirstymas visoje savivaldybės teritorijoje parodo plėtros tolygumo tendenciją.

2. PLĖTROS POREIKIAI

Gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos

Lietuvos statistikos departamentas parengė 2004 m. Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozę 2005-2030 m. Gyventojų skaičius mažėjo didesniais tempais negu prognozuota. 2011 metais (surašymo duomenys) šalies gyventojų skaičius 7 % mažesnis už paskelbtas pesimistinio varianto prognozes. Strateginių rinkos tyrimų įmonės „Euromonitor International“ 2012 m. atlikta gyventojų skaičiaus tendencijų Vidurio ir Rytų Europos šalyse analizė parodė, kad 2010 – 2020 gyventojų skaičius Lietuvoje kasmet mažės po 1%, 2020-2030 m. laikotarpiu – vidutiniškai po 0,5 %. Vadovaudamiesi šiomis gyventojų skaičiaus kitimo tendencijomis formuojame Anykščių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozę (žr. 2.1 lentelę).

Gyventojų skaičius iki planuojamo periodo pabaigos, sekant esamomis tendencijomis Anykščių rajono savivaldybėje mažės. Optimistinė prognozė paremta tuo, kad planuojamu laikotarpiu tikimasi mažesnio emigracijos masto.

2.1 lentelė. Gyventojų skaičiaus prognozė

Metai	2001	2005	2010	2015
gyv. skaičius	35150	33119	29632	26401
metinis pokytis		-1,1%	-2,1%	-2,1%
			metai	2020
			metinis pokytis	-1,0%
optimistinė prognozė				2025
				24454
			metinis pokytis	-2,0%
pesimistinė prognozė				21623
			metinis pokytis	-1,8%
tikėtina prognozė				22223
				24025

Kadangi ūkio struktūroje svarbią vietą užima pirminis ūkio sektorius (žemės ūkis, miškininkystė, kasyba) ir paslaugos (tarp jų turizmo paslaugos), tai tikėtina, kad gyventojų sklaida teritorijoje išliks. Ją dar padidins sezoniniai vasarnamių ir sodybų gyventojai. Apie pusę savivaldybės gyventojų gyvens kaimo vietovėse. Padidės kaimo nuolatinių gyventojų koncentracija stambesnėse gyvenvietėse (miestuose ir miesteliuose – seniūnijų centruose), aprūpintose pirminių (būtinųjų) paslaugų infrastruktūra. Taigi, miesteliai – seniūnijų centrai turės tiek kiekybinės tiek kokybinės plėtros tendenciją. Teritorijų poreikis miestelių ir miestų urbanistinei plėtrai skaičiuojamas rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus.

Kadangi savivaldybės teritorijoje gyventojų sklaida išliks didelė, tai susisiekimo viešuoju transportu, vietinės reikšmės kelių kokybės klausimai bus aktualūs iki planuojamo periodo pabaigos. Didėjant pagyvenusių gyventojų daliiai gyventojų skaičiuje, augs socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros paslaugų poreikis, ypač kaimo vietovėse.

Ūkio plėtros poreikiai. Anykščių rajono savivaldybės ūkio sistemoje pramonė, susijusi su naudingų iškasenų, žemės ūkio produkcijos (vaisių, uogų, daržovių) apdorojimu. Pramonėje plėtojamos darbo jėgai neimlūs gamybos būdai, paremti pažangiųjų technologijų naudojimu. Esamos gamybos teritorijos miestuose ir miesteliuose, bei kitose kaimo vietovėse

naudojamos ekstensyviai arba visai nenaudojamos, todėl naujų teritorijų gamybos plėtrai nenumatoma. Siekiant išnaudoti galimybę plėtoti logistikos ir sandėliavimo paslaugas taranzitui prie svarbios urbanistinės ašies, numatytos teritorijos šios rūšies paslaugų plėtrai Svėdasų apylinkėse.

Savivaldybė nutolusi nuo svarbiausių šalies metropolinių centrų, kurie generuoja didžiausius turistų srautus. Palanku yra tai, kad savivaldybės teritoriją kerta europinė magistralė E262 (Kaunas - Utena - Daugpilis - Rezekne - Ostravas), kuria pravažiuoja vieni didžiausių transporto srautų šalyje. Taigi, turizmo ištekliai ir jų pasiekiamumas sudaro prielaidas plėtoti turizmo verslą, kurortines paslaugas ir pramogas. Todėl Bendrajame plane didelis dėmesys skirtas turizmo infrastruktūros ir kurortinių paslaugų plėtrai, turizmo išteklių apsaugai, turizmo ir rekreacijos sistemos plėtrai. Numatomos teritorijos pramogų, sporto, aktyvaus poilsio, ramaus poilsio gamtoje plėtrai.

Artimiausiu metu nenumatomas savivaldybės nuolatinių gyventojų prieaugis, kuris padidintų šilumos poreikį. Tačiau turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra savivaldybėje gali padidinti nenuolatinių gyventojų skaičių, kuriems reikės papildomų šiluminės energijos galingumų. Be to, centralizuoto šilumos tiekimo sistema, tokia kokia ji šiuo metu yra, mažuose miesteliuose netenkina poreikio tiek technologine, tiek ekonomine prasme. Tikėtina, kad per planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius šilumos sektoriuje vyks žymūs kokybiniai pasikeitimai. Didės atsinaujinančios energijos poreikis. Todėl Bendrajame plane numatytos teritorijos pavienių vėjo elektrinių ir jų parkų plėtrai.

Žemiau pateikiami Anykščių rajono savivaldybės plėtros prioritetai (kryptys) nustatyti vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės strateginiu 2012–2019 metų plėtros planu, patvirtintu Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. 1-TS-375, su vėlesniais pakeitimais, ir įvertinus galimybę jų įgyvendinimą sieti su konkrečia savivaldybės teritorija (žr. 2.2 lentelę).

2.2 lentelė. Plėtros prioritetai (kryptys), tikslai ir uždaviniai

TIKSLAI	UŽDAVINIAI
I prioritetas. Turizmo, kultūros ir darni kurortinė plėtra	
1. Išsaugoti krašto kultūros tradiciją bei paveldą, vystant turizmo infrastruktūrą	Rūpintis kultūros ir turizmo paslaugų kokybe bei įvairove
	Pažintinio turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo infrastruktūros kūrimas ir plėtra
II prioritetas. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtra	
1. Sukurti palankią aplinką investicijoms ir rajono verslo vystymui	Didinti Anykščių rajono ekonominį naudingumą
	Skatinti investicijų augimą ir verslo plėtrą
2. Vystyti konkurencingą žemės ūkį ir kaimiškųjų vietovių plėtrą	Aktyvinti žemės ūkio vystymąsi
	Skatinti modernizuotą žemės ūkio gamybą
	Sudaryti sąlygas sparčiau diversifikuoti ūkinę veiklą kaimo vietovėse
III prioritetas. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymas	
1. Užtikrinti sveiką viešąją ir gyvenamąją aplinką	Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas
	Užtikrinti kokybišką sveikatos apsaugos paslaugų plėtrą
	Vykdyti visuomenės sveikatos priežiūros plėtrą
2. Plėtoti saugią socialinę aplinką	Užtikrinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą

TIKSLAI	UŽDAVINIAI
rajo gyventojams	Teikti piniginę ir kitą socialinę paramą
	Užtikrinti neįgaliųjų socialinę integraciją
	Inicijuoti socialinių paslaugų plėtrą
	Užtikrinti socialinio būsto kokybę, prienamumą ir plėtrą socialiai pažeidžiamiems asmenims.
3. Vystyti šiuolaikišką, modernią švietimo sistemą, užtikrinant ugdymo kokybę ir užimtumą	Vystyti švietimo ir sporto infrastruktūrą užtikrinant ugdymo kokybę ir jaunimo užimtumą
	Plėsti švietimo paslaugų spektrą
	Gerinti švietimo darbuotojų darbo kokybę
IV prioritetas. Inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymas	
1. Subalansuoti Anykščių rajono teritorinę plėtrą ir raidą	Vystyti kokybiškos architektūros plėtrą
	Rengti teritorijų planavimo dokumentus, užtikrinant pažangų, tvarų, integracinį augimą.
2. Modernizuoti ir plėtoti ūkinės veiklos bei inžinerinę infrastruktūrą darnoje su gamtine aplinka	Modernizuoti viešųjų teritorijų apšvietimą
	Modernizuoti šiluminės energijos ūkį
	Atnaujinti ir plėtoti vandens ir nuotekų tinklus
	Vykdyti aplinkos kokybės stebėseną ir gerinti jos kokybę
	Optimizuoti viešojo transporto sistemą ir darnią susisiekimo infrastruktūros plėtrą
Užtikrinti aplinkos apsaugą ir efektyvų atliekų tvarkymą.	

Teritorijų balansas

Lietuvos Respublikos žemės fondo 2015 metų sausio 1 d. duomenimis Anykščių rajono savivaldybės bendras plotas yra 176410,68 ha¹. Savivaldybė užima 24,53 % apskrities teritorijos ploto ir 2,70 % visos šalies teritorijos ploto.

2.3 lentelė. Teritorijos balansas

Eil. Nr.	Rodikliai	Matavimo vnt.	Esama	Suplanuota	Pastabos
1	2	3	4	5	6
1.	NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS	ha	-	170796,49	-
		proc.	-	96,81	-
2.	Miškų ir miškingų teritorijų zona	ha	-	70434,27	-
		proc.	-	39,93	-
3.	Žemės ūkio teritorijų zona	ha	-	97836,83	-
		proc.	-	55,49	-
4.	Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos	ha	-	639	nurodyta kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir
		proc.	-	0,36	

¹ Lietuvos Respublikos žemės fondas. Nacionalinė žemės tarnyba prie ŽŪM. VĮ Registrų centras, Vilnius, 2015.

Eil. Nr.	Rodikliai	Matavimo vnt.	Esama	Suplanuota	Pastabos
1	2	3	4	5	6
					<i>turizmo plėtros brėžinyje</i>
5.	Konservacinės teritorijos zona (konservacinės paskirties žemė)	ha	-	65,48	-
		proc.	-	0,04	-
6.	Vandenių zona (vandens ūkio žemė)	ha	-	2459,89	-
		proc.	-	1,39	-
7.	URBANIZUOTOS IR NUMATOMOS URBANIZUOTI TERITORIJOS	ha	-	5618,94	-
		proc.	-	3,19	-
8.	Prioritetinės plėtros teritorijos (miestų ir miestelių urbanizuotos ir numatytos urbanizuoti teritorijos)	ha	-	3597	-
		proc.	-	2,04	-
9.	Neprioritetinė plėtros teritorija	ha	-	1912	-
		proc.	-	1,08	-
10.	<i>Intensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijos</i>	ha	-	1372	<i>nurodyta kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje</i>
		proc.	-	0,78	
11.	Gamybos plėtros teritorijos	ha	-	110,25	-
		proc.	-	0,06	-
12.	Bendras plotas	ha	176415,41	176415,41	-
		proc.	100	100	-

Teritorijų naudojimo efektyvumo rodikliai

Teritorijos naudojimo efektyvumo bendrieji kriterijai nėra apibrėžti nei teisės aktu, nei teoriškai. Todėl 2.4 lentelėje rodikliai skiriami teritorijos naudojimo bei raidos stebėsenai ir negali būti traktuojami vienareikšmiškai.

Vadovaujantis Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21, 3 priedu, 2.4 lentelėje pateikiami savivaldybės bendrojo plano rodikliai, papildyti kitais rodikliais.

2.4 lentelė. Bendrojo plano rodikliai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
I. Baziniai rodikliai	Gyventojų tankis	gyv./km ²	15	
	Parengtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų skaičius	vnt.	54	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Parengtų kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų skaičius	vnt./vnt.	5	
	Parengtų savivaldybės dalių bendrųjų planų skaičius *	vnt.	0	
	Parengtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų skaičius, patvirtintų kaip bendrojo plano dalis, skaičius *	vnt.	0	
	Statybos leidimai naujiems gyvenamiesiems namams statyti	vnt.	67	
	Leidimai statyti paslaugų objektus	vnt.	1	
	Leidimai statyti poilsio objektus *	vnt.	2	
	Leidimai statyti prekybos objektus *	vnt.	1	
	Leidimai statyti pramonės ir sandėliavimo objektus	vnt.	6	
	Leidimai statyti visuomeninius objektus	vnt.	8	
II. Fizinė aplinka	Užstatyta teritorija	km ²	47,11	
	Kompaktiškai užstatytos teritorijos*	km ²	0,78**	
	Kompaktiškai užstatytų teritorijų dalis miestuose*	km ²	1**	
	Miesto užstatyta teritorija*	km ²	5,85	
	Miestų teritorijos plotas*	km ²	13,45	
	Naujai pastatytų butų skaičius	vnt.	-	
	Gyvenamo būsto statybos apimtis	vnt./vnt.	-	
	Renovacija	vnt.	-	
	Aukštybinių pastatų statyba	vnt.	-	
	Didžiųjų prekybos centrų statyba	vnt.	-	
	Inžineriniai komunikaciniai koridoriai	km/gyv	-	
	Žaliosios teritorijos	ha/gyv.	-	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Visuomeninės erdvės	ha/gyv.	-	
	Miškų ūkio paskirties žemė	ha/gyv.	-	
	Konservacinės paskirties žemė	ha/gyv.	-	
	Saugomos teritorijos	km ²	358**	
	Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui*	m ² /gyv.	40,6**	
	Gyvenamojo ploto vidurkis	m ² /gyv.	-	
	Gyvenamasis fondas metų pabaigoje*	tūkst. m ²	1071,7**	
	Vidutinis buto dydis*	m ²	20**	
	Užstatymo intensyvumas	proc.	-	
	Užstatytos teritorijos plotas tenkantis 1000 gyventojų*	km ² /1000 gyv.	1,75**	
	Užstatymo tankumas	proc.	-	
	Užstatymo tankis kompaktiškai užstatytose teritorijose*	proc.	25	
	Užstatymo tankis miestų užstatytoje teritorijoje*	proc.	14	
	Užstatymo tankis užstatytoje teritorijoje*	proc.	10	
	Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis	proc.	-	
	Miesto gyventojų procentinė kelionių struktūra	proc./proc./proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą automobiliais*	proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą dviračiu*	proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą pėsčiomis*	proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą viešoju transportu*	proc.	-	
	Dviračių infrastruktūra	km	-	
	Viešasis transportas	mln. keleivių/metus	-	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Vandentiekio ir nuotekų tinklai	km	-	
	Elektros energijos tiekimas	km	-	
	Šilumos tiekimas	km	-	
	Gamtinių dujų tiekimas	km	-	
	Atliekos	m ³	-	
III. Socialiniai rodikliai	Gyventojų skaičius	tūkst. gyv.	26,393	
	Vidutinis miesto gyventojų amžius	m.	-	
	Gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis	proc.	-	
	Darbingo amžiaus gyv. dalis	proc.	-	
	Natūralus gyventojų prieaugis	gyv.	-	
	Vidutinis šeimos dydis	asmenų skaičius	-	
	Senatvės pensininkų ir darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus santykis	proc.	-	
	Ikimokyklinio ugdymo vietų	vnt. sk./100 vaikų	-	
	Mokyklų sk.	sk./1000 gyv.	0,37**	
	Kultūros įstaigų sk.	sk./1000 gyv.	0,56**	
	Konferencijų salių sk.	sk./1000 gyv.	-	
	Sveikatos apsaugos ministerijos sistemos įstaigų sk.	sk./1000 gyv.	0,07**	
	Nusikalstamumas	sk./1000 gyv.	22,76**	
	Eismo saugumo lygis	sk./1000 gyv.	-	
	Savivaldybės biudžeto dalis tenkanti socialinėms pašalpoms	proc.	-	
IV. Ekonominiai rodikliai	Užimtumas	proc.	-	
	Nedarbo lygis	proc.	-	
	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis	Eur.	-	
	Gyvenamosios paskirties būsto vertė	Eur./m ²	-	
	Ūkio subjektų, turinčių daugiau kaip 50 darbuotojų skaičius	proc.	-	
	Materialinės investicijos	tūkst. Eur./ gyv.	-	
	Tiesioginės užsienio investicijos	tūkst. Eur./ gyv.	-	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	tūkst. Eur./ gyv.	-	
	Apgyvendinimo įstaigos	sk./1000 gyv.	0,38	
	Turistų srautai	sk./1000 gyv.	-	
	Oro uostų keleivių pervežimai	mln.vnt.	-	
	Savivaldybės bendros pajamos	Eur./gyv.	-	
	Savivaldybės bendros išlaidos	Eur./gyv.	-	
V. Aplinkosauginiai rodikliai	Dienų skaičius, kai buvo viršyta leistina oro tarša iš stacionarių taršos šaltinių	sk.	-	
	Dienų skaičius, kai buvo viršyta leistina oro tarša iš mobilių taršos šaltinių	sk.	-	
	Nuotekų (ūkio, buitės, gamybos) išvalytų iki DLT normų ir išleistų į paviršinius vandenis kiekis	m ³ /gyv.	-	

PASTABA: * - kiti rodikliai; ** - 2014 m. duomenys.

3. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAVIMAS

3.1. Bendrieji reglamentai

Planuojama teritorija suskirstoma į apibendrintas funkcines zonas (M 1: 50 000), kuriose dominuoja atitinkami teritorijos naudojimo tipai, tačiau gali būti įsiterpusių ir kitokių teritorijų naudojimo tipų. Vietovės lygmenyje tikslinant teritorijų naudojimo tipus ir galimų jose veiklų prioritetus, nustatant ar keičiant žemės sklypų pagrindinę žemės naudojimo paskirtį vadovautis bendraisiais ir detaliais teritorijų naudojimo reglamentais, pateikiamais *3.1 lentelėje ir 1 priede*.

Teritorijų naudojimo ir tvarkymo reglamentais, kitais tekstiniais ir grafiniais Bendrojo plano sprendiniais siekiama:

1. sukurti prielaidas darniai kokybinei socialinių ir ekonominių procesų raidai, naudojant vietos išteklius, galimybes ir potencialą;
2. palaikyti ir plėtoti esamas įvairaus intensyvumo linijines užstatytų teritorijų struktūras kaimo vietovėse išlaikant rajono savivaldybės kraštovaizdžio ypatybes, savitumą ir įvairovę;
3. sudaryti galimybes gyventojams ir ūkio subjektams plėtoti veiklą visame gyvenamųjų vietovių tinkle, palaikyti bet kurią bendruomenių ar privačių asmenų iniciatyvą, sudarant palankias sąlygas investicijoms.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, taip pat Utenos apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano sprendiniais viešųjų paslaugų ir infrastruktūros plėtra koncentruojama įvairių kategorijų gyvenamųjų vietovių sistemos centruose, užtikrinant paslaugų pasiekiamumą atokių gyvenamųjų vietovių gyventojams. Viešosios inžinerinės sistemos centralizuojamos ten, kur yra racionalus poreikis jas centralizuoti, taikant naujas technologijas ir inovacijas.

3.1 lentelė. Bendrieji teritorijų naudojimo reglamentai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžiniyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS			
	<p>Žemės ūkio teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja žemės ūkio veiklai skirtos teritorijos)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZN, ZU, ZR; Papildantis – NI, TK, TI.</p> <p>Naudojimo prioritetai: <u>Intensyvus žemės ūkis</u> vystomas molingose lygumose, kurios apima Viešintų, Troškūnų, Traupo, dalį Kavarsko, Anykščių seniūnijas; <u>Tausojančiam žemės ūkiui</u> prioritetas teikiamas žemės ūkio teritorijoms, esančioms kalvotoje rytinėje savivaldybės dalyje, banguotoje plynaukštėje, į kurias patenka Svėdasų, Debeikių, dalis Anykščių, Kurklių seniūnijų.</p> <p>Visoje zonoje taikytini šie</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT, M, C, H.</p> <p>Galimi visi žemės ūkio paskirties žemės naudojimo būdai – specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai; kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.</p> <p>Galimas paskirties keitimas į kitą paskirtį – visuomeninės paskirties teritorijos; teritorijos krašto apsaugos tikslams; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (šio Bendrojo plano, ir teisės aktais nurodytų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose nurodytose vietose); taip pat naudingų iškasenų teritorijos.</p> <p>Žemės paskirtis gali būti keičiama savivaldybės poreikiams – naujoms laidojimo vietoms, kitoms bendro naudojimo teritorijoms įrengti, atsinaujinančios energijos gamybai plėtoti, inžinerinei, susisiekimo ir turizmo infrastruktūrai prie lankytinų objektų. Žemės paskirtis keičiama specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, nurodytais Teritorijų planavimo įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje.</p>	<p>Buvusiose ir esamose gamybinėse zonose (fermose, gamybiniuose centruose, technikos kiemuose ir kt.), taip pat gatvinių kaimų pakraščiuose gali būti rekonstruojami esami, planuojami ir statomi nauji negyvenamieji žemės ūkio ar komercinei veiklai reikalingi ir žemės ūkio ir kitos produkcijos sandėliavimui, gamybai, apdorojimui, perdirbimui skirti ūkiniai statiniai; taip pat alternatyviajai veiklai reikalingi statiniai, kuriamos ūkininkų sodybos. Planuojant ir statant gamybinius ar sandėliavimo pastatus vadovautis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis.</p> <p>Gali būti rekonstruojami, atnaujinami, remontuojami, statomi nauji gyvenamieji pastatai ūkininkų sodybose arba kitos paskirties žemės sklypuose, skirtuose gyvenamai statybai, Teritorijų planavimo 20 str. ir Statybos įstatymo nustatyta tvarka. Gamtinio karkaso teritorijose neplanuoti saulės energijos gamybos parkų, kurių plotas viršija 0,5 ha, saugoti pavienius želdinius ar jų grupes, augančius ne miško žemėje.</p> <p>Planuojant užstatymą gamtinio karkaso teritorijose išsaugoti jau susformavusias vietovės lygmenis</p>

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – XXIII, XXVIII, XXIX, XXXI, XXXII, XXXV.</p> <p>Saugomose teritorijose taikyti šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – XXXIV, XXXV, XXXVII, XXXIV, XLIV.</p> <p>Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijose ir apsaugos zonose taikytini šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai - XIX.</p>	<p>Galimas paskirties keitimas į kitą (gyvenamai statybai) tais atvejais, kai sklypas ribojasi su esama sodyba ir vietinės reikšmės keliu arba gatve. Šis sprendinys netaikomas saugomose teritorijose.</p> <p>Buvusių fermų ir dirbtuvių pastatuose skatinama plėtoti gamybinę ir komercinę veiklą, amatus ir papildomus verslus keičiant jiems priklausančio žemės sklypo žemės paskirtį į kitą, jei tai yra būtina siekiant plėtoti pasirinktą veiklą. Buvusių žemės ūkio orlaivių kilimo/tūpimo takų infrastruktūra gali būti naudojama žemės ūkio ar kitokios gamybos, sandėliavimo paslaugų, taip pat turizmo pramogų plėtrai.</p> <p>Dalį menkaverčių žemės plotų rekomenduojama apšodinti mišku vadovaujantis savivaldybės miškotvarkos planu. Išduodant leidimus miško įveisimui, prioritetas turi būti teikiamas gamtinio karkaso teritorijoje esantiems nenaudojamų žemių ir erozijos paveiktų žemės ūkio naudmenų dirvožemių plotams. Įveisiant mišką žemės ūkio paskirties žemėje turi būti atsižvelgta į kraštovaizdžio apsaugos ir jo reprezentavimo reikalavimus. Gamtinio karkaso teritorijose turi būti diegiamos agrarinės aplinkosaugos priemonės.</p> <p>Žemės ūkio veiklą, jos pobūdį ir intensyvumą saugomose teritorijose reglamentuoja saugomų</p>	<p>žaliąsias jungtis, saugotinus želdinius ne miško žemėje, užstatymo mastą ir tūrius derinti prie kraštovaizdžio, taip pat suformuoti normatyvinį priklausomųjų želdynų keikį.</p> <p><u>Tausojančio žemės ūkio prioriteto</u> teritorijose (Svėdasų, Debeikių, dalis Anykščių, Kurklių seniūnijų) vystant žemės ūkį taikomos priemonės, orientuotos į erozijos, defliacijos procesų kontrolę.</p> <p>Į gamtinį karkasą patenkančiose žemės ūkio teritorijų zonose išsaugomos ir palaikomos ekologines kraštovaizdžio funkcijos: palaikomas ir didinamas žemėveikslių kontūringumas ir žemėnaudos mozaikiškumas; palaikoma gera melioracijos sistemų būklė, subalansuotai valdomi vandentėkmių vagų renatūralizacijos procesai, saugoma biologinė įvairovė ir retos rūšys, mažinama ir kontroliuojama erozija bemiškėse zonose.</p> <p>Šiose teritorijose rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus ir kitus projektus turi būti numatyta želdinių juostomis, grupėmis, gojais skaidyti didelio ploto žemės ūkio žemėnaudas, kurti agrarinių želdinių salas, atliekančias ne tik ekologines funkcijas, bet ir pabrėžiančias kalvotumą, didinančias vietovių estetinį potencialą, įvardijamos biologinės įvairovės išsaugojimo ir didinimo priemonės.</p> <p>Migracijos koridorius formuojančiose upių slėniuose</p>

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
		<p>teritorijų nuostatai, apsaugos reglamentai, apsaugos sutartys, tvarkymo planai, Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.</p>	<p>kuriami tvarkymo projektai, skirti atkurti ar sustiprinti ekologines funkcijas. Esant galimybei šiose teritorijose kuriami ekologinės paskirties želdynai, jų projektuose, be kitų sprendžiami ir šių teritorijų ekologizavimo klausimai. Antropogeninės apkrovos didinimas nenumatomas, atkuriamą galimybę laisvai praeiti upelių pakrantės apsaugos juostomis, tvirtinami, želdinami status eroduojami šlaitai.</p> <p>Rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus turi būti įvertintos ir detalizuotos pažeistos gamtinio karkaso teritorijos, numatytos jų ekologinio potencialo atkūrimo priemonės, pritaikymas naujai veiklai.</p> <p>Kraštovaizdžio apsaugos nuostatos taikomos visoje Žemės ūkio teritorijų zonoje.</p>
<p>ZU/Ue</p>	<p>Žemės ūkio teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja žemės ūkio veiklai skirtos teritorijos)</p> <p>Naudojimo prioritetas - ekstensyvi (dispersiška) urbanizacija.</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZU; Papildantis – TK, TI.</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT.</p> <p>Galimi žemės ūkio paskirties žemės naudojimo būdai – specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai, kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.</p> <p>Gyventojų poreikiams žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą, žemės valdos</p>	<p>Ekstensyviai (dispersiškai) apstatytose kaimo vietovėse (žemės ūkio paskirties žemėje) saugomas dispersiškas užstatymo pobūdis išlaikant vidutinį žemės valdos dydį ar namų valdos dydį, būdingą konkrečiai gyvenamajai vietai.</p> <p>Nauja statyba, didinanti gyvenamosios vietovės užstatymo tankį ne daugiau kaip 20 %, galima išlaikant esamą užstatymo dispersiškumą, tūrių smulkumą, aukštingumą ir kitus parametrus, būdingus konkrečiai gyvenamajai vietai. Plėtotina gyvenamoji statyba pavienėmis sodybomis</p>

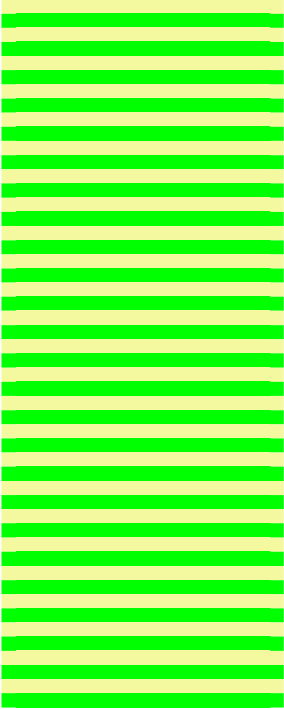
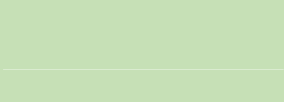
ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
		<p>projektą, arba kai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu. Šis sprendinys netaikomas saugomose teritorijose.</p> <p>Galimi kitos paskirties žemės naudojimo būdai – bendrojo naudojimo teritorijos; visuomeninės paskirties teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių bei aptarnavimo objektų teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, vienbučių, dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos.</p> <p>Galimas paskirties keitimas į kitą (gyvenamai statybai) tais atvejais, kai sklypas ribojasi su esama sodyba ir vietinės reikšmės keliu arba gatve. Šis sprendinys netaikomas saugomose teritorijose.</p>	<p>(draudžiama formuoti gyvenamuosius kvartalus). Naujų <i>pavienių sodybų</i> statyba keičiant žemės naudojimo paskirtį galima dispersiškai apstatytuose kaimuose – tęsiant susiformavusią linijinę vienkiaminio ar padriko kaimo struktūrą ir dispersišką apstatymo pobūdį.</p> <p>Žemės ūkio paskirties žemės zonų kaimo gyvenamosiose vietovėse, turinčiose dispersinį apstatymą, gali būti kuriami nauji ūkininkų ūkiai ir statomos naujos ūkininko ūkio sodybos teisės aktų nustatyta tvarka. Esami statiniai ir sodybos gali būti renovuojamos, modernizuojamos išlaikant esamą dispersinio sodybinio apstatymo pobūdį vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis.</p> <p>Plėtojant žemės ūkio gamybą ir verslus kaimo vietovėse naudotini, renovotini, modernizuotini esami (šiuo metu nenaudojami) kitos paskirties (fermų ir ūkio) pastatai, statomi nauji kitos paskirties (fermų ir ūkio) pastatai, vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis. Rekonstruojamų, modernizuojamų ar naujai statomų ūkinių statinių tūriai turi būti derinami prie kraštovaizdžio, vadovaujantis kraštovaizdžio apsaugos reikalavimais, nurodytais Bendrojo plano sprendiniuose.</p> <p>Migracijos koridorius formuojančiose upių slėniuose</p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
			kuriama gamtinio karkaso ir žaliųjų jungčių įrengimo ar tvarkymo projektai, kuriama ekologinės paskirties želdynai, atkuriamas galimybė laisvai praeiti upelių pakrantės apsaugos juostomis, tvirtinami, želdinami statūs eroduojami šlaitai.
ZU/Ur	<p>Žemės ūkio teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja žemės ūkio veiklai skirtos teritorijos)</p> <p>Naudojimo prioritetas - renovacinė (palaikomoji) urbanizacija</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZU; Papildantis – TK, TI.</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT.</p> <p>Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose žemės paskirtis gali būti keičiama vadovaujantis šių teritorijų nuostatais, naudojimo reglamentais ir tvarkymo planais.</p> <p>Esamose užstatytų teritorijų struktūrose gali būti plėtojama šie teritorijų plėtojimo būdai: saugojimas, renovacija, modernizavimas keičiant žemės naudojimą arba jos nekeičiant. Nauja statyba negalima gamtiniuose ir kraštovaizdžio draustiniuose.</p>	<p>Statyba galima tik tose vietose, kur tai numato valstybinių parkų ir draustinių planavimo dokumentai: gyvenamosiose ir ūkinėse zonose, esamose sodybose ar sodybvietėse, rekreacinio funkcinio prioriteto zonose išskirtose rekreacinėse urbanizuojamose kraštovaizdžio tvarkymo zonose, kur statyba neprieštarauja kultūros vertybių apsaugos teisės aktų nuostatomis.</p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>Žemės ūkio teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja žemės ūkio veiklai skirtos teritorijos)</p> <p>Naudojimo prioritetas: ekstensyvaus naudojimo rekreacinės teritorijos (nurodytos <i>Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje</i>)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZR; Papildantis – TK, TI.</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT.</p> <p>Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija, skirta kaimo turizmo plėtrai ir viešajai turizmo infrastruktūrai plėtoti (viešieji paplūdimiai, takai, poilsio aikštelės, trasos, stovyklavietės ir kt.).</p> <p>Žemės paskirtis keičiama plėtojant viešąjį turizmo infrastruktūrą (dviračių takus, susisiekimo infrastruktūrą, bendro naudojimo inžinerinę infrastruktūrą), bendro naudojimo teritorijas (paplūdimius, atskiruosius želdynus). Vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendimais parengus žemės valdos projektą Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka.</p> <p>Esant poreikiui (numatoma plėtoti veiklas ir tokios apimties, kurioms reikalingas poveikio aplinkai vertinimas ar jo atranka) rengiamas vietovės lygmens kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.</p> <p>Plėtojant rekreaciją saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose, vadovautis šių teritorijų nuostatais, reglamentais ir tvarkymo planais.</p>	<p>Šiose teritorijose prioritetas teikiamas smulkiems turizmo paslaugų objektams (apgyvendinimas < 6 kambariai) ir infrastruktūrai (paplūdimiams, stovyklavietėms, pažintiniams takams, regykloms, higienos objektams ir kt.).</p> <p>Esant poreikiui pavieniai, nedidelės apimties turizmo ir poilsio paslaugų („nakvynė ir pusryčiai“, kaimo turizmas < 6 kambariai) objektai gali būti įrengiami (statant tam skirtus pastatus) prie turizmo trasų, takų, lankomų kultūros ir gamtos paveldo objektų ar jų grupių. Žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą arba žemės valdos projektą, kai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu.</p> <p>Migracijos koridorius formuojančiose upių slėniuose kuriami gamtinio karkaso ir žaliųjų jungčių įrengimo ar tvarkymo projektai, kuriami ekologinės paskirties želdynai, atkuriami galimybė laisvai praeiti upelių pakrantės apsaugos juostomis, tvirtinami, želdinami status eroduojami šlaitai.</p>
	<p>Miškų ir miškingų teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja Miškų</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti –M; Papildanti – Z, KT,C, H.</p>	<p>Gali būti planuojami ir statomi medienos sandėliai ir kiti miško eksploatavimui reikalingi įrenginiai.</p>

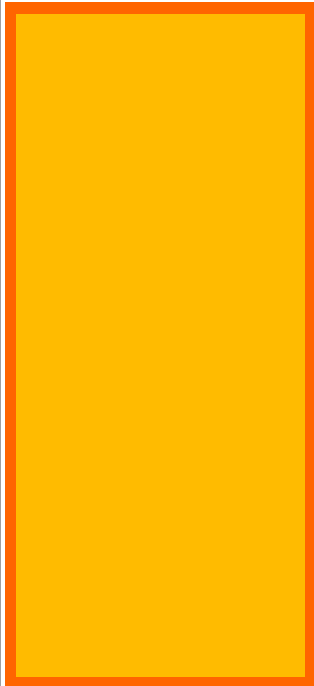
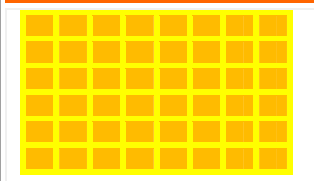
ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

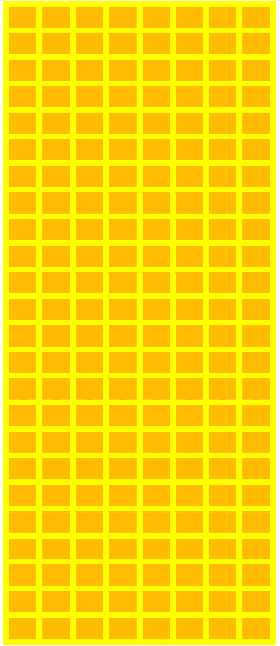
Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>įstatymo 3 straipsnyje nurodyti visų grupių miškai)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – MI; Papildantis – ZR, ZN, ZU, NI, TK, TI.</p> <p>Taikytini šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai - XXVI.</p>	<p>Keisti žemės naudojimo paskirtį į kitą galima gyvenamosioms teritorijoms Anykščių rajono savivaldybės miestuose, taip pat visuomeninės paskirties, bendrojo naudojimo ir atskirųjų želdynų teritorijoms formuoti, kai miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis inicijuoja savivaldybė, kai nėra galimybės šių teritorijų formuoti ne miško žemėje, taip pat buvusioms sodyboms privačioje miško žemėje atstatyti Vyriausybės nustatyta tvarka; teisėtai pastatyto gyvenamojo namo arba gyvenamojo namo kartu su jo priklausiniais, Nekilnojamojo turto registre įregistruoto kaip atskiro nekilnojamojo turto objekto (pagrindinio daikto), sklypui formuoti.</p> <p>Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose ūkinė veikla plėtojama vadovaujantis šių teritorijų nuostatais ir tvarkymo planais.</p>	<p>Atstatoma buvusi sodyba atidalintoje privačioje miško valdoje.</p> <p>Kuriama ūkininko sodyba atidalintoje žemės ūkio paskirties valdoje.</p>
	<p>Konservacinės teritorijos zona (funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Intensyvi konservacija; Pritaikomoji konservacija.</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis - C.</p> <p><u>Konservacinės paskirties žemė.</u> Teritorijos, turinčios rezervato statusą. Jose plėtotina ūkinė veikla, susijusi su rezervato steigimo tikslais.</p> <p><u>Kultūros paveldo vertybių ir jų apsaugos zonų žemė.</u> Ūkininkavimą kultūros paveldo vertybių apsaugos zonose ir jų teritorijose reglamentuoja kultūros paveldo vertybių apsaugos teisės aktai.</p>	<p>Statyba galima tik tose vietose, kur tai numato valstybinių parkų ir draustinių planavimo dokumentai: gyvenamosiose ir ūkinėse zonose, esamosiose sodybose ar sodybvietėse, rekreacinio funkcinio prioriteto zonose išskirtose rekreacinėse urbanizuojamose kraštovaizdžio tvarkymo zonose, kur statyba neprieštarauja kultūros vertybių apsaugos teisės aktų nuostatomis.</p>

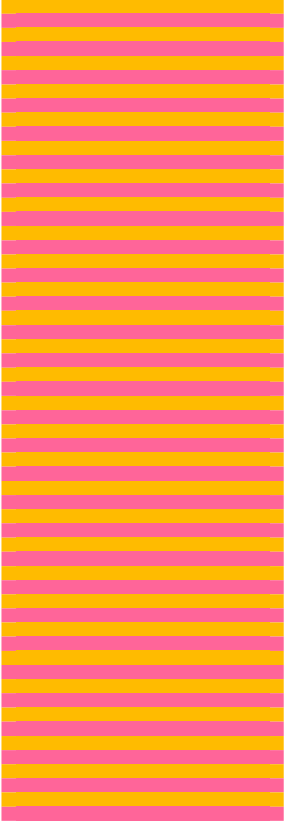
ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>Vandenių zona (funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 27 straipsnyje nurodyta vandens ūkio paskirties žemė)</p> <p>Taikytini šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai - XXVIII.</p>	<p>Zona, kurioje žemės paskirtis keičiama ir veikla vykdoma vadovaujantis Žemės įstatyme apibrėžtais atvejais.</p>	-
URBANIZUOTOS IR NUMATOMOS URBANIZUOTI TERITORIJOS			
	<p>Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja kitos paskirties žemė ir joje plėtojamos veiklos)</p> <p>Įgyvendinimo prioritetas: Prioritetinė plėtros teritorija</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – GV, GG, GM, GC, SI, PA; Papildantis – PR, TI, TK, BZ, VA, AI, VV.</p> <p>Fomuoiant ir pertvarkant žemės sklypus urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT; Papildanti – C, M, Z.</p> <p>Galimi visi urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos naudojimo tipai.</p> <p>Miestų, miestelių leidžiama keisti žemės naudojimo paskirtį į kitą plėtojant gyvenamąją statybą, poilsio ir turizmo paslaugas, bei infrastruktūrą, kuriant viešąsias erdves, bendro naudojimo teritorijas, plėtojant paslaugas gyventojams ir ūkio subjektams. Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis: Anykščių mieste – Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais; Kavarsko ir Troškūnų miestuose ir miesteliuose – šio Bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietovės lygmens kompleksiniai teritorijų planavimo dokumentais.</p>	<p>Teritorijos plėtojamos vadovaujantis: *Anykščių mieste – Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais; *Kavarsko ir Troškūnų miestuose bei kaimo gyvenamosiose vietovėse, besiribojančiose su šiais miestais, – šio Bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietovės lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais.</p> <p>Miesteliuose bei kaimo gyvenamosiose vietovėse, besiribojančiose su šiais miesteliais statyba plėtojama vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietovės lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais.</p> <p>Teritorijose gali būti renovuojami, remontuojami, modernizuojami ir statomi nauji visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai ir negyvenamieji</p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>teritorijose vadovautis vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais. Taikyti atitinkamas Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas.</p>	<p>Rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą planuojamos teritorijos ribos nustatomos vadovaujantis urbanizuotos teritorijos galimos plėtos logika, poreikiais ir mastais, taip pat nebūtinai turi sutapti su administracinėmis miesto, miestelio ar kaimo gyvenamosios vietovės ribomis.</p>	<p>administracinės, viešbučių, poilsio paskirties pastatai; gyventojų kasdieninių ir periodinių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties ir kiti pastatai (pramonės, sandėliavimo ir kt.), kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai. <i>Nauja plėtra gali būti planuojama kvartalais.</i></p> <p>Prioritetinės plėtos urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose formuojamos (rengiant vietovės lygmens kompleksinio planavimo dokumentus) tarpusavyje besijungiančios ir sąlytį su gamtinio karkaso elementais turinčios želdynų ir žaliųjų jungčių struktūros (priklausomieji ir atskirieji želdynai, visuomeninės paskirties miškai ir kt.).</p> <p>Migracijos koridorius formuojančiose upių slėniuose kuriami gamtinio karkaso ir žaliųjų jungčių įrengimo ar tvarkymo projektai, kuriami ekologinės paskirties želdynai, atkuriami galimybė laisvai praeiti upelių pakrantės apsaugos juostomis, tvirtinami, želdinami statūs eroduojami šlaitai.</p>
	<p>Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja kitos paskirties žemė ir joje plėtojamos veiklos)</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT; Papildanti – C, M, Z, H.</p> <p>Kitose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti</p>	<p>Kitose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose (kaimo gyvenamųjų vietovių urbanizuotose dalyse) plėtojama gyvenamoji, visuomeninė, komercinė (paslaugų) statyba tęsiant perimetrinį užstatymo pobūdį. <i>Nauja plėtra planuojama pavienėmis sodybomis ar objektais.</i></p>

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>Įgyvendinimo prioritetas: Neprioritetinė plėtos teritorija</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – GG; Papildantis – SI, PA, TI, TK, BZ, AI, VV.</p> <p>Taikytini šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – I,II,III,VI, VIII, XIV, XIX, XXI, XXIII, XXIX, XLIX.</p>	<p>dalyse) leidžiama keisti žemės naudojimo paskirtį į kitą plėtojant gyvenamą, paslaugų gyventojams ir poilsiautojams statybą. Galimi kitos paskirties naudojimo būdai – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų, visuomeninės paskirties, komercinės paskirties (turizmo ir rekreacijos paslaugų, prekybos), rekreacinės teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių, jų aptarnavimo objektų.</p> <p>Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendimais parengus žemės valdos projektą Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka. Esant poreikiui (numatoma plėtoti veiklas ir tokios apimties, kurioms reikalingas poveikio aplinkai vertinimas ar jo atranka) rengiamas vietovės lygmens kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.</p> <p>Plėtojant veiklą saugomose ir „Natura 2000“ teritorijose vadovautis saugomos ir „Natura 2000“ teritorijos bendraisiais arba individualiais reglamentais, Anykščių regioninio parko apsaugos reglamentu ir tvarkymo planu.</p>	<p>Gamybos ir sandėliavimo objektų plėtra šiose teritorijose galima tik buvusiose šių gyvenamųjų vietovių gamybinėse zonose (fermose, gamybiniuose centruose ar technikos kiemuose), kurios yra kompaktiškai užstatyto kaimo pakraštyje.</p> <p>Planuojant užstatymą gamtinio karkaso teritorijose išsaugoti jau susformavusias vietovės lygmens žaliąsias jungtis, saugotinus želdinius ne miško žemėje, užstatymo mastą ir tūrius derinti prie kraštovaizdžio, taip pat suformuoti normatyvinį priklausomųjų želdynų keikį.</p> <p>Migracijos koridorius formuojančiose upių slėniuose kuriami gamtinio karkaso ir žaliųjų jungčių įrengimo ar tvarkymo projektai, kuriami ekologinės paskirties želdynai, atkuriamą galimybę laisvai praeiti upelių pakrantės apsaugos juostomis, tvirtinami, želdinami statūs eroduojami šlaitai.</p>

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
	<p>Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja kitos paskirties žemė ir joje plėtojamos veiklos) Naudojimo prioritetas: Intensyvaus naudojimo rekreacinės teritorijos</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – SK; Papildantis – PA, TI, TK, BZ.</p> <p>Taikytini šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – I,II,III,VI, VIII, XIV, XIX, XXI, XXIII, XXIX, XLIX.</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT; Papildanti – C, M, Z, H.</p> <p>Naudojimo tipas – specializuotų kompleksų teritorija (poilsio sporto ir turizmo paslaugos). Galimi šie teritorijos naudojimo būdai – komercinės paskirties objektų teritorijos; visuomeninės paskirties teritorijos; rekreacinės teritorijos; bendrojo naudojimo teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</p> <p>Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendimais Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka. Esant poreikiui (numatoma plėtoti veiklas, kurioms reikalingas poveikio aplinkai vertinimas ar jo atranka) rengiamas vietovės lygmens kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.</p>	<p>Rekreaciniu statinių statyba plėtojama rekreacinio prioriteto zonose. Intensyvios rekreacijos zonose (Ri) teritorijos urbanizuojamos plėtojant turizmo ir rekreacijos paslaugas (nauja plėtra).</p> <p>Gali būti planuojami ir statomi negyvenamieji viešbučių, administracinės, prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, sveikatingumo ir gydymo, sporto, poilsio paskirties pastatai; taip pat negyvenamieji transporto, garažų paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio esamai ar planuojamai aplinkai.</p> <p>Gamtinio karkaso teritorijose, sklypuose didinama priklausomųjų želdynų dalis, taip pat mažinamas užstatymo tankumas (1 priedas). Draudžiamas ištisinis upų, upelių ir ežerų, kitų vandens telkinių pakrantės užstatymas. Turi būti suformuojamos žaliosios jungtys (priklausomaisiais ar atskiraisiais želdynais) su kitais gamtinio karkaso elementais.</p> <p>Migracijos koridorius formuojančiose upių slėniuose kuriami gamtinio karkaso ir žaliųjų jungčių įrengimo ar tvarkymo projektai, kuriami ekologinės paskirties želdynai, atkuriamą galimybę laisvai praeiti upelių pakrantės apsaugos juostomis, tvirtinami, želdinami statūs eroduojami šlaitai.</p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos ar jos dalies naudojimo/ įgyvendinimo prioriteto žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona, teritorijos naudojimo tipai, naudojimo/ įgyvendinimo prioritetai ir taikomos specialiosios sąlygos	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties, veiklos plėtojimo	Nuostatos dėl pastatų statybos, kraštovaizdžio apsaugos
1	2	3	4
Ug	<p>Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja kitos paskirties žemė ir joje plėtojamos veiklos)</p> <p>Naudojimo prioritetas - gamybos plėtra</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – PR; Papildantis – PA, TI, TK.</p> <p>Taikytini šie Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – I,II,VI, XIV, XX, XXI, XXII, XLIX.</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT.</p> <p>Teritorijos naudojimo tipas – pramonės ir sandėliavimo teritorija. Žemės naudojimo būdai – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos.</p> <p>Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendimais, ar vietovės lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais, ar Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka.</p>	<p>Šio Bendrojo plano sprendiniuose nurodytose teritorijose, esančiose už miestų ir miestelių administracinių ribų, gali būti planuojami ir statomi negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, elektroninių ryšių infrastruktūros ir inžinerinių tinklų maitinimo šaltinių statiniai; specialiosios paskirties pastatai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai (nauja plėtra).</p> <p>Planuojant užstatymą išsaugoti jau susformavusias vietovės lygmens žaliąsias jungtis, saugotinus želdinius ne miško žemėje, užstatymo mastą ir tūrius derinti prie kraštovaizdžio, taip pat suformuoti normatyvinį priklausomųjų želdynų keikį.</p>

PASTABOS:

1. Nustatant saugotinus želdinius ne miško žemėje vadovautis šiuo dokumentu – kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašas (patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206).
2. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų atitinkami skyriai taikomi visoje planuojamoje teritorijoje.
3. Nuostatos dėl saulės ir vėjo elektrinių ir jų parkų, biodujų, buitinių atliekų deginimo ir kito tipo atsinaujinančios energijos gamybos elektrinių, pavienių ypatingų inžinerinių statinių (> 30 m) statybos, naudingų išteklių gavybos teritorijų naudojimo, surašytos sprendinių 3.2 skyriaus "Specialieji reglamentai" punkte "Negyvenamosios statybos plėtra".

3.2. Specialieji reglamentai (Kitos nuostatos dėl veiklos plėtojimo galimybių ir sąlygų)

Sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) nustatomos Lietuvos Respublikos įstatymuose, Specialiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, ir Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, nurodytiems ūkinės veiklos objektams (rūšims).

Sanitarinės apsaugos zonoje (SAZ) prie žemės ūkio gamybinių pastatų, inžinerinių bei susisiekimo komunikacijų, kitų statinių ar įrenginių, kuriems nustatyta SAZ, statyba gali būti planuojama ir vykdoma vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343.

Ūkinės veiklos apribojimai planuojamoje teritorijoje nustatomi vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, ir kitais galiojančiais teisės aktais.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, 67 punktu esamų kapinių sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) nenustatomos.

Vadovaujantis Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, ir Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 24 straipsnio 2 dalimi, steigiamoms naujoms kapinėms nustatoma ne mažesnė nei 100 m sanitarinė apsaugos zona.

Gyvulininkystės ir paukštininkystės fermų sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) nustatomos, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XV skyriaus 73 punktu, priklausomai nuo nustatytų sutartinių gyvulių skaičiaus.

Ūkinės veiklos apribojimai susiję su transporto infrastruktūra. Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zona nustatoma, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343, III skyriaus nuostatomis.

Kelio apsaugos zona nustatoma vadovaujantis Kelių įstatymo 12 straipsniu.

Ūkinės veiklos apribojimai susiję su inžinerine infrastruktūra. Vandenvietės apsaugos zona turi būti įteisinta vadovaujantis Geriamojo vandens įstatymu, Lietuvos aplinkos apsaugos normatyviniu dokumentu „Požeminio vandens gavybos, monitoringo ir žemės gelmių tiriamųjų geologinių gręžinių projektavimo, įrengimo, konservavimo ir likvidavimo tvarkos aprašas“ (LAND 4-99) ir kitais poįstatyminiais teisės aktais.

Inžinerinių tinklų ir objektų apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis atitinkamais Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, punktais. Atstumai nuo aukštos įtampos oro linijų iki planuojamų statinių, įrenginių ir tiesinių ar jų elementų nustatomi vadovaujantis Energetikos ministro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-309 patvirtintomis Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėmis.

Kiti ūkinės veiklos apribojimai. Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343, Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586.

Vandens telkinių apsaugos zonos ir juostos nustatytos vadovaujantis Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540. Ūkinė ir/ ar kitokia veikla, kurią yra draudžiama ir/ar ribojama vykdyti paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrantės apsaugos juostose, yra nustatyta Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 20 straipsnyje ir Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, XXIX skyriuje.

Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos ir apsaugos zonos nustatytos vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų teritorijų ir apsaugos zonų planais ir Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, XIX skyriaus nuostatomis.

Kitos paskirties žemės sklypuose, įsiterpusiuose įvairiose funkcinėse zonose, statyba galima arba negalima vadovaujantis funkcinės zonos, kurioje yra konkretus sklypas, reglamentu, Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis ir statybą reglamentuojančiais teisės aktais. Atitinkamai šiuose sklypuose gali būti rekonstruojami, atnaujinami, remontuojami esami pastatai ir statiniai, statomi nauji gyvenamieji, ūkinės paskirties ar komercinės paskirties pastatai, Teritorijų planavimo 20 str. ir Statybos įstatymo nustatyta tvarka.

Visose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose, pažymėtose brėžiniuose, galima keisti žemės ūkio sklypų paskirtį į kitą, o miestų ir miestelių centrinėse, taip pat intensyvios rekreacijos plėtros zonose prioritetas teikiamas komerciniam naudojimui būdai, siekiant plėtoti paslaugas gyventojams, ūkio subjektams ir poilsiautojams bei turistams. Urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti zonų, kurių pagrindą sudaro miestai ir miesteliai, plotai gali būti tikslinami rengiant miestų ir miestelių plėtros koncepcijas M 1:5000 (integrali šio Bendrojo plano sprendinių dalis), taip pat šių zonų vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus.

Urbanizuotoms ir numatytoms urbanizuoti teritorijoms, esančioms prie magistralinių kelių, susisiekimą planuoti iš žemesnės reikšmės kelių, arba planuoti tiesti alternatyvius apjungiamuosius, lygiagrečius magistralei kelius, kuriais galėtų naudotis vietinis ir viešasis transportas, taip pat numatoma planuoti tik skirtingų lygių sankirtas arba sankryžas su magistraliniais keliais. Valstybinės reikšmės keliuose sankryžos ir nuovažos kiekvienoje kelio pusėje gali būti įrengiamos vadovaujantis Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus II skirsnio reikalavimais.

Gamtinio karkaso, konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama vykdyti ūkinę veiklą, kuriai reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, formuoti kompaktiškai užstatytas teritorijas. Kitos paskirties žemės sklypų užstatymo tankis, gamtinio karkaso teritorijose, ribojamas iki 30 % sklypo ploto ir didinama priklausomųjų želdynų dalis. Ši nuostata netaikoma rajono miestų, miestelių centro zonose, nustatytose jų plėtros koncepcijose arba vietovės lygmens kompleksinio teritorijų polonavimo dokumentuose.

Saugomos ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose gali būti renovuojami, remontuojami, modernizuojami ir statomi nauji įvairių tipų ir paskirties pastatai bei statiniai vadovaujantis saugomų ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų nuostatais, tvarkymo planais ir juose numatytais reglamentais.

Želdinių ir želdynų tvarkymas bei apsauga. Tvarkant želdinius, augančius ne miško žemėje vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 74 „Dėl medžių ir krūmų, augančių ne miško žemėje, apsaugos, priežiūros ir nuostolių juos

iškirtus atlyginimo tvarkos patvirtinimo.“ Medžių alėjos šalia valstybinės ir vietinės reikšmės kelių turi būti inventorizuojamos, saugomos ir tvarkomos, o sunykę – atkuriamos. Urbanizuotose teritorijose rengiami ir įgyvendinami viešųjų erdvių ir atskirųjų želdynų teritorijų tvarkymo projektai, didinantys vietovės ekologinę, socialinę reikšmę, taip pat estetinę vertę. Rengiant vietovės lygmens kompleksinio ar kitus teritorijų planavimo dokumentus ir/ar techninius projektus, privaloma vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, taip pat 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“.

Vietovėse, kurios nepatenka į Bendrojo plano ar atitinkamo vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais nustatytus urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti zonas, prioritetas teikiamas pavienių sodybų statybos plėtrai. Tokios sodybos gali būti kuriamos vadovaujantis Ūkininko ūkio įstatymu ir Statybos įstatymu. Jeigu žemės ūkio paskirties žemės sklypas yra netinkamas ūkininko ūkio sodybai kurti, gali būti keičiama žemės paskirtis į kitą (vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos) ir kuriama pavienė sodyba, jeigu žemės sklypas ribojasi su esama sodyba ir vietinės reikšmės keliu arba gatve. Ši nuostata taikoma ir teritorijose, kuriose numatyta įveisti mišką. Ši nuostata netaikoma saugomose teritorijose.

Užstatymas *šalia valstybinės reikšmės kelių* planuotinas už kelio apsaugos zonų. Šiose zonose neplanuotini pastatai, atviri vandens telkiniai, vizualiosios reklamos. Dėl eismo saugos reikalavimų sankryžų (tarp jų ir nuovažų) su šalutiniais keliais kiekis valstybinės reikšmės keliuose griežtai ribojamas, susisiekimo infrastruktūros sprendiniai turi būti numatomi planuojamais lygiagrečiais su pagrindiniu keliu jungiamaisiais keliais, kuriais būtų galima patekti į kiekvieną žemės sklypą. Jungiamieji keliai turi būti prijungiami prie esamų, teisėtai įrengtų, atitinkančių saugaus eismo reikalavimus sankryžų (nuovažų) valstybinės reikšmės keliuose, vadovaujantis Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus II skirsnio reikalavimais.

Elektros linijos apsaugos zonoje draudžiama įrengti degalines. Įvažiavimai ir išvažiavimai į planuojamų degalinių sklypus gali būti planuojami ir įrengiami vadovaujantis Kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus II skirsnio reikalavimais.

Dviračių, pėsčiųjų takai planuojami ir įrengiami už valstybinės reikšmės kelio (gyvenamojoje teritorijoje sutampančių su gatvėmis, kurias prižiūri ir jų vertę apskaito Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos įsteigtos valstybės įmonės, o jų taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas atlieka Lietuvos automobilių kelių direkcija prie susisiekimo ministerijos) juostos ribų, jeigu Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje nenumatyta kitaip.

Rekreacinė statyba. Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo brėžinyje nustatytos rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos, kuriose teikiamas prioritetas kaimo turizmo (smulkioms apgyvendinimo, maitinimo ir kt.) paslaugoms, paplūdimiams ir atitinkamai ekstensyvos rekreacijos infrastruktūrai (pažintiniams takams, regykloms, poilsio/atokvėpio aikštelėms, stovyklavietėms, paplūdimio infrastruktūrai, smulkioms apgyvendinimo, maitinimo paslaugoms, prielaukoms ir kt.) įrengti bei eksploatuoti. Kaimo turizmo tipo paslaugų objektai turi būti kuriami vadovaujantis Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymu, gamtinio karkaso nuostatais ir saugomų teritorijų tvarkymo planų nuostatomis, tuo atveju jei patenka į gamtinio karkaso ar saugomų teritorijų ribas. Šiose teritorijose gali būti planuojama esamų įvairios paskirties statinių rekonstrukcija, pritaikant juos turizmo ir poilsio veiklai, taip pat naujų statinių statyba vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško

naudojimo sąlygomis, o saugomose teritorijose – jų nuostatais, tipiniais ir individualiais apsaugos reglamentais, tvarkymo planais.

Intensyviai rekreacinei statybai prioritetas teikiamas intensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijose, kuriose plėtotini šie teritorijos naudojimo tipai: SK (specializuotų kompleksų teritorija) ir PA (paslaugų teritorija). Anykščių regioniniame parke intensyviai rekreacija plėtotina teritorijose ARP tvarkymo plane nurodytas zonas pažymėtas indeksu NRu. Šiose teritorijose plėtotinas teritorijos naudojimo tipas – PA (Paslaugų teritorija). Šiose teritorijose gali būti planuojama esamų įvairios paskirties statinių rekonstrukcija, pritaikant juos turizmo ir poilsio paslaugų veiklai, taip pat naujų statinių, skirtų viešbučių, motelių, kempingų, maitinimo, gydymo, sporto, poilsio, pramogų kompleksams, vasaros/žiemos pramogų, trasų aptarnavimo ir infrastruktūros palaikymo objektams statyti ir eksploatuoti.

Pažintiniais tikslais, siekiant sudaryti sąlygas visuomenei susipažinti su Anykščių rajono kraštovaizdžio įvairove, jo išskirtinumu gali būti įrengiami apžvalgos bokštai. Bokštų parametrai, forma, konstrukcija turi derėti prie kraštovaizdžio ir jame nedominuoti.

Pavieniams, nedidelės apimties turizmo ir poilsio paslaugų (nakvynės paslaugos <6 nuomojamų kambarių) objektams plėtoti prie turizmo trasų takų, lankomų kultūros ir gamtos paveldo objektų ar jų grupių šiame Bendrajame plane nenumatytose vietose žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą arba žemės valdos projektą, kai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu.

Negyvenamosios statybos plėtra. Pramonės, sandėliavimo ir komercijos, taip pat žemės ūkio gamybos objektų (fermų, medžio apdirbimo įmonių ir kt.) plėtrai prioritetas teikiamas teritorijose, esančiose miestų, miestelių ir kaimų gamybinėse (pramonės) zonose, turinčiose atitinkamą susisiekimo ir inžinerinę infrastruktūrą. Tokioms teritorijoms taikomi šie teritorijos plėtojimo būdai – modernizavimas, humanizavimas, regeneravimas. Šiose teritorijose gali būti planuojamos ir statomos šie statiniai ar jų grupės – negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, specialiosios paskirties pastatai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai. Joms nustatytas teritorijos naudojimo tipas – pramonės ir sandėliavimo teritorijos. Esant poreikiui miestų, miestelių ir kaimų buvusios gamybinėse zonose gali būti pritaikyta konversija, kaip teritorijos plėtros būdas. Veikla gali būti konvertuojama į gyvenamą ar rekreacinę prieš tai atlikus grunto užterštumo tyrimus, vadovaujantis potencialių taršos židinių inventorizacijos duomenimis. Nustatyta tarša turi būti nukenksmintą.

Miestų ir miestelių centrinėse dalyse ir gyvenamosiose zonose, taip pat kaimų gyvenamosios paskirties teritorijose draudžiama plėtoti veiklą ir statyti negyvenamosios paskirties pastatus, kuriuose vykdoma veikla sukelia neigiamą poveikį esamai ir planuojamai aplinkai.

Perspektyviomis naudingųjų išteklių gavybos ir su ja susijusios pramonės teritorijoms priskirtini plotai, kuriuose yra pagrindiniame brėžinyje pažymėti naudingų iškasenų telkiniai. Plėtojant veiklą vadovautis Kavarsko, Svėdasų ir kitų seniūnijų naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialiuųjų planų sprendiniais, kurie yra šio plano sudedamoji dalis. Kol naudingų iškasenų telkiniai bus detalčiai išžvalgyti ir nustatyta jų gavybos tvarka bei sąlygos, teritorija naudojama vadovaujantis atitinkamos funkcinio prioriteto zonos reglamentu bei Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis.

Išžvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai, kurių ištekliai patvirtinti – galimas paskirties keitimas į kitą paskirtį. Žemės naudojimo tipas – naudingųjų iškasenų teritorija. Planuojant eksploatuoti naudingas iškasenas saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose vadovautis šių teritorijų tvarkymo planais ir reglamentais. Kasybos teritorijos plėtojamos pagal naudingų iškasenų rinkos poreikius. Išeksplatuoti plotai verčiami miško ar

žemės ūkio naudmenomis, vandens telkiniais, atskirais atvejais - atsistatančiomis pelkinėmis sistemomis arba pritaikomi rekreacijai (sporto, pramogų kompleksams įrengti).

Vėjo elektrinių plėtros teritorijos. Vėjo elektrinių parkai plėtojami brėžinyje nurodytose teritorijose, pažymėtose vadovaujantis Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialiuoju planu, kurio pakoreguoti sprendiniai yra šio plano sudedamoji dalis. Teritorija naudojama vadovaujantis atitinkamos funkcinio prioriteto zonos reglamentu bei Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis tol, kol bus suplanuotos vėjo elektrinių parkų vietos ir nustatyta jų įrengimo tvarka bei sąlygos. Suplanuotų vėjo elektrinių parkų vietose žemė naudojama pagal planuojant vėjo elektrinių parką nustatytą tvarką ir sąlygas. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose vėjo elektrinių plėtra neplanuojama.

Biodujų, buitinių atliekų deginimo ir kito tipo elektrinių statyba galima teritorijose, esančiose greta miestelių ir gamybos objektų, siekiant naudoti atsinaujinančią energiją vietos bendruomenės reikmėms. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose tokie objektai gali būti statomi, jeigu tai neprieštarauja šių teritorijų nuostatams ir tvarkymo planams.

Pavieniai ypatingi inžineriniai statiniai – 30 m ir aukštesni (elektroninių ryšių infrastruktūra, švyturiai, radiolokatoriai, skrydžių valdymo bokštai, vėjo elektrinės, dūmtraukiai, vandentiekio bokštai, vandens aušyklos, bokštiniai aruodai ir kitos paskirties bokštiniai statiniai) formuojant žemės sklypą ar jo neformuojant, esant pagrįstam poreikiui, gali būti planuojami ir statomi visoje rajono teritorijoje vadovaujantis šio Bendrojo plano kraštovaizdžio apsaugos reglamentais, teritorijų naudojimo ir apsaugos bendraisiais, specialiaisiais ir detaliesiems reglamentais, taip pat Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose tokie objektai gali būti statomi, jeigu tai neprieštarauja šių teritorijų nuostatams ir tvarkymo planams.

Saulės elektrinės ir jų parkai. Pavienės, nedidelės apimties (<0,5 ha plote) saulės elektrinės gali būti plėtojamos žemės ūkio teritorijų zonoje kaip alternatyvaus verslo dalis. Saulės elektrinių parkus plėtoti draudžiama gamtinio karkaso teritorijose, šio Bendrojo plano kraštovaizdžio apsaugos reglamentuose nustatytose teritorijose, taip pat kitose teritorijose, kuriose tokią veiklą draudžia Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.

Bendrojo plano galiojimo ribose taikomi Magistralinio dujotiekio įrengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 1-12, bei Magistralinio dujotiekio apsaugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1-213, reikalavimai. Aplink Anykščių dujų skirstymo stotį numatoma 300 m sanitarinės apsaugos zona. Šioje zonoje draudžiama statyti visuomeninius, gyvenamuosius ir pramoninius objektus. Magistralinio dujotiekio apsaugos zonoje draudžiama vykdyti veikla apibrėžta Magistralinio dujotiekio apsaugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1-213, V skyriaus III poskyryje. Žemės sklypų, patenkančių į magistralinio dujotiekio pirmos vietovės klasės teritoriją, bet kokį paskirties keitimą derinti su magistralinį dujotiekį eksploatuojančia įmone.

4. TERITORIJOS NAUDOJIMO PRIVALOMIEJI REIKALAVIMAI

4.1. Bendrasis teritorijos zonavimas

Savivaldybės teritorija suskirstyta į 5 svarbiausias funkcines zonas: miškų ir miškingų teritorijų, žemės ūkio teritorijų, konservacinių teritorijų, vandenių, urbanizuotų bei numatomų urbanizuoti teritorijų. Ūkinės veiklos plėtojimo prioritetai, sąlygos ir galimybės funkcinėse zonose ar jų dalyse apibrėžtos bendraisiais (žr. 3.1 lentelę), detaliaisiais (žr. 1 priedą) ir specialiaisiais (žr. 3.2 skyrių) reglamentais.

Žemės ūkio teritorijų zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja (apie 80 %) žemės ūkio paskirties žemė. Likusioje šios zonos dalyje yra miško naudmenų, kitos, konservacinės, vandens ūkio ir kitų paskirčių žemės.

Žemės ūkio paskirties žemėje, atsižvelgiant į dirvožemius ir reljefą, reikalingą priešerozinių priemonių taikymą ir Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, šiose teritorijose valstybės rėmimo priemonėmis turi būti skatinamas intensyvus ūkininkavimas. Ūkininkavimo intensyvumas skatinamas ar ribojamas bendraisiais teisės aktais ir normatyviniais dokumentais, atsižvelgiant į žemės ūkio naudmenų našumą, žemės ūkio produktų paklausą ir kitus veiksnius. Skatinama pagalbinių ūkinės veiklos (kaimo turizmas, amatai, smulkūs verslai ir kt.). Siekiant išsaugoti šių vietovių kraštovaizdžio charakterį, ribotinas mažiau naudojamų žemių užsodinimas mišku (kraštovaizdžio reprezentacijos reglamentai). Kaimo turizmo veikla, stovyklavimo paslaugos plėtotinos visoje savivaldybės teritorijoje žemės ūkio paskirties zonose.

Šioje zonoje išskirtos teritorijos, kurioms nustatytas papildomas reglamentas:

ZU/Ur – ekstensyvi (dispersiška) urbanizacija – dispersiškai užstatytos žemės ūkio paskirties žemės teritorijos kaimo gyvenamosiose vietovėse.

ZU/Ur – renovacinė (palaikomoji) urbanizacija – saugomose teritorijose naujos sodybos nekuriamos, o esamos renovuojamos ir palaikomos, kaip savito kraštovaizdžio elementas.

Miškų ir miškingų teritorijų zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja (apie 80%) miško paskirties žemė. Likusioje šios zonos dalyje yra Žemės ūkio naudmenos, konservacinės, vandens ūkio ir kitų paskirčių žemės.

Miško paskirties žemės naudojimo perspektyvos atitinka miškotvarkos planavimo dokumentuose išskeltus uždavinius: miškų plotų padidinimas, daugiatislijo miškų naudojimo skatinimas, miškų stabilumo išsaugojimas, miško funkcijų, saugant vandenį ir dirvožemį, užtikrinimas, iškirstų miškų atkūrimas, miškų rūšinės įvairovės išlaikymas.

Konservacinės teritorijos zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė.

Vandenių zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 27 straipsnyje nurodyta vandens ūkio paskirties žemė. Vandens telkiniai – ežerai, tvenkiniai ir upės naudojami ekosistemų apsaugai, rekreacijai, ūkinei veiklai teisės aktų nustatyta tvarka.

Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona (URBANIZUOTOS IR URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja (apie 80%) kitos paskirties žemė. Likusioje šios zonos dalyje yra žemės ūkio ir/ar miško naudmenos, konservacinės, vandens ūkio paskirčių žemės.

Urbanizuotų teritorijų tankinimo ir konversijos principai, taip pat naujos prioritinės plėtros teritorijos nustatomos:

* Anykščių miestui – Anykščių miesto teritorijos bendrajame plane;

* Troškūnų ir Kavarsko miestams ir savivaldybės teritorijoje esantiems miesteliams – šio bendrojo plano sprendiniuose (papildant juos miestų ir miestelių plėtros koncepcijomis M 1:5000) ir/ar vietovės lygmens kompleksinio planavimo dokumentuose.

Kitų urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų plėtros principai išdėstyti šio Bendrojo plano bendruosiuose, detaliuosiuose ir specialiuosiuose reglamentuose.

4.2. Teritorijos gyvenamųjų vietovių sistema

Urbanistiniai centrai, plėtros galimybės ir prioritinės kryptys

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais, Anykščių rajono savivaldybės tarybos aprobuota Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrosios erdvinės plėtros koncepcija savivaldybės gyvenamųjų vietovių sistema skirstoma dviem pakopom – rajono lygmens, vietos lygmens. Vietos lygmens centrai papildomai skirstomi į administracinius (seniūnijų centrai) ir kitus (viešųjų paslaugų centrai).

Anykščiai – 3 lygmens, a kategorijos² – administracinis centras, kuriame plėtojamos viešosios ir komercinės paslaugos gyventojams bei ūkio subjektams, turizmo infrastruktūra bei paslaugos siekiant miestui kurorto statuso.

Vietos lygmens administraciniai centrai (seniūnijų centrai) – **Andrioniškis, Kavarskas, Kurkliai, Troškūnai** (3 lygmens, **b** kategorijos³), **Traupis, Skiemonys, Svėdasai** (3 lygmens, **c** kategorijos⁴), **Debeikiai, Viešintos** plėtojami, kaip viešųjų ir komercinių paslaugų vietos centrai. **Kavarske, Svėdasuose, Andrioniškyje, Kurkliuose ir Skiemonyse** papildomai plėtotinos turizmo paslaugos ir infrastruktūra. Pramogas siūloma plėtoti uždaroje patalpose ir atvira ore siejant jas su esama infrastruktūra (esamais dviračių, pėsčiųjų takais ir trasomis, nenaudojamais žemės ūkio paskirties pastatais sandėliais ir kt.), esamomis potencialiomis teritorijomis pramogų infrastruktūrai vystyti (rekultivuoti karjerai, raiškų reljefą turinčios teritorijos), planuojamomis investicijomis ir iniciatyvomis.

Kiti gyvenamųjų vietovių centrai – **Staškūniškis, Raguvėlė, Surdegis, Katlėriai** plėtojami kaip viešųjų ir komercinių paslaugų vietos centrai, skirti nutolusių arba dispersiškai urbanizuotų kaimo vietovių gyventojams aptarnauti. **Katlėriuose, Burbiškyje, Mickūnuose-Leliūnuose, Mačionyse** papildomai plėtotinos, paslaugos turistams (galimai sezoninės).

² Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

³ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

⁴ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

Funkciniai ryšiai

Funkciniams gyvenamųjų vietovių sistemos ryšiams užtikrinti plėtojamas valstybinės ir vietinės reikšmės kelių bei gatvių tinklas. Šio tinklo plėtros sprendiniai aprašyti skyriuje Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai.

Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos

Rajono centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra daugiau kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, o ne kiekybinė ar teritorinė. Siekiama sudaryti galimybes gyventojams ir ūkio subjektams plėtoti veiklą visame gyvenamųjų vietovių tinkle, palaikyti bet kurią bendruomenių ar privačių asmenų iniciatyvą, sudarant palankias sąlygas vietos ir užsienio investicijoms. Plėtojant socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą prioritetas teikiamas miestams ir miesteliams.

Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose gali būti renovuojami, remontuojami, modernizuojami ir statomi nauji visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai ir negyvenamieji administracinės, viešbučių, poilsio paskirties pastatai; gyventojų kasdieninių ir periodinių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties ir kiti pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai.

Nauja plėtra gyvenamųjų namų kvartalais gali būti planuojama tik miestuose ir miesteliuose vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietovės lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais. Kitose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose (kaimo gyvenamųjų vietovių urbanizuotose dalyse) plėtojama gyvenamoji, visuomeninė, komercinė (paslaugų) statyba tęsiant perimetrinį užstatymo pobūdį. Nauja plėtra planuojama pavienėmis sodybomis vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis ir Architektūriniais / urbanistiniais reikalavimais.

Urbanizuotose teritorijose (miestuose, miesteliuose ir gatviniuose kaimuose), kuriose yra kultūros paveldo objektų, saugomų gamtos paveldo objektų, arba jos yra saugomos teritorijos dalis, nustatomas saugojimo režimas jų saugomos dalims ar objektams ir/ar jų prieigoms. Renovacijos, modernizavimo, naujos plėtros režimas nustatomas visom urbanizuotoms ir numatytoms urbanizuoti teritorijoms. Anykščių regioninio parko teritorijoje urbanizuotų teritorijų plėtros kryptis ir režimus patikslina ir papildo, nustato naujus regioninio parko tvarkymo planas. Konversijos režimas gali būti nustatomas Anykščių miesto bendrojo plano sprendiniuose.

4.3. Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio apsaugos reikalavimai

Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdžio *vizija yra*: formuoti turizmui palankų kraštovaizdį, išsaugojusį vietovės gamtinį ir kultūrinį išskirtinumą, skatinantį pasididžiavimą savo kraštu, aktyvinantį kūrybines galias, kuriantį bendruomenės sveikatą, laimę ir gerovę. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos kraštovaizdis visumoje, jo charakteris, savybės, įvairovė – svarbus savivaldybės raidos išteklius.

Kraštovaizdžio sprendiniai parengti vadovaujantis šiais dokumentais:

- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703;
- Nacionalinis kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526;

- Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 m. veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. Nr. D1-12;
- Anykščių rajono savivaldybės Kraštovaizdžio politikos kryptys ir veiksmai 2014-2020 m.

Gamtinio karkaso sistema

Vienas kraštovaizdžio apsaugos, planavimo, tvarkymo, naudojimo tikslų – palaikyti ir stiprinti kraštovaizdžio ekologinį stabilumą. Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas. Remiantis aukščiau minėta geoekologine koncepcija gamtinį karkasą sudaro: *geoekologinės takoskyros, geosistemų vidinio stabilizavimo arealai, migracijos koridoriai*.

Gamtinio karkaso teritorijose saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Jam priklausančiose rekreacinėse, miškų bei žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, bei planuoti gyvenamosios statybos kvartalus. Šiose teritorijose taikomos Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. Nr. D1-12, priemonės ir skatinama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas. Gamtiniame karkase esančiuose rezervatuose, draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijose, ekologinės apsaugos zonos, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose veiklos apribojimus nustato Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, gamtinio karkaso nuostatai, kiti veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai.

Geoekologinėms takoskyroms Anykščių rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos (*Pagrindinis brėžinys*):

- Nacionalinės svarbos Viešintų-Troškūnų geoekologinės takoskyros ruožas su atšaka Žaliosios girios link formuojamas agrarinėmis ir miškingomis teritorijomis kertamas veitinės svarbos Latavos migracijos koridorias;
- Regioninės svarbos Troškūnų-Kavarsko-Lėno geoekologinės takoskyros ruožas formuojamas agrarinėmis ir miškingomis teritorijomis kertamas veitinės svarbos Pienios migracijos koridorias.

Geoekologinių takoskyrų ruožuose taikomos įvairios priešerozinės priemonės (tarp jų miškingumo didinimas), ypač aktuali melioracinių sistemų gera būklė, draudžiama objektų, kuriems reikalingas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas, statyba, likviduojami bešeimininkiai statiniai.

Geoekologiniams migracijos koridoriams Anykščių rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos (*Pagrindinis brėžinys*):

- Regioninę svarbą turintis Šventosios upės migracinio koridoriaus ruožas, kertantis savivaldybės teritoriją;
- Regioninę svarbą turintis Virintos migracinio koridoriaus ruožas;
- Vietinės svarbos Jaros upės migracijos koridorius;
- Vietinę svarbą turintys Šaltupės, Uolontos, Anykštos, Elmės, Nevėžos, Luknos, Pienios, Latavos, Juostos, Nevėžio, Vašuokos, Viešintos, Pelyšos, Juodupio-Baldono ir kai kurių kitų smulkesnių upelių migracijos koridoriai.

Upių ir upelių slėniuose, esančiuose visose funkcinėse zonos, žaliosios infrastruktūros projektais formuoti žaliašias jungtis, atkurti pažeistus šlaitus, išvalyti liekamąją

taršą, tvarkant ir eksploatuojant melioracines sistemas, esant galimybėms, renatūralizuoti vagas.

Vidinio stabilizavimo arealams Anykščių rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos (*Pagrindinis brėžinys*):

- Regioninės svarbos Šimonių girios miško masyvas, kurame išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis;
- Makroregioninę svarbą turintys Troškūnų apylinkių apylinkių miškų ir miškingų teritorijų masyvai, kuriuose palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas;
- Makroregioninę svarbą turintys Rubikių-Nevėžos-Gačionių kalvotų ir miškingų teritorijų masyvai, taip pat kai kurie nuotėkio formavimosi zonas sudarantys agrariniai arealai, kuriuose grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Prioritetas teikiamas Rubikių-Nevėžos-Gačionių kalvotų ir miškingų teritorijų masyvams, kuriuose, atlikus tyrimus, žaliosios infrastruktūros projektais tikslinga atkurti dalies gamtinių struktūrų natūralumą; formuojant žaliąsias jungtis, renatūralizuojant smulkių upelių vagas ir kt.

Gamtinio karkaso dalys persidengia arba sutampa su įvairaus pobūdžio saugomomis ir „Natura 2000“ (ekologinio tinklo) teritorijomis. Gamtinis karkasas, lokalizuotas Bendrojo plano grafiniuose sprendiniuose (*Pagrindiniame brėžinyje, Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje*), plėtojamas vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. D1-624.

Gamtinio karkaso sistemos elementų sąlyginės ribos (pažymėtos brėžiniuose) turi būti tikslinamos, taip pat sistema gali būti papildoma vietinės reikšmės gamtinio karkaso elementais rengiant ar keičiant miestų, miestelių ir kitų, urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti, teritorijų vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, kaimo plėtros žemėtvarkos projektus, rekreacinio naudojimo teritorijų vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, žaliosios infrastruktūros plėtros planus ir projektus su tikslu, užtikrinti gamtinio karkaso vientisumą, mažinti kraštovaizdžio fragmentaciją, sukurti sąlygas atsikurti natūralioms buveinėms.

Planuojant sureguliuotų upių ir jų apsaugos juostų teritorijas siekiama jas padaryti žaliosiomis jungtimis, padedančiomis išlaikyti ar atkurti aplinkos gyvybingumą, tenkinti migruojančių rūšių poreikius, sujungti biologinei įvairovei reikšmingas teritorijas.

Ekologinis tinklas

Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose biologinės įvairovės apsaugos sietina su racionali subalansuotu ūkininkavimu miškuose, tausojančiu žemės ūkiu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu. Ekologinis tinklas suderintas su gamtinio karkaso sprendiniais, saugomų teritorijų sistema. Gamtinio karkaso bei ekologinio tinklo stiprinimo sprendiniai bus palankūs biologinės įvairovės išsaugojimui, gamtinių buveinių būklei, ekosistemų pokyčių stebėsenai organizuoti.

Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų sąrašas, pateiktas esamos būklės analizėje, yra nebaigtinis. Esant poreikiui jis pildomas teisės aktų nustatyta tvarka.

Atskirieji želdynai

Miestuose, miesteliuose, kitose urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose, išsaugomi esami pavieniai medžiai ir (ar) jų grupės, želdiniai, kiti natūralūs paviršiai, užtikrinamas ne mažesnis už nustatytas normas atskirųjų ir priklausomųjų želdynų ploto įveisimas, vykdomi vandens telkinių atkūrimo, teritorijų ir akvatorijų išvalymo nuo užteršimo ir kiti darbai, skirti gamtinio kraštovaizdžio ir jo vertybių apsaugai užtikrinti.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje šiuo metu inventorizuota 14 parkų ir 12 skverų (neišskiriant miesto) – iš viso apie 100 ha atskirųjų želdynų. Tikslinga užtikrinti atskirųjų želdynų apskaitą, suteikti teisinę apsaugą (apmatuoti ir registruoti sklypus) žaliosioms jungtims, taip pat jau susiformavusiems, bendruomenių prižiūrimiems skverams upių ir upelių, kitų vandens telkinių pakrantėse. Užtikrinus atskirųjų želdynų apskaitą urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose, parengus jų tvarkymo priemonių planą sudaryti galimybes naudotis valstybės parama, teikiama kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei didinti.

4.1 lentelė. Atskirieji želdynai Anykščių rajono savivaldybėje

Želdyno kategorija	Pavadinimas	Plotas, ha	Sklypas registruotas Nekilnojamojo turto kadastre	Taikytinos priemonės
1	2	3	4	5
Miesto aikštė	A. Barausko aikštė, Anykščių m.	0,6	ne	Teritorijos identifikuojamos ir tvarkymo priemonės nustatomos Anykščių miesto bendrojo plano sprendiniais.
Parkai	Draugystės, Anykščių m.	6,79	taip	
	Anykštos slėnio, Anykščių m.	-	ne	
	Karaliaus Mindaugo ažuolynas, Anykščių m.	1,67	ne	
	Šeimyniškėlių (kultūros paveldo teritorija), Anykščių m.	-	ne	
	Kiti miesto parkai valstybinėje žemėje	-	ne	
	Piktagalio Piktagalio k., Anykščių sen.	3,9	ne	
	Burbiškio prie Anykštos upelio Burbiškio k., Anykščių sen. (Kultūros paveldo vertybė)	6,64	ne	
	Pienionių buv. dvaro sodybos Pienionių k., Kavarsko sen.	14,7	ne	
	Raguvėlės buv. dvaro sodybos Raguvėlės k., Troškūnų sen. (Kultūros paveldo vertybė Privati žemė.)	19,10	ne	
	Troškūnų miesto	5,02	ne	
	Svėdasų buv. dvaro sodybos Bajorų k., Svėdasų sen.	18,8	ne	
	Aknystos buv. dvaro sodybos parko fragmentas. Aknystos k., Debeikių sen.	9,8	ne	
Debeikių miestelio	2,2	ne		
Levaniškių k. prie Nevėžio	13,2	ne	Inventorizuotiems želdynams numatoma: <ul style="list-style-type: none"> • suformuoti žemės sklypus ir registruoti NTR; • rengti ir realizuoti želdynų tvarkymo projektus; • eksploatuoti viešąsias gyvenamųjų vietovių erdves ir tinkamai prižiūrėti želdynus išlaikant ir puoselėjant jų ekologinę vertę. 	

Želdyno kategorija	Pavadinimas	Plotas, ha	Sklypas registruotas Nekilnojamojo turto kadastre	Taikytinos priemonės
1	2	3	4	5
	Staškūniškio k., Kurklių sen.	2,24	ne	
	Skiemonių (prie bažnyčios), Skiemonių mstl.	1,17	ne	
	Viešintų (prie kultūros namų), Viešintų mstl., Viešintų sen.	1,14	ne	
Skverai	Vyskupo, Anykščių m.	0,18	ne	Teritorijos identifikuojamos ir tvarkymo priemonės nustatomos Anykščių miesto bendrojo plano sprendiniais
	A. Baranausko, Anykščių m.	0,41	ne	
	A. Vienuolio, Anykščių m.	0,24	ne	
	Kiti Anykščių miesto bendrajame plane numatyti skverai	-	ne	
	Kavarsko parkas, Šaltinio g., Kavarsko m.	0,6	taip	Inventorizuotiems želdynams numatoma: <ul style="list-style-type: none"> • suformuoti žemės sklypus ir registruoti NTR; • rengti ir realizuoti želdynų tvarkymo projektus; • eksploatuoti viešąsias gyvenamųjų vietovių erdves ir tinkamai prižiūrėti želdynus išlaikant ir puoselėjant jų ekologinę vertę.
	Kavarsko skv. prieš bažnyčios šventorių, Kavarsko m.	-	ne	
	Andrioniškio skv. Bažnyčios g. Andrioniškio mst.	0,24	taip	
	Traupio skv. Nevėžio g., Traupio mst.	0,59	taip	
	Keblonių skv., Keblonių k., Anykščių sen.	0,2	ne	
	Ažuožerių skv., Ažuožerių k., Anykščių sen.	0,35	taip	
	Svėdasų skv., Svėdasų mst., Svėdasų sen.	0,4	ne	
	Troškūnų m. skv. priešais bažnyčią, Vilniaus g., Troškūnų m.	0,27	taip	

Upių, upelių ir kitų vandens telkinių urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose pakrantes, jų apsaugos juostas (jeigu tokios nustatytos) formuoti kaip žaliąsias jungtis, reikšmingas biologinei įvairovei, padedančias išlaikyti ar atkurti gamtinės aplinkos gyvybingumą.

Vietovės lygmens kompleksiniuose teritorijų planavimo dokumentuose arba lietaus nuotekynės specialiojo planavimo dokumentuose turi būti numatomi sprendimai lietaus vandens panaudojimui kraštovaizdžio elementams formuoti ir prižiūrėti.

Kraštovaizdžio reprezentacijos ir apsaugos sprendiniai

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje dominuoja intensyviai naudojamas *sukultūrinto agrarinio pobūdžio kraštovaizdžio modelis*. Toks kraštovaizdžio modelis būdingas daugeliui Lietuvos savivaldybių, besiskiriantis vertikalia arba horizontaliai sąskaida, taip pat užstatymo pobūdžiu. Anykščių rajono savivaldybėje dispersinis agrarinių teritorijų užstatymo pobūdis yra šio kraštovaizdžio būdingas ir saugotinas bruožas. Mažiau savivaldybės teritorijos ploto užima *mišraus pobūdžio miškingo mažai sukultūrinto ir natūralaus miškingo pobūdžio kraštovaizdžio modeliai*. Gamtinių požiūriu šie kraštovaizdžiai

vertingesni ir turi galimybę atlikti gamtinio kompensavimo funkcijas. Miestiškas ir gamtinis kraštovaizdis aiškiai matomas ir taip suvokiamas tik labai lokaliai – būnant to kraštovaizdžio vidinėse erdvėse (upės slėnyje, mieste ar miestelyje, miške ir kt.) arba iš paukščio skrydžio.

Anykščių rajono savivaldybėje esantys šalies vizualinio estetinio potencialo arealai – Šventosios – Anykštos santakos senslėniai, Rubikių kalvotas ežerynas– Pakalnių kalvynas, saugomi Anykščių regioninio parko tvarkymo zonų reglamentais, nustatytais tvarkymo plane. Šiuose kraštovaizdžio arealuose taikomi griežti vizualinės apsaugos reikalavimai, įskaitant draudimą statyti pavienes vėjo elektrines ir pramoninius vėjo elektrinių parkus.

Vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, planuojamos teritorijos pakraštyje yra numatomas kurti Balninkų rekreacinis parkas, kurio dalis turėtų patekti į Anykščių rajono savivaldybės teritoriją.

Vadovaujantis Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano nuostatomis planuojamoje teritorijoje numatytos kraštovaizdžio apsaugos reglamentų strategijos ir kryptys:

- Ypatingą konservacinę bei rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija - *Integruota konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų kryptis* (Anykščių regioninis parkas);
- Kraštovaizdžio *rekreacinės aplinkos kokybės* apsaugą ir racionalų naudojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija - *Rekreacinio naudojimo ir dalinės konservacinės apsaugos reglamentų kryptis* (rekreaciniai parkai; formuojamas ir palaikomas rekreacinis kraštovaizdis su rekreacijai palankia aplinka, rekreacijai plėtoti reikalinga atitinkama infrastruktūra, iš esmės nekeičiant kraštovaizdžio struktūros) bei *Rekreacinio naudojimo ir funkcinės konversijos reglamentų kryptis* (agrarinio, miškingo ar ežeroto, slėnių kraštovaizdžio naudojimas ramaus pobūdžio poilsiui; kraštovaizdžio požiūriu vertingų, vizualiai raiškių, didelį rekreacinį potencialą turinčių, šiuo metu žemės ar miškų ūkiui naudojamų ežerutų, slėniuotų teritorijų laipsniškas pritaikymas gamtiniam, pažintiniam, ekologiniam turizmui plėtoti, užtikrinant tvarų teritorijų naudojimą);
- *Bioprodukcinio naudojimo* racionalų ekologinį reguliavimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija;
- *Intensyvių bioprodukcinių naudojimą* skatinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija;
- Esamų bei perspektyvinių *urbanizacijai skirtų teritorijų tvarkymo* reglamentų formavimo strategija - *Ekstensyvios urbanizacijos reglamentų kryptis*;
- Esamų bei perspektyvinių *industrinių teritorijų tvarkymo* reglamentų formavimo strategija - *Infrastruktūros ir pramonės kompleksų formavimo reglamentų kryptis*; *Kasybos vykdymo reglamentų kryptis*.

Vadovaujantis šiomis kryptimis kraštovaizdžio apsaugos nuostatos įdiegtos Bendrojo plano teritorijų naudojimo reglamentuose.

Kraštovaizdžio savitumo apsauga. Anykščių savivaldybės kraštovaizdžio savitumo apsaugai numatytos šios priemonės:

- kraštovaizdį reprezentuojančių kelių ruožų savybių apsauga;
- regyklų su panoraminiais vaizdais įrengimas ir vaizdo apsaugos reglamentai;
- lokals raiškos panoraminė vaizdų apsauga;
- kraštovaizdyje atpažįstamų kultūros paveldo objektų apžvalgos apsauga.

Kraštovaizdį reprezentuojančių kelių ruožų charakteringos savybės pateikiamos 4.2 lentelėje.

4.2 lentelė. Kraštovaizdį reprezentuojančių kelių ruožų charakteringos savybės

Eil. Nr.	Kelio ruožas (atkarpa pažymėta brėžinyje)	Saugomos savybės	Reglamentas
1	2	3	4
1.	Krašto kelio ruožas Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ (<i>Svėdasų sen.</i>)	Svėdasų miestelio panorama su dominante - bažnyčios bokštu. Jauki, smulkaus mastelio urbanistinė struktūra su šmėžuojančiais panoraminiais vaizdais ežero ir laukų link.	Mietelio panorama matoma įvažiuavus į miestelį. Tikslinga padidinti panoramos raišką atlikus kraštovaizdžio kirtimus. Krašto kelių Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ ir Nr. 118 „Kupiškis–Utena“ sankryžos prieigų neužsodinti mišku.
2.	Krašto kelio ruožas Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ (<i>Anykščių sen.</i>)	Anykščių miesto ir Anykščių šilelio panoraminis vaizdas su dominante - bažnyčios bokštu. Vidutinio ir smulkaus mastelio urbanistinė struktūra su šmėžuojančiais vaizdais Šventosios upės link, lokalių besikeičiančių erdvių mozaika užsibaigianti plačiai apžvelgiamu agrariu kraštovaizdžiu.	Esama regykla, automobilių stovėjimo aikštelė apaugusi krūmais, kurie užgožia panoramą. Tikslinga padidinti panoramos raišką atlikus kraštovaizdžio kirtimus ir vykdyti nuolatine jos priežiūrą.
3.	Krašto kelio ruožas Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ (<i>Kavarsko sen.</i>)	Išpūdingas vizualinis koridorius Šventosios slėnio antroje terasoje su atsiveriančiais vaizdais į upę ir jos slėnį. Kelias apgaubtas skėtine tuopų alėjos laja. Vienoje kelio pusėje apžvelgiamas (atpažįstamas kraštovaizdyje) kalvagūbris. Kavarsko miesto smulkaus mastelio lokalių erdvių mozaika su iškilusia raiškia bažnyčios dominante.	Tikslinga išsaugoti tuopų alėją su skėtine laja nuolat ją atnaujinant (atsodinant sunykusias dalis). Kalvagūbris yra vienas raiškiausių Anykščių kraštovaizdį formuojančių elementų, todėl tikslinga saugoti jo apžvalgą. Ties nurodyta kelio atkarpa neželdinti kalvagūbrio pietrytinio šlaito mišku. Kavarsko miesto lokalių erdvių kraštovaizdžio sprendinius nustato Kavarsko urbanizuotos ir numatytos urbanizuoti teritorijos vietovės lygmens bendrasis planas.
4.	Krašto kelio ruožas Nr. 119 „Molėtai–Anykščiai“ (<i>Anykščių sen. ir Skiemonių sen.</i>)	Vingiuotas ir raiškus vizualinis koridorius su besikeičiančių lokalių erdvių kultūrinio kraštovaizdžio mozaika. Viena kitą keičia gamtinės ir antropogeninės dominantės.	Išsaugoti atviras erdves su kelio perspektyvų dominantėmis. Kelio prieigose neformuoti ištisinių miško masių.
5.	Krašto kelių Nr. 121 „Anykščiai–Troškūnai–Panevėžys“ ir 175 „Pagojė–Sedeikiai–Viešintos–Nociūnai“ ruožas (<i>Anykščių sen. ir Andrioniškio sen.</i>)	Kelias eina kalvagūbrio kraštu, dėl to atsiveria panoraminė agrarinio kraštovaizdžio apžvalga. Slėnyje matomai pramoninės kilmės miesto bokštai. Tai vienas iš išpūdingesnių įvažiavimų į Anykščių miestą (Troškūnų gatvė).	Yra galimybė suformuoti atpažįstamą Anykščių miesto siluetą plataus agrarinio kraštovaizdžio fone. Siūloma skelbti įvaždžio konkursą.
6.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1208 „Čekonys–	Nuo sankryžos ties Žaliosios k. kelias kyla aukštyne ir atveria vis	Numatoma įrengti apžvalgos aikštelę ties Varkujų k. pirmąja

Eil. Nr.	Kelio ruožas (atkarpa pažymėta brėžinyje)	Saugomos savybės	Reglamentas
1	2	3	4
	Debeikiai–Žalioji“ ruožas (<i>Debeikių sen.</i>)	platesnį panoraminį vaizdą į nuosaikiai kalvotą agrarinį kraštovaizdį. Artėjant prie Debeikių miestelio susiformuoja raiškus miestelio siluetas su įspūdinga vertikalia dominante – bažnyčios bokštu.	sodyba. Regyklos prieigose neformuoti miško masyvų. Debeikių lokali panorama su vertikalia dominante atsiveria ties pirmąja Debeikių miestelio sodyba. Panoramos apžvalgos lauke nesodinti miško, palikti dirbamus laukus.
7.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1225 „Šlavėnai–Kurkliai II–Kolonija“ ruožas (<i>Anykščių sen. ir Kurklių sen.</i>)	Vingiuotas ir raiškus vizualinis koridorius su besikeičiančių lokalių kultūrinio kraštovaizdžio mozaika. Viena kitą keičia gamtinės ir antropogeninės dominantės. Vyrauja gamtinės dominantės.	Išsaugoti atviras erdves su kelio perspektyvų dominantėmis. Kelio prieigose neformuoti ištisinių miško masyvų.
8.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1229 „Staškūniškis – Luciučiai – Vanagai“ ruožas (<i>Kurklių sen.</i>)	Kelias eina gūbrio viršūne, todėl matomi platūs panoraminiai miškingo agrarinio kraštovaizdžio vaizdai. Kraštovaizdyje atpažįstamas Baldono geomorfologinis darinys.	Kelio prieigose neformuoti ištisinių miško masyvų.
9.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1227 „Šeimyniškeliai–Lašiniai“ (<i>Anykščių sen.</i>)	Natūralus miško vizualinis koridorius su netikėtai atsiveriančiomis lokaliomis tarpumiškių erdvėmis, kuriose įsikūrę sodybos (vienkiemiai).	Išsaugoti tarpumiškis su sodybomis.
10.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1221 „Burbiškis–Mačionys–Leliūnai“ (<i>Anykščių sen. ir Skiemonių sen.</i>)	Raiški lokalių ir panoraminių vaizdų kompozicija judant kalvotu ir vingiuotu keliu nuo Burbiškio kaimo iki Mačionių. Sulapojus medžiams panoraminiai vaizdai praranda mąštą.	Yra įrengtas apžvalgos bokštas. Rubikių ežero ir apyežerio kraštovaizdis saugomas Anykščių regioninio parko tvarkymo zonų reglamentais, nustatytais tvarkymo plane. Tikslingi kraštovaizdžio kirtimai siekiant atverti panoraminius vaizdus vasaros laikotarpiu.

Regyklos (stebėjimo taškai). Anykščių regioniniame parke įrengtos Mikierių kilpų, trijų atodangų apžvalgos aikštelės, pastatyti du apžvalgos bokštai (panoraminio pobūdžio regyklos) – vienas prie Rubikių ežero, kitas Anykščių šilelyje. Planuojama įrengti apžvalgos bokštą Storių kraštovaizdžio draustinyje (ties aukščiausias vieta, esančia savivaldybės teritorijoje) ir regyklą. Panoraminė apžvalgos aikštelė įrengta Anykščių mieste ties A. Vienuolio ir Troškūnų gatvių sankryža. Apžvalgos aikštelė įrengta Šventosios kraštovaizdžio draustinyje ties Mikierių kilpomis.

Kavarsko, Svėdasų, Kurklių, Troškūnų ir Debeikių urbanistinės struktūros yra atpažįstamos kraštovaizdyje horizontalios raiškos panoraminiais vaizdais. Panoramų apžvalgos taškų, pažymėtų *Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje*, apžvalgos lauke draudžiama įveisti mišką ir sodinti pavienius medžius, statyti stambaus tūrio statinius, kurie užgožtų arba suskaidytų panoraminį vaizdą. Jaukios, įvairios, smulkaus mastelio savivaldybėje esančių lokalių erdvių kraštovaizdžio sprendinius nustato urbanizuotų

ir numatytų urbanizuoti teritorijų vietovės lygmens bendrieji planai. Kultūros vertybių registre yra įrašyta 20 piliakalnių, tačiau daugumos jų nesimato kraštovaizdyje judant svarbiausiais keliais. Arba jie yra atokiose vietovėse, arba pasislėpę upių slėnyje (Šeimyniškių piliakalnis), yra miške, žemose pelkėtose vietose ir t.t. Anykščių savivaldybės teritorijoje kraštovaizdyje atpažįstami šie kultūros paveldo objektai:

- Svirnų, Žiogų piliakalnis su gyvenviete (Domeikių k., Kavarsko sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 24545);
- Kavarsko kapinynas, vad. Kopyčkalniu (Anykščių r. sav., Kavarsko vs., Kavarsko sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 5785);
- Pienionių dvaro sodyba (Pienionių k., Kavarsko sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 63);
- Žiurlių vėjo malūnas (Žirlių k., Traupio sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 21094);
- Troškūnų dvaro sodyba (Smėlynės k., Troškūnų sen., statusas – įrašytas į registrą (registrinis), objekto unikalus numeris – 70);
- Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis (Troškūnų m., Troškūnų sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 29920);
- Senkapis, vad. Švedkapiu (Juodviliškio k., Viešintų sen., statusas – įrašytas į registrą (registrinis), objekto unikalus numeris – 13051);
- Akmenos dvaro vėjo malūnas (Akmenos k., Viešintų sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 22539);
- Aknystų dvaro sodybos fragmentai (Aknystų k., Debeikių sen., statusas – įrašytas į registrą (registrinis), objekto unikalus numeris – 49);
- Bijeikių piliakalnis su gyvenviete (Bijeikių k., Anykščių sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 24533).

Kultūros paveldo objektų apžvalgos taškų, pažymėtų *Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje*, apžvalgos lauke draudžiama įveisti mišką ir sodinti pavienius medžius, statyti stambaus tūrio statinius, kurie užgožtų arba suskaidytų fragmentais apžvelgiamo objekto vaizdą. Kraštovaizdžio tvarkymo strategijų nuostatos, išdėstytos Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane integruotos į teritorijų naudojimo bendruosius ir detaliuosius reglamentus. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašas ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių gamtos paveldo objektų sąrašas pateikiami *Esamos būklės įvertinimo dalies I-1 PRIEDE*. Siekiant užtikrinti nuolatinę informacijos sklaidą ir reprezentuoti Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdžio vertybes tikslinga diegti pažangiausias informacines technologijas.

4.4. Vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo jo teritorijose ir apsaugos zonose reikalavimai

Bendrojo plano kultūros paveldo dalis apibrėžia rajono savivaldybės teritorijoje esamo vietinio reikšmingumo nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymą ir naudojimą bei prioritėtines apsaugos priemones šioms kultūros paveldo vertybėms išsaugoti. Sąvokos ir sprendinių turinys atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, Lietuvos nacionalinę darnaus vystymosi strategiją ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano nuostatas. Brėžinyje vaizduojami visi Anykščių rajono savivaldybės kultūros paveldo

objektai, įrašyti į Kultūros paveldo vertybių registrą, o sprendiniai parengti tik vietinio reikšmingumo kultūros paveldo objektams. Nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių registro duomenys yra vieši, ir į kitus registrus neperregistruojami. Registro duomenys nuolat atnaujinami, papildomi, tikslinami, kaupiami ir sisteminami. Todėl 4.2 lentelėje pateiktas kultūros vertybių sąrašas yra nebaigtinis. Bet kokia veikla į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įrašytuose objektuose, kultūros paveldo teritorijose bei jų apsaugos zonose reglamentuojama Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir poįstatyminių aktų nustatyta tvarka. Valstybės ir savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų teritorijoms, neveikiančioms kapinėms, nustatoma konservacinė žemės paskirtis (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11 str. 5 d., 20 str. 1 d.).

Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Registruotų kultūros paveldo vertybių teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomos Specialiųjų žemės ir miško naudojimo XIX skyriaus „Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zona“ nuostatos.

Kultūros paveldo objektų teritorijose draudžiama veikla, galinti fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms, o jų apsaugos zonose - statyti statinius, kurie aukščiau, apimtimi ar išraiška nustelbtų kultūros paveldo objektus ar objektą, trukdytų juos apžvelgti. Šioms teritorijoms yra taikomas Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX skyriaus „Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zona“ nuostatos.

Siekiant išvengti neigiamų pasekmių kultūros paveldo objektų vertingosioms savybėms, prieš vykdant žemės judinimo darbus registruotų kultūros vertybių teritorijose, turi būti atlikti archeologiniai tyrimai, vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamentu PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyta“. Moksliniam pažinimui saugomame archeologinio paveldo objekto teritorijose galioja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatos – moksliniam pažinimui saugomame archeologinio paveldo objekte, jo teritorijoje, draudžiama plėtoti žemdirbystę ar miškų ūkį, išskyrus savaime užaugančių medžių ir krūmų šalinimą.

Memorialinio pobūdžio kultūros paveldo objektų teritorijose taikomos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies nuostatos – „Visos kapinės prižiūrimos pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintas kapinių tvarkymo taisykles“. Neveikiančių kapinių teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, o ši gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę ir perkėlus mirusiųjų palaikus. Draudžiama griauti ar žaloti statinius, skirtus tokios vietos vertingosioms savybėms pažymėti. Šie statiniai gali būti keičiami ar statomi nauji tik gavus už tos vietos apsaugą atsakingos institucijos sutikimą“. Nekilnojamosios kultūros vertybės yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Jų išsaugojimas ir tvarkymas laikomas integralia Anykščių rajono savivaldybės plėtros dalimi. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus savivaldybės savitumo raiškai. Vietinio reikšmingumo lygmens registre įregistruotų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių skaičius Anykščių rajono savivaldybėje pagal jų tipus pateiktas 4.3 lentelėje.

4.3 lentelė. Vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje
(*Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo brėžinys*)

Numeris brėžinyje	Kultūros vertybės pavadinimas	Unikalus kodas	Vertingų savybių pobūdis	Apsaugos lygmuo	Apsaugos tikslas	Pastabos	Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (<i>Vilniaus g., Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	10805	Istorinis; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		Saugojimas. Saugojimo režimas – autentiškos paskirties.
2.	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (<i>Kurkliai, Kurklių sen., Anykščių r. sav.</i>)	10811	Istorinis; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus	Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos.
3.	Kavarsko žydų pirmosios senosios Kapinės (<i>P. Raudonikio g., Kavarskas, Kavarsko sen., Anykščių r. sav.</i>)	38013	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Apie 1954 m. šios pirmosios žydų kapinės numatytos paversti parku, apie 1960 m. dalis teritorijos sunaikinta įrengiant skverą. Gyventojų palaikai ir antkapiniai paminklai liko užkasti po žeme.	Status quo (esminiai pokyčiai neplanuojami). Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos. Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.
4.	Karčių senosios kapinės (<i>Karčių k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33337	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		Saugojimas.
5.	Kiaušagalio senosios kapinės (<i>Kiaušagalio k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33338	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos.
6.	Pienagalio senosios kapinės (<i>Pienagalio k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33340	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		
7.	Bareišių senosios kapinės (<i>Bareišių k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33336	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		
8.	Pakalnių gatvinis kaimas Kompleksas. (<i>Pakalnių k., Kavarsko sen., Anykščių r.</i>)	10307 35657	Architektūrinis; Etnokultūrinis;	Registrinis	Nenustatytas	Rekomenduojama steigti savivaldybės etnokultūrinį	Saugojimas, renovacija ir nauja plėtra.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingų savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
	<i>sav.)</i>	34006 35662 34648 34020 34003 34650 34002 34026 34031 34649 34039 34647	Kraštovaizdžio; Urbanistinis			draustinį. Prieš pastatų tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus, tikslinti vertingąsias savybes.	Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Plėtojant veiklą kultūros vertybės teritorijoje vadovautis Penkių sodybų gatvbinio kaimo (u.k. 10307) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano Paveldotvarkos projekto sprendimais.
9.	Pavirničių dvaro sodybos fragmentai (kompleksas) 1. rūmų liekanos (33162); 2. oficina (33163); 3. ūkinis pastatas (33164); 4. arklidė (33165); 5. koplyčia (33166).	33161 33166 33165 33164 33163 33162	Architektūrinis; Kraštovaizdžio	Registrinis	Nenustatytas	Prieš pastatų tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus	Saugojimas, renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai – remontas, atkūrimas ir pritaikymas. Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybių pasuose. Atkūrimo darbai vykdomi vadovaujantis tyrimų duomenimis.
10.	Pastatas (<i>Tilto g. 3, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	38593	Architektūrinis; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė patenkinama. 1 a. su mansarda	Renovacija (atnaujinimas). Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingų savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.
11.	Laviškio dvaro svirnas (Laviškio k., Kavarsko sen., Anykščių r.sav.)	57	Architektūrinis; Kraštovaizdžio	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė patenkinama arba bloga	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
12.	Jokūbavos dvaro lobynas (Jokūbavos k., Kavarsko sen., Anykščių r. sav.)	55	Architektūrinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė bloga arba patenkinama. Prieš tvarkymo darbus atlikti tyrimus.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
13.	Anykščių sinagogos pastatas (S. Daukanto g. 9, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	38595	Architektūrinis; Sakralinis Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Prieš tvarkymo darbus atlikti polichromijos tyrimus.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Numeris brėžinyje	Kultūros vertybės pavadinimas	Unikalus kodas	Vertingų savybių pobūdis	Apsaugos lygmuo	Apsaugos tikslas	Pastabos	Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai – avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
14.	Troškūnų dvaro sodyba (<i>Smėlynės k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>): 1. rūmai (37561); 2. spirito varykla (37562); 3. spirito varyklos katilinė ir džiovyklos liekanos (37563); 4. pirmas kumetynas (37564); 5. grūdų sandėlis (37565); 6. arklidė (37566); 7. antras kumetynas (37567); 8. rūkykla (37568); 9. maisto sandėlis (37636); 10. ūkvedžio namas (37637); 11. pastatas (37638).	70 37561 37562 37563 37564 37565 37566 37567 37568 37636 37637 37638	Archeologinis; Architektūrinis Kraštovaizdžio; Želdynų	Registrinis	Nenustatytas	Saugoma: plano struktūros, tūrinės erdvinės kompozicijos fragmentai; buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos; žemės ir jos paviršiaus elementai; takai, keliai ar jų dalys, dangos; želdynai ir želdiniai. Prieš pradėdant tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus.	Saugojimas, renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - remontas, atkūrimas ir pritaikymas. Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybių pasuose. Atkūrimo darbai vykdomi vadovaujantis tyrimų duomenimis.
25.	Jono Biliūno gimtosios sodybos rūsys (2 komplekso 36708 dalis) (<i>K. Trajecko g., Niūronių k., Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	36709	Architektūrinis	Registrinis	Nenustatytas	Būklė patenkinama	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
15.	Kunigiškių pradinė mokykla (<i>Kunigiškių g. 16, Kunigiškių I k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.</i>)	10813	Architektūrinis; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė patenkinama arba gera. Šioje mokykloje 1879 -1881	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingų savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
						m. mokėsi rašytojas Juozas Tumas - Vaižgantas ir 1886 - 1890 m. dailininkas Kajetonas Sklėrius.	naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
16.	Paminklas rašytojui vertėjui Stepui Zbarskui (<i>Pamaleišio k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.</i>)	17253	Dailės; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Sukurtas 1991 m.; autorius Jonas Tvardauskas. Bendra būklė patenkinama.	Saugojimas. Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos. Tvarkytos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nurodytų kultūros vertybės pase.
17.	Stogastulpis (<i>Svėdasai, Svėdasų sen., Anykščių r. sav.</i>)	15692	Dailės; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Būklė gera.	Saugojimas. Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos. Tvarkytos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nurodytų kultūros vertybės pase.
18.	Maleišių III etnoarchitektūrinės sodybos namas su svirnu (komplekso 1327 dalis 1) (<i>Maleišių k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.</i>)	37523	Architektūrinis	Registrinis	Nenustatytas	Bendra būklė gera, kai kurių dekoru elementų – patenkinama.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
19.	Debeikių valsčiaus pastatas (<i>J. Biliūno g. 48, Debeikiai, Debeikių sen., Anykščių r. sav.</i>)	2427	Architektūrinis; Istorinis	Registrinis	Nenustatytas	Patato dalių būklė bloga arba patenkinama. Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius, fizinius pastato tyrimus.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
20.	Pastatas (<i>Vilniaus g. 16, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	38592	Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato būklė bloga. 1 a. su mansarda.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
21.	Pastatas (<i>Vilniaus g. 11, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	38594	Architektūrinis; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius, fizinius tyrimus. Įsikūręs Sakralinio meno centras.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
22.	Ligoninės pastatas (Vilniaus g. 10, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	38591	Architektūrinis; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato būklė patenkinama, o dekoru būklė - bloga.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
23.	Svėdasų dvaro sodybos parko fragmentai (komplekso 67 dalis 2) (Bajorų k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.)	38610	Želdynų	Registrinis	Nenustatytas	Želdinių būklė gera. Vandens telkinių – bloga.	Saugojimas. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkytos darbai – atkūrimas, pritaikymas.
24.	Anykščių miesto istorinė dalis (Vietovė) (Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	17071	Archeologinis; Architektūrinis; Istorinis; Kraštovaizdžio; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Saugoma: planinė struktūra ir jos elementai; vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietos, gamtiniai elementai ; tūrinė erdvinė struktūra, užstatymo tipai, atviros ir uždarnos erdvės; panoramos, siluetai,	Saugojimas, renovacija ir nauja plėtra. Paveldosaugos reikalavimai ir tvarkymo priemonės Anykščių istorinės dalies (u.k. 17071) kultūros vertybės teritorijoje (sutampa su Anykščių senojo miesto vieta, (u.k. 17147).

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
						<p>perspektyvos; išsklotinės, dominantės, užstatymo bruožai.</p>	<p>Kultūros vertybių teritorijose galimi tvarkybos darbai: taikomieji ir ardomieji tyrimai, avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas, pritaikymas, šių darbų planavimas ir projektavimas.</p> <p>Darbai vykdomi naudojant autentiškas, tyrimais nustatytas istorines tradicines medžiagas ir technologijas.</p> <p>Visi tvarkybos darbai gali būti vykdomi tik parengus tyrimais pagrįstus projektus, aprobuotus už kultūros paveldo apsaugą atsakingų institucijų.</p> <p>Plėtojant veiklą vadovautis Anykščių miesto istorinės dalies (u.k. 17071) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano sprendiniais.</p>

Kultūros paveldo vertės atskleidimas, jo puoselėjimas ir kūrybingas panaudojimas savivaldybei bei kitoms atsakingoms organizacijoms yra svarbus turizmo plėtros svirtas, atspindintis dvasinį bei kultūrinį rajono gyvenimą. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai naudojami, atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą. Kultūros objektai, įtraukti į turizmo maršrutus, ženklinami prioriteto tvarka ir rengiami lankymui.

Vietinio reikšmingumo kultūros paveldo objektai išsibarstę po visą savivaldybės teritoriją ir yra įvairiuose Kultūros paveldo objektų sancaupuose arealuose. Arealų teritorinės apsaugos priemonės nustatomos ir konkretizuojamos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais bei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniais apsaugos reglamentais, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Jei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. Reikalavimai: „Institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkstami tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas. Bendras uždraudimo vykdyti darbus terminas negali būti ilgesnis negu 8 mėnesiai. Per šį terminą šio įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkstami tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.“

4.5. Inžinierinės ir socialinės infrastruktūros vystymo principai (ar jos išdėstymo reikalavimai), inžinerinių komunikacijų koridoriai

SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

Bendrieji savivaldybės susisiekimo sistemos plėtros bruožai. Anykščių rajono savivaldybėje efektyviai naudojamos tik susisiekimo kelių transportu galimybės. Valstybinės reikšmės keliai, kuriuose savivaldybės teritorijoje pasiskirsto didžiausi automobilių srautai, valdomi centralizuotai. Siaurasis geležinkelis naudojamas pramogos tikslais turizmo sezono laikotarpiu. Jis neneudojamas kaip susisiekimo priemonė ir bendroje rajono susisiekimo sistemoje nėra reikšmingas. Savivaldybės institucijos valdo tik vietinės reikšmės kelių ir gatvių infrastruktūrą, tačiau susisiekimo srities plėtros prioritetai yra tokie patys, kaip ir valstybės mastu, – integralus miesto transportas, intelektinių transporto sistemų taikymas transporto rūšims ir energijos efektyvumo didinimas viešojo transporto sektoriuje (taip pat ir mažiau aplinką teršiančio transporto plėtra). Siekiama savivaldybėje kaip ir visoje Lietuvoje sukurti modernią ir darnią susisiekimo sistemą, kurios techniniai parametrai, sauga ir saugumas, poveikis aplinkai ir teikiamų paslaugų kokybė vietos gyventojų ir turistų poreikius.

Savivaldybėje siekiama *modernizuoti ir plėtoti susisiekimo infrastruktūrą*. Planuojama kompleksiskai atnaujinti miestų, miestelių ir kaimų gatves (renovuoti, rekonstruoti, stiprinti ar asfaltuoti dangas, įrengti apšvietimą ar šaligatvius pagal poreikį ir kt.), įrengti takus dviračiams ir pėstiesiems, susisiekimo infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems.

Planuojamos diegti *intelektinės transporto sistemos ir paslaugos* (informacinių ir ryšio technologijų taikymas transporto srityje: paslaugos užsakymas mobiliuoju telefonu, internetu, maršruto pasirinkimas ir t.t.) padidins susisiekimo sistemos prieinamumą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms. Siekiant paskatinti alternatyvių energijos šaltinių naudojimą ir elektromobilių plėtrą privačiame sektoriuje, numatyta plėtoti elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą degalinėse ir seniūnijų ar bendruomenių pastatuose, viešojo transporto parke.

Kurortinėse rajono vietovėse ir jų apylinkėse, rekreacinio naudojimo teritorijose, taip pat Anykščių mieste (siekiant kurorto statuso) numatyta plėtoti *darnų judumą ir viešojo transporto plėtrą* t. y. plėtoti pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūrą, integruotą daugiarūšį viešąjį transportą, diegti kombinuoto transporto keliones, sparčiau diegti intelektines transporto sistemas ir paslaugas.

Skatinant *alternatyvių energijos šaltinių naudojimą ir elektromobilių plėtrą viešajame ir privačiame sektoriuje*, būtina plėtoti elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą.

Kelių transporto infrastruktūra. Siekiant modernizuoti ir plėtoti susisiekimo infrastruktūrą numatoma plėtoti ir modernizuoti vietinės reikšmės kelių transporto infrastruktūrą siejant ją su valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros plėtra ir modernizavimu. Vadovaujantis Nacionaline susisiekimo plėtros 2014-2022 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1253 „Dėl Nacionaline susisiekimo plėtros 2014-2022 metų programos patvirtinimo“, toliau bus rekonstruojami krašto ir rajoniniai keliai, tiesiami miestų ir miestelių aplinkkeliai (ten kur jie yra numatyti), diegiamos eismo saugos ir aplinkosaugos priemonės. Savivaldybės teritorijoje numatoma nutiesti suplanuotą specialiojo teritorijų planavimo dokumentu, patvirtintu Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. TS-126, Anykščių miesto šiaurinį aplinkkelį, kuris nukreips transporto srautus nuo miesto centro.

Savivaldybės teritorijoje esančių automobilių kelių ir kitų infrastruktūros elementų atnaujinimas, modernizavimas ir plėtra, užtikrinanti, kad automobilių kelių tinklas veiku, bus

vykdoma kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje. Savivaldybėje kelių transporto infrastruktūra bus modernizuojama siekiant tenkinti krovinių ir keleivių vežimo poreikius, gerintų eismo saugą keliuose, mažinti eismo įvykių skaičių, transporto grūstis, kelionės gaidį, kelių naudotojų išlaidas, neigiamą poveikį aplinkai, socialinę atskirtį tarp regionų ir tuo pačiu išsaugoti kelių tinklo būklę, nebloginant jo eksploatacinių savybių.

Žvyrkelių asfaltavimas valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės keliuose (gatvėse), vietinės reikšmės kelių (gatvių) plėtojimas ir rekonstravimas mažins socialinę atskirtį savivaldybės teritorijoje. Siūloma asfaltuoti valstybinės reikšmės rajoninius kelius, vietinės reikšmės kelius ar jų ruožus, kuriuose yra ar yra numatomi visuomeninio transporto maršrutai, turizmo trasos, bei ruožus, leidžiančius privažiuoti prie savivaldybei svarbių objektų.

Prioritetas tiesiant naujus vietinės reikšmės kelius ir asfaltuojant žvyrkelius skiriamas keliams teritorijose, kurios Bendrojo plano sprendiniuose yra numatytos urbanizuoti arba jau yra urbanizuotos. Vietinės reikšmės keliai (gatvės) tiesiami, taisomi (remontuojami), prižiūrimi ir saugaus eismo sąlygos užtikrinamos pagal savivaldybių kelių reikmėms finansuoti patvirtintas programas ir nenumatytais vietinės reikšmės kelių (gatvių) tinklo plėtojimo, modernizavimo ir funkcionavimo užtikrinimo atvejais.

Eismo saugos ir saugumo požiūriu prioritetą teikiamas kompleksinėms avaringumo mažinimo priemonėms magistraliniame kelyje A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“. Siekiant pėsčiųjų ir dviratinių eismo saugumo tikslinga intensyviau eismo keliuose įrengti atskirus pėsčiųjų ir dviratinių takus už kelio juostos ribos. Prioritetą teikiamas dviračių ir pėsčiųjų takams šalia krašto kelių Nr. 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ ir Nr. 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“. Sprendiniai eismo saugumo požiūriu krašto kelyje Nr. 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“ yra įgyvendinti.

Daugiau nei pusė savivaldybės gyventojų gyvena kaimiškose teritorijose, todėl siekiama atkurti ir puoselėti bendruomeninius ryšius, didinti viešųjų paslaugų prieinamumą kaimo gyventojams, plėtoti turizmą ir rekreaciją kaimo vietovėse. Tikslinga gerinti miestelių ir kaimų valstybinės bei vietinės reikšmės kelių (gatvių) būklę, atkurti susisiekimą tarp Kurklių ir Kurklių II, papildomai įrengti keletą tiltų automobiliams, pėstiesiems ir dviračiams. Prioritetą teikiamas susisiekimui tarp seniūnijų centrų ir gretimų gyvenamųjų vietovių plėtojant technines bei organizacines priemones, diegiant intelektinių transporto sistemų paslaugas (informacija keliautojams – internetinės svetainės, švieslentės, navigacija, informaciniai standai; eismo valdymui, transporto priemonių paslaugoms ir pan.), skatinat viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą.

Viešasis transportas. Numatyta didinti viešojo transporto patrauklumą – viešojo kelių transporto eismo organizavimą pritaikyti gyventojų judumo poreikiams ir modernizuoti viešąjį transportą, taikyti intelektines transporto sistemas (maršrutų planavimas bei optimizavimas elektroniniai bilietai,).

Tikslinga plėtoti ir tobulinti viešąjį susisiekimą savivaldybės centrinių gyvenamųjų vietovių tinklo viduje: tarp vietos lygmens administracinių centrų (seniūnijų centrų – Anykščių m., Kavarsko m., Troškūnų m., Andrioniškio mstl., Debeikių mstl., Kurklių mstl., Skiemonių mstl., Svėdasų mstl., Traupio mstl., Viešintų mstl.), kitų gyvenamųjų vietovių sistemos centrų (Surdegio mstl., Mickūnų k., Burbiškio k., Mačionių k., Katlėrių k., Staškūniškio k., Raguvėlės k.) bei kitų gatvinių kaimų.

Tikslinga užtikrinti miesto ir priemiesčio įvairių rūšių viešojo transporto maršrutų dermę ir didesnę jų sąveiką su privačiu transportu. Siekiant pritraukti savivaldybės gyventojus, turistus, poilsiautojus daugiau naudotis viešojo transporto paslaugomis, tikslinga iš esmės pakeisti viešojo susisiekimo koncepciją diegiant kombinuotą viešojo ir privataus transporto sąveikos sistemą, įvertinant bendruomeninių ryšių plėtrą ir poreikius, taip pat išplėsti viešojo transporto funkcijas papildant jas turistine/ pramogine funkcija. Tikslinga

papildomai plėtoti viešojo transporto paslaugas (taksi tipo, t.y. pagal iškvietimą), kaip kaimo bendruomenių verslą, skirtą padidinti senyvo amžiaus žmonių, neįgaliųjų, mamų su mažamečiais vaikais ir kitų kaimo gyventojų judrumui ir integracijai, užtikrinti viešųjų ir kitų paslaugų pasiekiamumą. Netolimais atstumais susisiekti tikslinga plėtoti „rikšos“ paslaugas (keleivių pervežimas dviračiu ar triračiu dviračiu, motoroleriu, elektromobiliu), formuoti trasas ar jungtis susisiekimui bebėginiu traukinuku ir kt. Viešojo transporto sistemą plėtoti tikslinga ne tik gyventojų susisiekimui, bet ir turistų bei poilsiautojų judumui, paslaugų ir pramogų pasiekiamumui užtikrinti savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybėje formuotina darni, mažiau nuo automobilių priklausomo, gyvenimo būdo, poilsio ir turizmo skatinimo politika. Tikslinga kurti infrastruktūrą, kuri sudarytų galimybę palikti automobilį ar dviratį specialioje stovėjimo aikštelėje šalia viešojo transporto terminalų ir toliau važiuoti viešuoju transportu, derinti asmeninį ir viešąjį transportą (naudotis transporto kombinuotomis paslaugomis), tai pat skatinti ir plėtoti dalijimosi automobiliais (angl. *Car-sharing*), kasdienių kelionių automobiliu pavežant bendrakeivius (angl. *Car-pooling*, *Ride-sharing*) ir viešųjų dviračių sistemos (angl. *Bike-sharing*) iniciatyvas.

Skatinant darnų judumą ir viešojo transporto plėtrą savivaldybėje, siūloma parengti Anykščių rajono savivaldybės viešojo transporto sistemos projektą ir jo įgyvendinimo veiksmų planą. Rekomenduojama parengti Darnaus judumo Anykščių mieste planą.

Pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūros plėtra. Skatinant darnų judumą savivaldybėje, numatoma plėtoti pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūrą ir užtikrinti nemotorizuotų transporto priemonių eismo saugumą. Nemotorizuotas transportas skiriamas miestų ir miestelių, priemiesčių ir kaimų susisiekimui nedideliais atstumais, o rekreacijos ir turizmo tikslams įvairiais atstumais. Numatoma plėtoti dviračių transporto infrastruktūrą – įrengti dviračių takus, stovėjimo aikšteles, dviračių saugojimo vietas, saugius pėsčiųjų takus, diegti eismo saugos priemones ir taikyti priemones, kurios leistų derinti dviračių transportą su kitomis transporto rūšimis. Miestuose ir miesteliuose numatoma kurti vientiso dviračių eismo tinklo sistemas ir siekti, kad pėsčiųjų ir dviračių tinklo plėtra būtų izoliuota nuo tiesioginio transporto eismo.

Dviračių infrastruktūros plėtra įgyvendinama vadovaujantis parengtais specialiojo teritorijų planavimo dokumentais: Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiuoju planu; Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiuoju planu; Mažojo Anykščių regiono parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialiuoju planu; Mažojo dviračių tako nuo šaltinio „Karalienės liūnas“ iki Anykščių miesto ribos Anykščių sen. specialiuoju planu; Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialiuoju planu. Išvardintų specialiųjų planų sprendiniai yra šio bendrojo plano sudėtinė dalis.

Geležinkelių transportas. Siaurojo geležinkelio atšaka Panevėžys – Anykščiai – Rubikiai, kurios ilgis 68,4 km, nenumatoma atnaujinti reguliarių keleivinių reisų, o eksploatuoti, kaip sezoninį pramoginės paskirties kelią.

Pakelės aptarnavimo infrastruktūra. Numatoma plėsti pakelės aptarnavimo infrastruktūros objektų tinklą didžiausio eismo intensyvumo valstybinės reikšmės magistralinių ir krašto kelių ruožuose, ypatingai prie europinės magistralės E262 (magistralinis kelias A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“), valstybinės reikšmės krašto kelių Nr. 118 „Kupiškis – Utena“, Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ ir 121 Nr. „Anykščiai–Troškūnai–Panevėžys“. Planuojami pakelės aptarnavimo infrastruktūros objektai turi būti pakankamai patogūs privažiuoti, šalia pagrindinių kelių, neskatinant transporto priemonių važiuoti į miestų ir miestelių urbanizuotas teritorijas. Pakelės aptarnavimo infrastruktūros objektams teritorijos numatomos prie vietinės reikšmės kelių ir esamų nuovažų.

Degalinių tinklas savivaldybės teritorijoje plėtojamas siekiant patenkinti savivaldybės gyventojų ir ūkio subjektų poreikius. Anykščių rajono degalinių išdėstymo schemas keitimo specialiojo plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 1-TS-388, sprendiniai yra šio Bendrojo plano sudedamoji dalis ir yra papildomi planuojama degaline (Šeimyniškių k., Anykščių sen.). Degalinėse turi būti įrengiami elektromobilių įkrovos punktai. Prioritetas teikiamas Anykščių miesto degalinėms, taip pat kitoms degalinėms, kurios yra prie prioritetinių turizmo trasų (Anykščiai – Rubikiai, Anykščiai – Nevėžos ežeras, Anykščiai – Puntukas ir kt.).

INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS PRINCIPAI

Prioritetas teikiamas inžinerinių sistemų atnaujinimui ir plėtrai savivaldybės miestuose ir miesteliuose, taip pat gatviniuose kaimuose, kurie yra centrinių gyvenviečių sistemos dalis.

Vandentieka ir vandenvala. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu, numatoma, kad ne mažiau kaip 95 % savivaldybės gyventojų būtų aprūpinami viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu. Esant poreikiui tikslinga atnaujinti vandentvarkos infrastruktūros specialiojo teritorijų planavimo dokumentą (inžinerinės infrastruktūros vystymo planą) peržiūrint galimas naujas perspektyvas plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklus. Teritorijos komunikaciniams koridoriams rezervuojamos prie kelių, gatvių vietovės lygmens inžinerinės infrastruktūros vystymo planuose ir/arba kompleksiniuose teritorijų planavimo dokumentuose.

Urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose numatoma:

- plėsti vandens tiekimo, nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemas;
- esant poreikiui atnaujinti ir/ar įrengti vandens kokybę gerinančius įrenginius;
- likviduoti visus nenaudojamus vandens gavybos gręžinius;
- vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą;
- atnaujinti bei išplėsti esamus nuotekų surinkimo tinklus prioritetai teikiant tai sistemai ar atskiriems jos elementams, kurie yra ženkliai nusidėvėję, tinklų būklė yra prasta ar patenkinama, dažnos avarijos, užsikimšimai.

Lietaus nuotekų sistemos. Numatyta plėsti bei įrengti lietaus nuotekų tvarkymo sistemas Anykščių mieste, taip pat kituose savivaldybės miestuose ir miesteliuose. Prioritetas teikiamas toms urbanizuotoms ir numatytoms urbanizuoti teritorijoms, kurios išsidėstę prie Šventosios žemiau Andrioniškio.

Priešgaisrinis vandentiekis. Siekiant užtikrinti priešgaisrinę saugumą savivaldybės miestuose ir miesteliuose, taip pat kaimo vietovėse turi būti numatytos galimybės turėti reikiamą kiekį vandens gaisrams gesinti, įrengti privažiavimus prie atvirų vandens telkinių. Miestuose ir miesteliuose, kuriuose centralizuotai tiekiamas vanduo, atskiru projektu išnagrinėti galimybes įrengti priešgaisrinį vandentiekį. Rengiant atskirų objektų infrastruktūros projektus, būtina numatyti susisiekties dalies norminius parametrus gaisrinei technikai privažiuoti.

Įrengiant ir/ar projektuojant priešgaisrinio vandentiekio tinklus ir statinius būtiną vadovautis galiojančiomis Gaisrinės saugos normomis.

Atliekų tvarkymas. Siekiama mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą. Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 % (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Numatoma:

- plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtis;
- biodegraduojančias (žaliąsias) atliekas atskirti nuo bendro komunalinių atliekų srauto. Plėsti konteinerinių atliekų surinkimo aikštelių tinklą;
- plėsti rūšiuojamoms atliekoms naudojamų specializuotų konteinerių tinklą;
- ypatingas dėmesys turi būti skirtas gyventojų švietimui komunalinių atliekų tvarkymo klausimais, susidarantiems komunalinių atliekų kiekis mažėtų arba bent jau išliktų stabilus ekonominio augimo sąlygomis;
- statybos ir griovimo atliekos turi būti surenkamos ir išvežamos perdirbimui;
- naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius;
- vykdyti atliekų monitoringą;
- apdorotą dumblą panaudoti energetinio miško auginimui, sunaikintų žemių atstatymui, išekspluotuoju žvyro, smėlio, molio karjerų ir durpynų rekultivacijai, pakelių sutvirtinimui ir apželdinimui. Taip panaudojant ir perdirbant dumblą, dumblo saugojimo aikštelės neturėtų būti perpildytos. Jeigu dumblo panaudojimo sąlygos netinkamos, rezervuoti teritoriją papildomai dumblo aikštelei, šalia esamų dumblo saugojimo aikštelių.

Elektros energijos tiekimas. Siekiama didinti elektros energijos tiekimo efektyvumą ir patikimumą savivaldybės gyventojams ir ūkio subjektams.

Numatoma:

- Palaipsniui rekonstruoti nusidėvėjusius elektros tinklus keičiant juos kabelinėmis linijomis, siekiant užtikrinti elektros tiekimo patikimumo ir kokybės reikalavimus, didinti elektros tiekimo efektyvumą. Esant poreikiui, rekonstruoti nusidėvėjusias ar įrengti naujas 10 kV/0,4 kV transformatorių pastotes. Naujai statomų transformatorių pastočių vieta parenkama artima visų prie jos prognozuojamų prijungti vartotojų skaičiuojamųjų elektros apkrovų centrui. Galia apskaičiuojama pagal prognozuojamas apkrovas. Tiksliai pastočių vieta nustatoma inžinerinės infrastruktūros vystymo planuose.
- Siekiant didinti elektros tiekimo efektyvumą ir patikimumą, optimizuoti transformatorių galias.
- Atliekant nusidėvėjusių elektros tiekimo įrenginių rekonstrukciją, išlaikyti tas pačias apsaugos zonas.
- Rekonstruoti nusidėvėjusias gatvių apšvietimo sistemas numatant elektros perdavimą šviestuvams požeminėmis kabelinėmis linijomis. Gatvių apšvietimui numatyti elektrą tausančių sistemų įdiegimą. Naujai planuojamose gatvėse projektuoti tik požemines kabelines apšvietimo linijas.
- Tiesiant naujus ar rekonstruojant senus elektros energijos skirstymo ir/ar perdavimo tinklus nustatyti apsaugos zonas, pagal galiojančius teisės aktų reikalavimus.

Šilumos tiekimas. Savivaldybės teritorijoje plėtojamos centralizuoto ir individualaus šildymo sistemos prioritetą teikiant vietiniams ir atsinaujinantiems energijos ištekliams. Siekti, kad iki 2020 metų centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis šilumos energijos balanse sudarytų ne mažiau kaip 60 %.

Centralizuotos šilumos tiekimo plėtros kryptys ir prioritetai:

- Šilumos gamybai naudoti įvairių rūšių energijos išteklius prioritetą teikiant atsinaujinantiems ir vietiniams ištekliams. Modernizuoti centralizuoto šilumos tiekimo sistemoms šilumą gaminančias katilines.

- Būtina vykdyti daugiabučių ir visuomeninių pastatų renovaciją, diegti energijos taupymo priemones tiek pastatuose, tiek ir vamzdynuose, didinti CŠT šilumos vartojimo efektyvumą.
- Nustatyti sanitarines apsaugos zonas šilumos gamybos įrenginiams, kuriems šių zonų nustatymą numato Lietuvos Respublikos teisės aktai. Katilinių sanitarinės apsaugos zonos dydis turi būti nustatomas pagal teršiančiųjų medžiagų ir triukšmo sklaidos skaičiavimus, taip pat atsižvelgiant į šių objektų fizinį poveikį. Vykdyti šių sanitarinių apsaugos zonų įgyvendinimo kontrolę.
- Detalūs šilumos ūkio plėtros parametrai nustatomi inžinerinės infrastruktūros vystymo plane. Esant poreikiui atnaujinti Anykščių rajono šilumos ūkio specialųjį planą.

Šilumos energijos naudojimo individualaus (ne centralizuoto) šildymo sistemose pagrindinės kryptys ir prioritetai yra:

- skatinti neefektyvių šilumos gamybos įrenginių pakeitimą efektyvesniais;
- saulės, geoterminės energijos naudojimas individualiam šildymui.
- pastatų renovacija.

Užtikrinti sistemingą Anykščių rajono savivaldybės šilumos ūkio darnų vystymąsi bei racionalų lėšų ir kitų išteklių panaudojimą; suformuoti ilgalaikės šilumos ūkio modernizavimo ir plėtros kryptis, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą šilumos tiekimą vartotojams mažiausiomis sąnaudomis bei neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai; suderinti valstybės, savivaldybės, energetikos įmonių, fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių interesus; reglamentuoti aprūpinimo šiluma būdus ir (arba) naudotinas kuro bei energijos rūšis šilumos gamybai šilumos vartotojų teritorijose.

Dujų tiekimas. Plėtojant miesto inžinerinę infrastuktūrą rezervuoti teritorijas komunikacinių koridorių įrengimui, įvertinti galimybę plėsti skirstomuosius gamtinių dujų tinklus miesto gyvenamųjų ir pramoninių zonų dujofikavimui nuo esamų vidutinio slėgio skirstomųjų dujotiekio tinklų, vadovaujantis perspektyvinėmis dujotiekio tinklų plėtros schemomis. Plėtojant skirstomųjų dujotiekų sistemas išlaikyti apsaugos zonas, pagal galiojančius teisės aktus.

Riboti užstatymo intensyvumą magistralinio dujotiekio 1 vietovės klasės vieneto teritorijoje po 200 metrų į abi puses nuo magistralinio dujotiekio vamzdžio ašies. Esami magistraliniai dujotiekiai yra suprojektuoti ir pastatyti pagal pirmos vietovės klasės reikalavimus, kurioje yra ribojamas pastatų tankumas ir aukštingumas. Planuojant statyti, bet kuriuos pastatus, įrenginius ar kitus objektus iki 200 metrų atstumu nuo magistralinio dujotiekio vamzdžio ašies, projektinę dokumentaciją būtina derinti su magistralinius dujotiekius eksploatuojančią organizacija.

Užtikrinti magistralinių dujotiekų ir jų priklausinių apsaugos zonas pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus.

Telekomunikacijos ir ryšiai. Siekiama išlaikyti, bei plėsti esamą elektroninių ryšių infrastruktūrą, pagal poreikį ruošiant infrastruktūros plėtros schemas naujiems statiniams. Bendrojo plano sprendiniai neriboja naujų infrastruktūros objektų, nenumatytų sprendiniuose, planavimo, jei tam susidaro poreikis.

Šalia vietinių kelių/gatvių (naujų ir/ar esamų) numatyti komunikacinius koridorius ir apsaugos zonas komunikaciniams kabeliams po 1 metrą į abi puses nuo kabelio ašies.

Numatoma:

- didinti viešojo interneto prieigos taškų skaičių miestuose ir gyvenamųjų vietovių
- sistemos centruose, kad internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis.

- sudaryti sąlygas naujų telekomunikacinių paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui.
- plėtoti šviesolaidinių kabelių tinklą ir galimybę naudotis plačiajuosčio duomenų perdavimo prieiga.

Atsinaujinantys energijos ištekliai. Išnaudoti visą atsinaujinančių energijos išteklių potencialą, esantį savivaldybės teritorijoje, orientuojantis, bet neapsiribojant energetinių augalų auginimu, elektros energijos gamyba. Plėtoti biodujų gamybą ir ieškoti galimybių prijungti gamybos įrenginius prie dujotiekio tinklų. Anykščių rajono inžinerinės infrastruktūros vystymo galimybių studijoje identifikuoti AEI (atsinaujinančių energijos išteklių) naudojimo tikslines kryptis ir nustatyti rodiklius, išnagrinėti alternatyvias plėtros perspektyvas, numatyti svarbiausius prioritetus, tikslus, uždavinius, priemones bei jiems įgyvendinti naudotinas savivaldybės, valstybės, Europos Sąjungos ir kitų šalių paramos lėšas. Skatinti ar įpareigoti savivaldybei pavaldžias įmones įvertinti savo galimybes panaudoti AEI tenkinant energetinius poreikius, esant būtinumui – savivaldybės lėšomis parengti atitinkamas galimybių studijas. Diegti saulės kolektorius ir fotomodulius ant savivaldybei priklausančių visuomeninių pastatų stogų ir fasadų bei numatyti saulės energijos panaudojimą daugiabučių pastatų renovavimo procese.

Vėjo elektrinių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. I-TS-213, sprendiniai yra šio Bendrojo plano sudedamoji dalis su patikslintomis vėjo elektrinių parkų zonomis. Pavienių vėjo elektrinių statybos vietos esant poreikiui parenkamos rengiant vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus arba projektinius pasiūlymus Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio nustatyta tvarka. Parenkant teritorijas pavienių vėjo elektrinių statybai vadovautis šio Bendrojo plano bendraisiais specialiaisiais ir detaliaisiais reglamentais, taip pat Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nuostatomis.

Melioracijos sistemos. Pagerinti laukų bendrojo naudojimo melioracijos inžinerinės infrastruktūros techninę būklę, išsaugoti ir puoselėti žemės ūkio vandens išteklių ekologinę vertę kaimo vietovėse. Lėšas numatytas 2015–2017 metų melioracijos programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 3D-968, naudoti prioriteto tvarka, visų pirma jas skiriant probleminiams statiniams. Skatinti gyventojus ir kaimo bendruomenes aktyviai dalyvauti Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos programose, sprendžiant melioracijos griovių šlaitų priežiūros klausimus. Užstatant naujas teritorijas, būtina išlaikyti ar atstatyti pažeistas melioracijos sistemas. Statant naujus ar vykdant melioracijos statinių atstatymo (pertvarkymo) darbus laikytis galiojančių Melioracijos techninio reglamento nustatytais apsaugos zonų reikalavimais.

SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS PRINCIPAI

Socialinės infrastruktūros (viešųjų paslaugų) plėtojimo sprendiniai neatsiejami nuo urbanistinių centrų bei urbanistinės integracijos ašių sistemos plėtros sprendinių, taip pat 2014-2020 metų nacionalinėje pažangos programoje (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482) nustatytų tikslų.

Švietimo srityje remiama sistemos reforma, optimizuojamas savivaldybės švietimo institucijų tinklas, modernizuojama infrastruktūra siekiant teikiamų paslaugų kokybės. Rengiant ar koreguojant miestų ir miestelių – gyvenamųjų vietovių sistemos centrų, taip pat gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus turi būti rezervuojamos teritorijos ar esami statiniai daugiafunkciniams visuomenės poreikiams (tarp jų

švietimo paslaugoms teikti) sporto ir žaidimų įrenginiams. Bendrojo lavinimo mokyklos pertvarkomos pagal patvirtintus Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo tinklo pertvarkos planus. Renovuoti rajono mokyklas, prioritetą teikiant pastatams, kuriems reikia kapitalinio remonto bei kurių energetinis efektyvumas yra mažas. Darbams atlikti turi būti naudojamos Valstybės investicijų programos, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, bei savivaldybės lėšos. Atnaujinti mokyklų sporto aikštynus, stadionus, sporto sales, siekiant paskatinti moksleivius ir gyventojus aktyviai sportuoti. Taip bus gerinami jų sveikatingumo rodikliai bei didinamas jų užimtumas ne pamokų metu.

Kultūros srityje. Siekiant didinti kultūros paslaugų prieinamumą rajono gyventojams ir kelti kultūrinio gyvenimo lygį rajone būtina optimizuoti esamą kultūros įstaigų tinklą, stiprinant seniūnijų centruose esančių kultūros namų veiklą. Vykdyti bibliotekų rekonstrukcijos ir modernizavimo darbus ir ieškoti papildomo finansavimo populiaros grožinės literatūros, naujausių žodynų, žinytų, enciklopedijų, informacinės literatūros, periodinių leidinių įsigijimui. Pagal Tarptautinės bibliotekinių asociacijų ir institucijų federacijos standartus, fondų atnaujinimo rodiklis turi siekti 10%. Atnaujinti muziejų materialinę bazę, diegti inovacijas, plėsti paslaugų spektrą, keistis kolekcijomis su kitais Lietuvos muziejais.

Sveikatos priežiūros srityje savivaldybė planuoja aktyvias investicijas į sveikatingumo veiklos plėtrą ir įvairovę, sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą kaimo vietovių gyventojams, poilsiautojams ir turistams. Steigti mobiliuosius medicinos punktus. Renovuoti sveikatos priežiūros centro, ligoninės, greitosios medicininės pagalbos pastatų, ambulatorijų ir medicinos punktų pastatus ir/ar patalpas, diegti išmaniąsias technologijas. Rengiant kaimo plėtros projektus, taip pat vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, gyvenamųjų kvartalų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos atskiriesiems ir priklausomiesiems želdynams, viešo naudojimo sporto ir žaidimų įrenginiams. Rengiant kurortinių vietovių ir Anykščių miesto bendruosius planus turi būti numatytos teritorijos kurortinių ir sveikatingumo paslaugų plėtrai. Siekiant kurorto statuso Anykščių miesto bendrajame plane turi būti numatytos teritorijos medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo paslaugoms plėtoti.

Socialinių paslaugų ir paramos infrastruktūra plėtojama didinant socialinių paslaugų įvairovę ir kokybę, nemažinant stacionarių paslaugų apimtį, plėtojant nestacionarias socialines paslaugas, modernizuojant esamas patalpas ir kitą materialinę bazę, diegiant inovacijas. Savivaldybė palaiko ir skatina privačias ir bendruomenių iniciatyvas plėtojant socialines paslaugas ir paramos infrastruktūrą. Steigti suaugusiems ir vaikams skirtus socialinių paslaugų (dienos užimtumo) centrus miestuose ir miesteliuose, kuriuose būtų teikiamos suaugusiųjų, vaikų ir jaunimo dienos užimtumo ir laikinosios priežiūros paslaugos, plėtojamos socialinės atskirties mažinimo, smurto šeimoje, ugdymo, globos bei nusikalstamumo prevencijos programos.

Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra. Paslaugos gyventojams ir verslui plėtojamos visuose Anykščių rajono gyvenamųjų vietovių sistemos centruose. Siekiant skatinti kaimo vietovių socialinę ir ekonominę plėtrą prioritetą siūloma teikti vietos lygmens administraciniams centrams (seniūnijų centrums): **Andrioniškis, Kavarskas, Kurkliai, Troškūnai, Traupis, Skiemonys, Svėdasai, Debeikiai, Viešintos**, taip pat kitoms gyvenamosioms vietovėms, atliekančioms centrų funkcijas: **Staškūniškis, Raguvėlė, Surdegis, Katlėriai**.

Rengiant visų lygių ir kategorijų centrų kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus arba juos koreguojant, šiuose gyvenvietėse numatyti teritorijas – „centro“ plėtros teritorijas, kuriose galėtų kurtis arba plėtotis esamos viešosios (švietimo, sveikatos, sporto, informacijos

ir konsultacijų, socialinės globos ir rūpybos, kt.) ir komercinės (mažmeninės prekybos, remonto, statybos, nekilnojamojo turto, finansinės, teisinės, maitinimo, apgyvendinimo, nuomos, kt.), ryšių (sparčiojo interneto, kurjerių, pašto ir kt.) paslaugos gyventojams ir ūkio subjektams.

Būsto plėtros sprendiniai. Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Anykščių, Troškūnų, Kavarsko miestuose, miesteliuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse atnaujinami vadovaujantis Lietuvos būsto strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60, ir Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) finansavimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr.1213. Privatus mažaaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos Sąjungos ir valstybinės paramos (būsto atnaujinimo ir energijos taupymo programos) galimybėmis. Savivaldybė teikia paramą daugiabučių namų bendrijoms renovuojančioms savo būstą (kompensuoja dalį daugiabučių renovacijai išleistų lėšų arba kitais teisės aktuose nustatytais būdais).

Socialinis būstas. Numatoma plėsti būsto pasirinkimo galimybes visoms Anykščių rajono savivaldybės socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamų asignacijų dydį ir savivaldybės biudžeto galimybes. Lėšas planuoti programiniu principu.

Socialinį būstą plėtoti pagal Socialinio būsto fondo plėtros programą, parengtą vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo įgyvendinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Lietuvos būsto strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60.

Socialinio būsto fondo plėtrai naudotini esami savivaldybei ar valstybei priklausantys, taip pat bešeimininkiai pastatai ir patalpos, juos atnaujinant ir tinkamai pritaikant gyventi.

4.6. Teritorijos skirtos taršioms objektams

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nenumatyta teritorijų, skirtų objektams, kurių išdėstymas priklauso nuo jų veiklos poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje numatyta plėtoti intensyvų, ekstensyvų bei tausojantį žemės ūkį, miškų ūkį, gavybos pramonę, turizmą bei rekreaciją. Savivaldybės teritorijoje taip pat numatoma plėtoti inžinerinę bei susisiekimo infrastruktūrą, viešąsias paslaugas. Ūkio plėtros mastai nebus dideli, todėl teritorijų naudojimo intensyvumas iš esmės nesikeis, oro ir vandens tarša didės palaipsniui ir procesai bus stebimi (vykdant savivaldybės ar valstybės aplinkos monitoringą) ir valdomi. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje inventorizuoti potencialios taršos židiniai yra stebimi, tiriami ir tvarkomi vadovaujantis valstybine aplinkos monitoringo programos nuostatomis.

Sprendiniai, kurie padėtų sumažinti šią taršą arba jos išvengti (aplinkos kokybės sprendiniai) išdėstyti 3.2 skyriuje.

4.7. Savivaldybei svarbiems objektams rezervuotinos teritorijos

Bendrojo plano sprendiniai rezervuoja teritorijas visuomenės poreikiams (komunikaciniams koridoriams inžinerinei ir susisiekimo infrastruktūrai, intensyviai naudojamai įrengiamiems želdynams, švietimo, sveikatos ir kitai visuomenės poreikiams reikalingai infrastruktūrai). Tikslios rezervuojamų teritorijų ribos bei apimtys nustatomos vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentuose. Juose taip pat gali būti rezervuotos teritorijos visuomenės poreikiams, nenumatytos Bendrojo plano sprendiniuose.

Savivaldybei svarbūs objektai, tai objektai esantys savivaldybės teritorijoje ir kur savivaldybė ketina investuoti arba prisidėti prie investicijų, vadovaudamasi viešuoju interesu. Rezervuodama teritorijas savivaldybei svarbūs objektai savivaldybė deklaruoja viešo intereso prioritetą nurodytose teritorijose. Šiose teritorijose žemė gali būti paimama visuomenės poreikiams arba bendru sutarimu nustatomas servitutas privačioje žemėje (nesant galimybės tam tikslui naudoti valstybinę žemę) tik parengus infrastruktūros plėtros specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, projektinius pasiūlymus, ar žemės valdos projektus, kuriuose nustatomas teritorijos poreikis konkrečiam objektui.

Rezervuotinos teritorijos transporto infrastruktūrai (susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos):

- Susisiekimo komunikacijoms:
 - Anykščių miesto šiauriniam aplinkkeliui;
 - vietinės reikšmės keliams ir gatvėms (esami rekonstruojami, projektuojami nauji ir rekonstruojami keliai/ gatvės);
 - kelio statiniams (tiltams, pėsčiųjų tiltams ar kt.);
 - dviračių ir pėsčiųjų takams su priklausiniais;
 - pažintiniam takui Anrioniškis – Mickūnai;
 - viešosioms prieplaukoms;

Rezervuotinos teritorijos inžinerinei infrastruktūrai (susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos):

- Inžineriniams tinklams:
 - šilumos tiekimo tinklams;
 - vandentiekio tinklo išplėtimui;
 - nuotekų šalinimo tinklo išplėtimui;
 - lietaus kanalizacijos plėtrai;
- Vandenvietėms ir vandenruošos statiniams;
- Vandens gerinimo įrenginiams statyti;
- Nuotekų valymo įrenginiams statyti;
- Atliekoms tvarkyti:
 - biodegruojamųjų atliekų kompostavimo aikštelėms;
 - stambiagabaričių pavojingų atliekų surinkimo aikštelėms;
- Melioracijos statiniams;

Rezervuotinos teritorijos kitai infrastruktūrai:

- Apžvalgos bokštams;
- Viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti;

Rezervuotinos teritorijos priešgaisrinei apsaugai:

- Priešgaisriniai tvenkiniai.

Rezervuotinos bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų bei rekreacinės teritorijos.
Rezervuojamos visuomenės poreikiams bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų bei

rekreacinės teritorijos pateiktos 4.4 ir 4.5 lentelėse. Lentelėse nurodytos teritorijos negali būti privatizuojamos, išskyrus atvejus kai savivaldybės taryba nusprendžia kitaip.

4.4 lentelė. Rezervuotinių paplūdimių teritorijų sąrašas (sąrašas nebaigtinis)

Eil. Nr.	Vandens telkinys	Teritorijos (tarp jų paplūdimio) plotas, ha	Vietovė
1	2	3	4
1.	Tvenkinys prie Žiobiškio k.	0,33	Viešintų sen.
2.	Viešinto ežeras	3 paplūdimiai: 2,2; 1,0; 1,0; 1,5	Viešintų sen.
3.	Virintos upė	3 paplūdimiai po 0,1	Kurklių sen.
4.	Kurklio ežeras	2 paplūdimiai po 0,1	Kurklių sen.
5.	Karališkių ežeras	0,15	Kurklių sen.
6.	Juostino ežeras	3 paplūdimiai 0,15; 0,15; 0,2	Troškūnų sen.
7.	Vašuokėnų ežeras	0,2	Troškūnų sen.
8.	Pirė Šventosios Kavarsko mst.	0,3	Kavarsko sen.
9.	Laviškio ežeras	0,2	Kavarsko sen.
11.	Dabužių tvenkinys	0,5	Kavarsko sen.
12.	Aluosčio tvenkinys	0,2	Svėdasų sen.
13.	Uosintėlio ežeras	0,3	Svėdasų sen.
14.	Denionių ežeras	0,17	Svėdasų sen.
15.	Priegodo ežeras	0,25	Svėdasų sen.
16.	Kušlių ežeras	0,1	Svėdasų sen.
17.	Alaušo ežeras	0,5	Svėdasų sen.
18.	Svėdaso (Beragis) ežeras	0,5	Svėdasų sen.
19.	Leliūnų tvenkinys	0,4	Debeikių sen.
20.	Lipšio ežeras prie Aušros kaimo	0,7	Debeikių sen.
21.	Šventosios upė prie Mickūnų k.	0,4	Debeikių sen.
22.	Šventosios upė kitoje Mickūnų k. poilsiavietės pusėje	0,3	Debeikių sen.
23.	Nevėžos ežeras	3 paplūdimiai: 0,5; 0,2; 0,5	Skiemionių sen.
24.	Smulkio ežeras	2 paplūdimiai: 0,5; 0,15	Skiemionių sen.
25.	Rubikių ežeras netoli Paežerių k.	0,4	Skiemionių sen.
26.	Rubikių ežeras	0,3	Skiemionių sen.
27.	Rubikių ežeras prie Mačionių k. (Kriokšlio)	0,3	Skiemionių sen.
28.	Šventosios upė už geležinkelio tilto	5,0	Anykščių miestas
29.	Šventosios upė prieš geležinkelio tiltą	2 paplūdimiai: 0,5; 1,0	Anykščių miestas
30.	Šventosios upė prie Šeimyniškių kvartalo	7,5 (0,362 ha)	Anykščių miestas
31.	Šventosios upė už Dainų slėnio	1,0	Anykščių miestas

Eil. Nr.	Vandens telkinys	Teritorijos (tarp jų paplūdimio) plotas, ha	Vietovė
1	2	3	4
32.	Dusyno ežeras	0,5	Anykščių sen.
33.	Mūšiejus ežeras	1,5	Anykščių sen.
34.	Tvenkinys netoli Keblonių k.	1,0	Anykščių sen.
35.	Prie Šventosios „Žirgo tako“ 8 km	0,1	Anykščių sen.
36.	Prie Šventosios netoli Peslių k.	0,2	Anykščių sen.
37.	Šventosios upė Abromišio kaime	0,69	Anykščių sen.
38.	Šventosios upė Andrioniško miestelyje	0,0166	Andrioniško sen.

4.5 lentelė. Rezervuotinių aikščių, skverų, parkų ir kapinių vietovių sąrašas (sąrašas nebaigtinis)

Eil. Nr.	Aikščių, skverų, parkų ir kapinių vietovė	Plotas, ha	Seniūnija
1	2	3	4
1.	Keblonių skveras	0,2	Anykščių
2.	Piktagalio parkas	3,9	Anykščių
3.	Burbiškio parkas prie Anykštos upelio	6,64	Anykščių
4.	Ažuožerių rašytojo A. Vienuolio-Žukausko namo pamatai ir Ažuožerių skveras	0,3 0,33	Anykščių
5.	Niūronių etnografinė sodyba	9,3	Anykščių
6.	Burbiškio kapinių išplėtimo žemės sklypas	0,7	Anykščių
7.	Parkas prie turgavietės	0,6	Andrioniško
8.	Debeikių miestelio parkas	2,22	Debeikių
9.	Traupio parkas	0,42	Traupio
10.	Levaniškio parkas	13,2	Traupio
11.	Traupio parkas (link Klaibūnų k.)	0,6	Traupio
12.	Kurklių parkas	0,75	Kurklių
13.	Staškūniškio skveras	2,24	Kurklių
14.	Svėdasų skveras	0,4	Svėdasų
15.	Parkas prie ežero	0,4	Svėdasų
16.	Paminklo zona	0,15	Svėdasų
17.	Troškūnų parkas	4,6	Troškūnų
18.	Skvereliai prieš bažnyčią ir seniūnijos pastatą	0,58	Troškūnų
19.	Parkas prie bažnyčios	1,17	Skiemonių
20.	Parkas prie kultūros namų	0,63	Viešintų
21.	Kavarsko parkas	0,4	Kavarsko
22.	Skveras prieš šventorių	0,16	Kavarsko

4.8. Žemės gelmių išteklių telkiniai

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai pripažįstami savivaldybės Bendrojo plano sudedamąja dalimi:

- Svėdasų seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-316;
- Kavarsko seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. TS-254.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių žemės gelmių esamų išteklių telkinių sąrašas pateikiamas *Esamos būklės įvertinimo dalies I-2 PRIEDE*.

Esant poreikiui siūloma parengti ir kitų seniūnijų žemės gelmių naudojimo planus.

4.9. Valstybei svarbių projektų teritorijos

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra numatyta valstybei svarbių projektų.

5. TERITORIJOS NAUDOJIMO PAPILDOMI REIKALAVIMAI

5.1. Turizmo ir rekreacijos plėtra

Turizmo ir rekreacijos veikla labiausiai skatintina tose Anykščių rajono savivaldybės teritorijose, kuriose yra gausiausi rekreaciniai išteklių – Anykščių miestas, Rubikių ir Nevėžos ežerai, Anykščių – Kurklių – Kavarsko – Anykščių trikampis su Šventosios ir Virintos upėmis, Šventosios upės apylinkės atkarpoje Anykščiai – Anrdioniškis, Šimonių gira, Svėdasai ir jo apylinkės. Šiose teritorijose siūloma plėtoti turizmo ir rekreacijos veiklą ir su ja susijusią infrastruktūrą, tausojant rekreacinius išteklius, natūralius kraštovaizdžius, saugant ir eksponuojant kultūros paveldo vertybes, vietos tradicijas. Turizmo infrastruktūra (pėsčiųjų ir dviračių takai, turizmo trasos ir kt.) šiose teritorijose plėtojama prioritetiškai.

Siekiant suformuoti vientisą turizmo ir rekreacijos teritorijų sistemą, racionaliai paskirstyti turistų ir poilsiautojų srautus, tikslinga formuoti **Turizmo integracijos ašį**, kuri liestine apjungtų svarbiausias savivaldybės rekreacinio naudojimo teritorijas. Turizmo integracijos ašis formuojama šalia krašto kelio Nr. 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ per Kavarską, Anykščius, toliau šalia krašto kelių Nr. 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“ ir Nr. 175 „Pagojė – Sedeikiai – Viešintos – Nociūnai“ per Andrioniškį iki Sedeikių k., rajoniniu keliu Nr. 1216 „Sedeikiai – Mikieriai – Čiukai“ iki sankryžos su krašto keliu Nr. 118 „Kupiškis – Utena“ ir tęsiama toliau į abi puses Kupiškio ir Utenos link. Išskirtinio vaizdingumo krašto kelias Nr. 119 „Molėtai – Anykščiai“, Anykščių rajono savivaldybę pasiekiantis iš Molėtų, taip pat yra formuojamos Turizmo integracijos ašies atšaka. Prie šios ašies tikslinga plėtoti viešąją turizmo informacijos ir su ja siejamų paslaugų (gidų, ekskursijų, inventoriaus nuomos, automobilių saugojimą ir kt.) infrastruktūrą, padedančią paskirstyti srautus, skatinti ir palaikyti iniciatyvas turizmo paslaugoms, pramogoms ir produktams plėtoti rekreacinio naudojimo teritorijose.

Plėtotinas turizmo pobūdis. Atsižvelgiant į turizmo išteklius, susiklosčiusias turizmo tradicijas ir poreikius, turizmo galimybių studija (2012 m.) nustatė, kad Anykščių miestas patrauklus yra šiems turizmo rinkos segmentams – **šeimyninio turizmo, kultūros turistų bei sporto turizmo** segmentams. Kaimo vietovėse tikslinga *savaitgalio ir ilgalaikio poilsio* kurortinėje ar kaimiškojoje aplinkoje plėtra (teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuotos paslaugos: maitinimas, apgyvendinimas, SPA, aktyvaus poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma). Numatyta plėtoti viešąją pažintinio turizmo infrastruktūrą (pėsčiųjų, dviračių trasas, informacinę infrastruktūrą) Anykščių mieste, jo priemiesčiuose, sujungiant tarpusavyje svarbiausius rekreacinių išteklių kompleksus, tam tikslui vienijant privačias, bendruomenių ir institucijų iniciatyvas.

Poilsio ir turizmo paslaugų bei pramogų kompleksai gali būti plėtojami rekreacinio naudojimo teritorijose, formuojant savarankiškas rekreacines sistemas ir siekiant, kad poilsiautojų ir turistų susitelkimas atitiktų kraštovaizdžio sukultūrinimo ir užstatymo laipsnį. Prioritetas teikiamas pradėtoms urbanizuoti teritorijoms. Turizmo paslaugų centruose (pažymėti pagrindiniame brėžinyje) tikslinga kurti turizmo informacijos infrastruktūrą, turizmo kompleksus, viešbučius, motelius, restoranus-svetaines, kempingus, jaunimo nakvynės namus ir kitus panašius rekreacinės infrastruktūros objektus.

Esant poreikiui pavieniai, nedidelės apimties turizmo ir poilsio paslaugų (maitinimo, nakvynės) objektai gali būti įrengiami (statant tam skirtus pastatus) prie turizmo trasų, takų, lankomų kultūros ir gamtos paveldo objektų ar jų grupių Bendrojo plano brėžiniuose

pažymėtose ir nepažymėtose vietose. Žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą arba žemės valdos projektą, kai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu.

Anykščių regioninio parko ribose poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai, poilsio kompleksai, lankytojų aptarnavimo centrai gali būti įrengiami tik tvarkymo plane numatytose vietose ir teritorijose. Automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos, apžvalgos bokštai ir aikštelės, informaciniai stendai prie turizmo trasų ir lankomų objektų esant poreikiui gali būti įrengiami ir tvarkymo plane nenumatytose vietose, jeigu tai neprieštaruoja Anykščių regioninio parko apsaugos reglamentui. Įrengiant ir rekonstruojant rekreacinę infrastruktūrą, pritaikant sodybas kaimo turizmui, tvarkant ir pritaikant rekreacines teritorijas, privaloma vadovautis Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento reikalavimais.

Anykščių mieste ir jo priegose numatoma plėtoti turizmo infrastruktūrą (dviračių ir pėsčiųjų takai, miesto želdynai ir renginių vietos, viešieji paplūdimiai, pramogos uždaroje patalpose), kurti mieste sveiką, harmoningą ir estetišką aplinką, skatinti turizmo paslaugų ir pramogų, veikiančių ištikus metus, plėtrą, siekti kurorto statuso Anykščių miestui. Planuojama įrengti Universalią sporto bazę, plėtoti Pasakų parko įrengimo idėją.

Kavarsko mieste ir Svėdasų miestelyje, taip pat Burbiškio k., turinčiuose skirtingus rekreacinius išteklius ir plėtos interesus bei galimybes, numatoma plėtoti viešąją ir privačią poilsio ir turizmo infrastruktūrą, skatinti paslaugų ir pramogų plėtrą, tikslinga kurti viešąsias erdves (paplūdimiai, želdynai, miško parkai) ir harmoningą bei estetišką aplinką siekiant kurortinės vietovės statuso. Siekiant padidinti poilsiautojų ir turistų galimybes pažinti Kavarsko, Svėdasų ir Burbiškio k. apylinkes, kultūros paveldą, tradicijas ir aktyviai praleisti laisvalaikį numatoma įrengti žiedinės turizmo trasos (dviračiais, automobiliais, žiemos metu – slidėmis).

Siekiant racionaliai naudoti rekreacinius išteklius savivaldybės teritorijoje numatoma įrengti **pažintinę** dviračių, pėsčiųjų, riedučių, lygumų slidžių (žiemos metu) trasą Andrioniškis – Inkūnai – Mickūnai. Planuojamos trasos ilgis 20,2 km. Kas 6-7 km yra tiltas per Šventosios upę ir jungtis su Turizmo integracijos ašimi, infrastruktūra ir įvairiomis paslaugomis, kurios išdėstytos abiejuose upės krantuose. Trasa gali būti įrengiama etapais, atitinkamai ją papildant paslaugomis, plėtojant amatus, eksponuojant kultūros paveldo ir gamtos vertybes, siejant keliavimą trasa su gamtos ir gyventojų buities pažinimu.

Siekiant didinti turistų srautus ir sulaukyti atvykusį turistą savivaldybėje kuo ilgiau tikslinga plėtoti **pramogų įvairovę**. Planuojama įrengti automobilių-motociklų turizmo ir techninio sporto kompleksą, plėtoti oro pramogas tam naudojant neveikiančius mažuosius aerodromus arba kitas tam tinkamas vietas, derinant veiklą su numatyta vėjo elektrinių plėtra savivaldybės teritorijoje (Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-213), taip pat plėtoti kitokio pobūdžio pramogas (vandens, sportinių žaidimų ir kt.) atvirose erdvėse, bei uždaroje patalpose.

Sveikatingumo paslaugas, privačia iniciatyva tikslinga plėtoti visose esamose ir planuojamose rekreacinio naudojimo teritorijose, esant galimybei ir seniūnijų centruose. Galimybes naudotis šiomis paslaugomis turėtų turėti ir vietos gyventojai. Buvusių dvarų sodybose tikslinga siūlyti įsikurti įvairioms pasaulinėms jogos organizacijoms ir kt. Įvairių pakraipų dvasinėms ir jogos praktikoms, kurioms būtina tylą, rami gamtinė aplinka, ypač tinkama yra Pelyšos, Svėdasų, Antalinos, Sedeikių buvusių dvaro sodybų aplinka.

Kaimo turizmo paslaugas tikslinga plėtoti visose kaimo vietovėse, kuriose yra rekreacinių išteklių, tačiau prioritetas teikiamas rekreacinio naudojimo teritorijoms.

Pakelės paslaugų infrastruktūra plėtotina prie magistralinio kelio A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“. Siekiant sudominti tranzitu pravažiuojantį potencialų turistų srautą tikslinga įrengti nuorodas lankytinų vietovių ar paslaugų link, ypač ties sankryža į Kurklius ir sankryža į Mačionis, taip pat Staškūniškio ir Svėdasų pakelės infrastruktūros objektuose. Turizmo paslaugos plėtotinos Anykščių rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių centruose – Kavarske, Mačionyje, Skiemonyse, Andrioniškyje, Mickūnuose, Bubiškyje, Katlėriuose. Prioritetas teikiamas socialiai atsakingam verslui.

Siekiant aktyviai plėtoti pažintinį turizmą siūloma kultūros paveldo arealus ir nuo jų nutolusius pavienius objektus jungti į **keturias linijines struktūras**: Kavarsko – Traupio, Kurklių – Anykščių, Andrioniškio – Troškūnų – Viešintų, Rubikių – Svėdasų. Šiose kultūros paveldo linijinėse struktūrose dominuoja piliakalnių grandinės bei dvarų kultūros paveldas. Apjungiant informaciją apie kultūros paveldo objektus, esančius tokioje grandinėje, pateikiant ją istoriniu vizualiniu ir kitais pjūviais, papildant ją informacija apie kraštovaizdžio pobūdį, sudaromos galybės kurti įvairios apimties ir pobūdžio turizmo produktus, reprezentuojančius savivaldybės specifiką ir formuojančius įvaizdį rekreacinio marketingo sistemoje.

Anykščių regioninio parko rekreacinio naudojimo plėtros kryptys yra šios: pažintinio ir žirginio turizmo, poilsavimo gamtoje infrastruktūros, regioninio parko informacinės sistemos vystymas; rekreacijos galimybių įvairovės didinimas. Įrengiant ir rekonstruojant rekreacinę infrastruktūrą, pritaikant sodybas kaimo turizmui, tvarkant ir pritaikant rekreacines teritorijas, privaloma laikytis Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento reikalavimų.

Viešo naudojimo poilsio teritorijos. Anykščių rajono savivaldybės teritorijose, esančiose prie rekreacijai tinkamų vandens telkinių (tvenkinių, upių ir upelių), patrauklių kultūrinio paveldo objektų, kitų turistinio patrauklumo objektų, taip pat gyvenviečių neišnaudotose viešosiose erdvėse numatyta viešo naudojimo poilsio teritorijų (paplūdimių, maudyklų, parkų, skverų ir kitų viešųjų erdvių) plėtra. Viešo naudojimo poilsio teritorijos numatomos visose savivaldybės seniūnijose, didinant kokybiško poilsio galimybes vietas gyventojams. Teritorijų, rezervuotų visuomenės poreikiams sąrašai pateikti 4.7 skyriuje.

Rekreacinių teritorijų, turizmo trasų, turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sprendiniai detalai pateikti teritorijų planavimo dokumente – Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiajame plane, patvirtintame Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. TS-295, kurio papildyti ir patikslinti (ties Nevėžos ežeru, naujomis turizmo trasomis) sprendiniai yra šio Bendrojo plano sudėtinė dalis.

Svarbiausios Anykščių rajono turizmo trasos:

Savivaldybės teritoriją kerta dviejų rūšių nacionalinio lygmens turizmo trasos, kurios yra dviejų valstybės lygmens specialiųjų planų sprendiniai:

- Nacionalinė vandens turizmo trasa Šventosios upe – Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-67;
- Nacionalinė autoturizmo trasa „Aukštaitijos keliai“ (atkarpa Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje) – Nacionalinio lygmens autoturizmo trasų specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-68.

Plėtojant turizmo trasas, infrastruktūrą ir paslaugas jų prieigose prioritetas teikiamas daugiafunkciškumui, t.y. patrauklumui įvairaus amžiaus ir intereso turistų segmentams, kryptingam kraštovaizdžio pažinimui, trumpalaikiam ir ilgalaikiam poilsiui. Svarbiausios (prioritetinės) Anykščių rajono savivaldybės turizmo trasos:

- Anykščiai - Nevėžos ežeras – Burbiškio k. – Anykščiai;
- Žiedas aplink Rubikių ežerą;
- Anykščiai – Kurkliai – Kavarskas – Anykščiai;
- Anykščiai – Andrioniškis – Anykščiai;
- Andrioniškis – Inkūnai – Mickūnai;
- Svėdasų turizmo žiedas.

Aktyviai pažintinio turizmo plėtrai papildomai plėtotinos keturios linijinės pažintinio turizmo struktūros, kuriose dominuoja piliakalnių grandinės bei dvarų kultūros paveldas:

- Kavarsko – Traupio;
- Kurklių – Anykščių;
- Andrioniškio – Troškūnų – Viešintų;
- Rubikių – Svėdasų.

Planuojamu laikotarpiu privačių juridinių ir fizinių asmenų iniciatyva gali būti planuojamos kitos turizmo trasos, kurios gali būti plėtojamos viešosios ir privačios partnerystės pagrindu.

5.2. Teritorijos, kurioms būtina parengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus

Įgyvendinant Bendrojo plano sprendinius tikslinga:

- keisti **Anykščių miesto** bendrąjį planą;
- keisti Anykščių rajono bendrojo plano sprendinius papildant juos **Kavarsko, Troškūnų miestų ir Andrioniškio, Debeikių, Kurklių, Skiemonių, Surdegio, Svėdasų, Traupio ir Viešintų miestelių** urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti teritorijų sprendiniais M 1:5000 arba parengti šių teritorijų vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus;
- parengti Nevėžos ežero ir Šventosios rekreacinio naudojimo teritorijų vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus;
- keisti arba koreguoti Anykščių rajono **šilumos ūkio** specialųjį planą (inžinerinės infrastruktūros vystymo planą);
- keisti arba koreguoti Anykščių rajono **vandentvarkos infrastruktūros** specialiojo teritorijų planavimo dokumentą (esant poreikiui);
- parengti Anykščių rajono vietinės reikšmės kelių specialiojo teritorijų planavimo dokumentą;
- esant poreikiui parengti kitus Anykščių rajono savivaldybės teritorijos inžinerinės infrastruktūros vystymo planus (inžinerinės infrastruktūros vystymo (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) planai, susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planai);
- parengti seniūnijų žemės gelmių naudojimo planus.

Rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą planuojamos teritorijos ribos nustatomos vadovaujantis urbanizuotos teritorijos galimos plėtros logika, poreikiais ir mastais, taip pat neturi sutapti su administracinėmis miesto, miestelio ar kaimo gyvenamosios vietovės ribomis.

Esant poreikiui gali būti rengiami Anykščių rajono savivaldybės teritorijos inžinerinės infrastruktūros vystymo planai (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų, susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planai).

Siekiant įgyvendinti kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo sprendinius tikslinga:

- Parengti ir įgyvendinti kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose projektus (tarp jų žaliosios infrastruktūros), skirtus palaikyti kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai, ekosistemų stabilumui, teritorijų renatūralizacijai, tvarkyti erozijos pažeistas teritorijas, palaikyti ir didinti kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę;
- Įgyvendinti projektus, skirtus gamtinio karkaso struktūrai stiprinti ir teritorijoms tvarkyti;
- Likviduoti bešeimininkius apleistus, kraštovaizdį darkančius statinius;
- Parengti tvarkymo projektus atskirųjų želdynų ir viešųjų erdvių teritorijoms;
- Parengti reikalavimus stačių šlaitų apsaugai ir tvarkymui.

Sprendiniai konkretizuoja vietovės bendrojo plano sprendinius ir **savivaldybės tarybos sprendimu šie specialiojo teritorijų planavimo dokumentai turėtų būti pripažįstami Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sudedamąja dalimi:**

- Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-138;
- Anykščių miesto didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. TS-139;
- Anykščių miesto istorinės dalies (unikalus objekto kodas 17071, buvęs kodas UV2), Anykščių m., Anykščių r. sav. nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. TS-99;
- Anykščių miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-333;
- Paviršinių vandens telkinių Anykščių miesto administracinėse ribose apsauginių juostų ir zonų nustatymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-369;
- Anykščių miesto šilumos tiekimo plėtos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimu Nr. 1-TS-269.

PRIEDAI

III - B. BRĖŽINIAI

KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

TURINYS

- Pagrindinis brėžinys (M 1:50 000)
- Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinys (M 1:50 000)
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros brėžinys (M 1:50 000)